

ภาวะสังคมไทย

ไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2560

Social Situation and Outlook

ISSN 1950-1824

ปีที่ 15 ฉบับที่ 1 เดือนมีนาคม 2561

ประเด็นหลัก

- ไตรมาสสี่ปี 2560 การจ้างงานลดลงร้อยละ 0.6 จากไตรมาสสี่ปี 2559 โดยภาคเกษตรลดลงร้อยละ 2 ขณะที่ภาคนอกเกษตรมีการจ้างงานเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.1 สอดคล้องกับการขยายตัวของภาคส่งออกและการท่องเที่ยว อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 1.1 ภาพรวมตลอดปี 2560 การจ้างงานลดลงร้อยละ 0.6 อัตราการว่างงานสูงขึ้นอยู่ที่ร้อยละ 1.2 ค่าจ้างลดลงเล็กน้อยร้อยละ 0.1 ส่วนผลิตภาพแรงงานเพิ่มขึ้นทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรอยู่ที่ร้อยละ 5.9 และ 5.6 ตามลำดับ
- หนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอตัว สะท้อนจากยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นโดยเฉพาะสินเชื่อเพื่อซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์ที่ขยายตัวต่อเนื่อง อย่างไรก็ตาม ความสามารถในการชำระหนี้ดีขึ้น พิจารณาจากสัดส่วนหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมที่ลดลง และการผิมนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไปของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและสินเชื่อบัตรเครดิตที่ลดลง
- การเจ็บป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังโดยรวมลดลงร้อยละ 2.3 จากไตรมาสเดียวกันของปีที่แล้ว แต่ต้องเฝ้าระวังโรคไข้หวัดใหญ่ยังเพิ่มขึ้นต่อไป ขณะที่ผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม การสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพ จะช่วยให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมอย่างยั่งยืน ลดการใช้บริการรักษาพยาบาลโดยไม่จำเป็นได้และลดอัตราการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร
- ไตรมาสสี่ปี 2560 คดีอาญาโดยรวมลดลงร้อยละ 3.8 ภาพรวมทั้งปี 2560 คดีอาญาโดยรวมเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.3 จากการที่คดียาเสพติดเพิ่มขึ้น ร้อยละ 12.3 แผนนโยบายของรัฐจึงยังคงเน้นด้านการป้องกันปราบปราม และการบำบัดและฟื้นฟูผู้เสพยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง
- การเกิดอุบัติเหตุในไตรมาสสี่และตลอดปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 9.6 และ 1.3 ตามลำดับ ภาครัฐกำหนดมาตรการลดอุบัติเหตุทางถนนและเพิ่มประสิทธิภาพการดำเนินงาน โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลหยุดยาว ซึ่งสามารถลดการสูญเสียชีวิตลงได้ จึงควรให้ความสำคัญกับการดำเนินมาตรการเข้มงวดตลอดปีอย่างต่อเนื่อง
- การร้องเรียนผ่าน สคบ. ในไตรมาสสี่ลดลงร้อยละ 10.7 แต่ภาพรวมตลอดปี 2560 เพิ่มขึ้นร้อยละ 19.7 ขณะที่การใช้เงินดิจิทัลในการแลกเปลี่ยนสินค้าบริการ และลงทุนเพิ่มขึ้น ควรมีช่องทางสื่อสารกับผู้บริโภคเพื่อให้ความรู้ ติดตามและวิเคราะห์ข้อมูลให้การบริโภคมีความปลอดภัยและเป็นธรรม
- ประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ปี 2561 การเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยีที่จะกระทบต่อการจ้างงาน รูปแบบและอาชีพการทำงาน การดูแลคุ้มครองการทำธุรกรรมแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการรูปแบบใหม่ การป้องกันและลดความสูญเสียจากการเจ็บป่วยและตายด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังที่เพิ่มสูงขึ้น การเร่งส่งเสริมการออมเพื่อสร้างหลักประกันรายได้หลังเกษียณ

บทความเรื่อง “การเตรียมศักยภาพแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ”

สถานการณ์แรงงานที่แนวโน้มมีจำนวนลดลง กำลังแรงงานที่เข้าสู่ตลาดแรงงานไม่สอดคล้องกับความต้องการ เด็กวัยเรียน วัยแรงงานมีปัญหาคุณภาพ ประกอบกับการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ทิศทางการพัฒนาประเทศที่มุ่งเพิ่มผลิตภาพโดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยีอย่างก้าวกระโดดที่จะมีผลกระทบต่อการทำงาน ทักษะแรงงานใหม่ๆ ตลอดจนลักษณะและรูปแบบอาชีพและการทำงาน การเตรียมแรงงานจึงเป็นเรื่องท้าทาย ซึ่งรัฐได้เตรียมคนก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงานโดยยกระดับคุณภาพการศึกษาให้มีการสอนในระดับพื้นฐานเพื่อบ่มเพาะคุณลักษณะและทักษะที่เหมาะสมกับการทำงานในยุคใหม่ โดยเฉพาะกำลังคนระดับอาชีวศึกษา การสร้างผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และการเตรียมผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงานโดยพัฒนาโลกการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน พัฒนากำลังแรงงานให้อยู่ในระดับที่เป็นมาตรฐานสากล พัฒนาทักษะแรงงานนอกระบบและผู้ประกอบอาชีพอิสระ รัฐควรจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ พัฒนาและปรับปรุงข้อมูลอาชีพแรงงาน ตลอดจนวัฒนธรรมการเรียนรู้และการทำงานที่มุ่งผลสัมฤทธิ์

ส่วนแรก: ความเคลื่อนไหวทางสังคมที่สำคัญ

ไตรมาสสี่ 2560 การจ้างงานโดยรวมลดลง การว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย รายได้ภาคเกษตรยังขยายตัวต่อเนื่อง

ไตรมาสสี่ปี 2560 กำลังแรงงาน 37.7 ล้านคน ผู้มีงานทำ 37.2 ล้านคน ลดลงร้อยละ 0.6 จากไตรมาสสี่ปี 2559 สำหรับผู้มีงานทำภาคเกษตรกรรมจำนวน 11.9 ล้านคน ลดลงร้อยละ 2.0 ส่วนนอกภาคเกษตรกรรมผู้มีงานทำ 25.3 ล้านคน เพิ่มขึ้นเล็กน้อยร้อยละ 0.1 จากการจ้างงานในสาขาโรงแรมและภัตตาคารและสาขาการขนส่ง/เก็บสินค้า เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.8 และ 4.0 สอดคล้องกับการขยายตัวดีของการส่งออกและการท่องเที่ยวที่ขยายตัวสูงในไตรมาสสี่ ส่วนสาขาอุตสาหกรรมการผลิตก่อสร้าง มีการจ้างงานลดลงร้อยละ 1.8 และ 4.3 ตามลำดับ

จำนวนผู้ว่างงาน 0.4 ล้านคน คิดเป็นอัตราการว่างงานที่ร้อยละ 1.1 ลดลงจากต้นปี 2560 โดยการว่างงานของผู้ที่เคยทำงานมาก่อนลดลง ส่วนผู้ว่างงานที่ไม่เคยทำงานมาก่อนยังคงเพิ่มขึ้น

ชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยปรับลดลงร้อยละ 1.0 จากไตรมาสสี่ปี 2559 หรือมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยอยู่ที่ 43.5 ชั่วโมง/สัปดาห์ ส่วนภาคเอกชนมีชั่วโมงการทำงานเฉลี่ยอยู่ที่ 46.6 ชั่วโมง/สัปดาห์ ค่าจ้างแรงงานภาคเอกชนที่ไม่รวมผลประโยชน์ตอบแทนอื่นลดลงเล็กน้อยร้อยละ 0.4 แต่ค่าจ้างแรงงานในภาคเกษตร โรงแรมและภัตตาคาร การค้าส่ง/ค้าปลีกยังเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 2.4 และ 2.6 ตามลำดับ

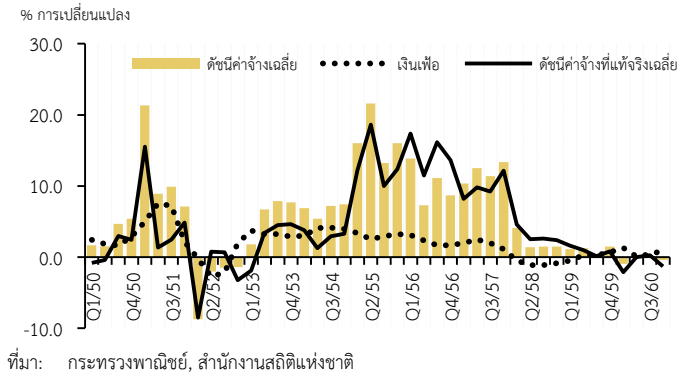
ตาราง 1 ผลสำรวจภาวะการทำงานของประชากรไตรมาสสี่และภาพรวม ปี 2560

	จำนวน (หน่วย: ล้านคน)							การเปลี่ยนแปลง (%YOY)						
	2559		2560					2559		2560				
	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี
กำลังแรงงานรวม	37.9	38.3	38.2	38.3	38.2	37.7	38.1	-2.1	-0.7	-0.3	0.3	-1.3	-0.4	-0.4
1. ผู้มีงานทำ	37.4	37.7	37.4	37.5	37.6	37.2	37.5	-2.5	-0.9	-0.6	0.4	-1.6	-0.6	-0.6
(การทำงานต่ำกว่าระดับ)*	0.2	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	-15.4	0.9	14.6	-0.5	24.9	7.8	10.3
1.1 ภาคเกษตร	12.2	11.7	11.0	11.6	12.6	11.9	11.8	-6.0	-4.3	-1.4	6.3	-1.2	-2.0	0.3
1.2 นอกภาคเกษตร	25.3	25.9	26.4	25.9	25.1	25.3	25.7	-0.7	0.8	-0.3	-2.1	-1.8	0.1	-1.0
- อุตสาหกรรมการผลิต	6.1	6.3	6.3	6.2	6.0	6.0	6.1	-4.4	-2.6	-1.5	-4.2	-4.0	-1.8	-2.9
- ก่อสร้าง	2.1	2.7	2.4	2.3	2.0	2.0	2.2	0.2	3.1	-8.7	-11.8	-6.8	-4.3	-8.2
- ค้าส่ง/ค้าปลีก	6.2	16.3	6.5	6.4	6.2	6.2	6.3	1.9	2.5	0.9	1.0	-2.6	0.0	-0.2
- โรงแรม ภัตตาคาร	2.7	2.7	2.9	2.7	2.7	2.9	2.8	0.1	3.2	4.2	-2.7	-1.0	6.8	1.8
- การขนส่ง/เก็บสินค้า	1.2	1.2	1.3	1.2	1.2	1.2	1.2	-3.1	-1.4	2.9	1.3	3.0	4.0	2.8
- การศึกษา	1.2	1.2	1.2	1.2	1.1	1.2	1.2	1.3	0.2	0.5	0.8	1.0	-2.1	0.0
- อื่นๆ	5.8	5.9	5.9	6.0	5.9	5.8	5.9	0.1	1.2	0.2	0.3	1.4	0.1	0.5
2. จำนวนผู้ว่างงาน**	0.4	0.4	0.5	0.5	0.5	0.4	0.5	18.6	1.2	25.3	13.1	24.8	15.1	19.4
อัตราการว่างงาน (%)	1.0	1.0	1.2	1.2	1.2	1.1	1.2							
3. แรงงานรอฤดูกาล	0.1	0.2	0.3	0.3	0.1	0.1	0.2	81.2	2.6	19.9	-25.7	19.3	5.4	-2.8
สัดส่วนต่อกำลังแรงงาน (%)	0.3	0.5	0.8	0.7	0.2	0.3	0.5							
4. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (เอกชน)	48.9	46.6	44.0	46.5	46.8	46.6	46.0	-6.8	-1.6	0.1	0.1	-0.5	-4.8	-1.3
5. ชั่วโมงทำงานเฉลี่ย/สัปดาห์ (ทุกสถานภาพ)	43.9	43.2	41.7	43.3	44.0	43.5	43.1	11.4	2.8	-0.2	0.5	-0.2	-1.0	-0.2
5.1 ผู้ทำงานน้อยกว่า 10 ชม.***	0.5	0.7	1.0	0.8	0.3	0.7	0.7	-10.2	-5.0	6.6	-13.6	-1.3	38.4	4.4
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.1	0.1	0.1	0.1	0.0	0.1	0.1	-21.1	-5.2	74.8	-20.2	-5.3	3.8	12.4
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	0.4	0.6	0.9	0.7	0.3	0.6	0.6	-8.2	0.9	0.6	-12.7	-0.7	43.8	3.4
5.2 ผู้ทำงานน้อยกว่า 35 ชม.***	5.5	6.5	8.4	6.0	5.3	5.5	6.36	-5.8	-5.5	-1.6	-6.0	-3.6	0.2	-2.7
- ต้องการทำงานเพิ่ม	0.2	0.3	0.3	0.4	0.3	0.3	0.3	-15.4	0.9	14.6	-0.5	24.9	7.8	10.3
- ไม่ต้องการทำงานเพิ่ม	5.3	6.2	8.0	5.7	5.0	5.3	6.0	-5.4	-5.5	-2.1	-6.3	-4.7	-0.2	-3.3
5.3 ผู้ทำงาน 40 ชม. ขึ้นไป	27.5	26.9	25.1	27.3	27.9	27.4	26.9	-2.5	-0.7	0.0	1.8	-1.0	-0.5	0.1
5.4 ผู้ทำงาน 50 ชม. ขึ้นไป	8.2	8.0	7.4	7.9	8.0	7.7	7.7	-6.6	-7.0	-1.0	-0.8	-6.0	-6.2	-3.6
6. จำนวนผู้ว่างงานแฝง	0.2	0.3	0.4	0.4	0.1	0.2	0.3	23.3	0.6	32.5	-24.4	8.9	4.9	1.3
อัตราการว่างงานแฝง (%)	0.5	0.7	1.2	0.9	0.3	0.5	0.7							

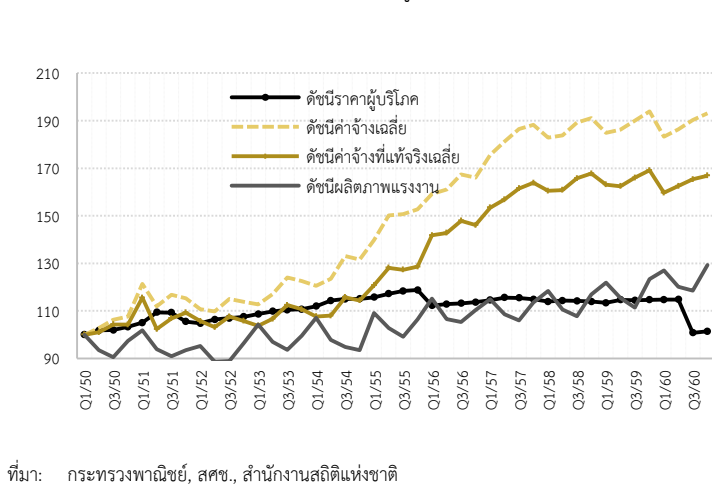
หมายเหตุ: * ทำงานต่ำกว่า 35 ชั่วโมงต่อสัปดาห์และต้องการทำงานเพิ่ม (นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์)
 ** ผู้ว่างงาน หมายถึง ผู้ที่ไม่ได้ทำงานและไม่มีงานประจำแต่ได้หางาน สมัครงานหรือรอการบรรจุงาน และผู้ที่ไม่ได้ทำงานแต่พร้อมจะทำงานในระหว่าง 30 วันก่อนวันสัมภาษณ์
 ผู้ว่างงานแฝง คือ ผู้ที่ทำงานน้อยกว่า 10 ชม./สัปดาห์ และต้องการทำงานเพิ่ม และผู้รอฤดูกาล อัตราการว่างงานแฝง = ผู้ว่างงานแฝง/กำลังแรงงาน
 *** นับรวมผู้ที่ทำงาน 0 ชั่วโมงต่อสัปดาห์

ที่มา: ข้อมูลการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ

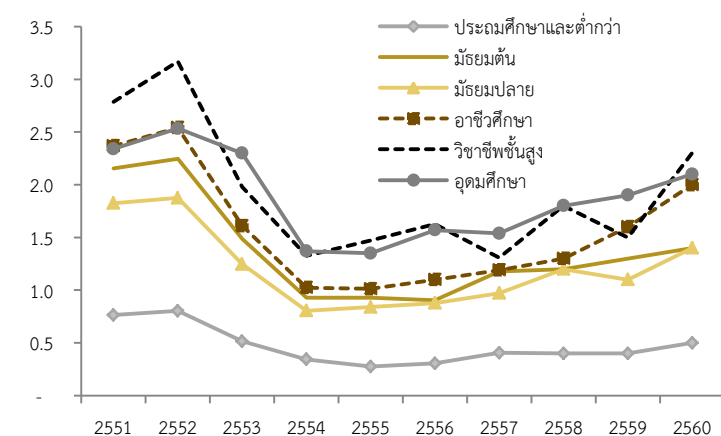
แผนภาพ 1 การเปลี่ยนแปลงค่าจ้าง และเงินเพื่อ

แผนภาพ 2 ดัชนีค่าจ้างเฉลี่ย และดัชนีราคาผู้บริโภค

แผนภาพ 3 อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา พ.ศ. 2551-2560

ปี 2560 การจ้างงานโดยรวมลดลง การว่างงานเพิ่มขึ้นเล็กน้อย ชั่วโมงการทำงานและค่าจ้างลดลงเล็กน้อย ผลผลิตภาพแรงงานดีขึ้น

ภาพรวมการจ้างงานปี 2560 มีการจ้างงานลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 0.6 เป็นการลดลงของการจ้างงานนอกภาคเกษตรกรรมร้อยละ 1.0 จากภาพรวมการส่งออกที่ขยายตัวช้าในช่วงครึ่งแรกของปี และแม้ว่าในช่วงครึ่งหลังของปีการส่งออกจะปรับตัวดีขึ้น แต่ยังไม่ส่งผลต่อการขยายจ้างงานในสาขาการผลิตมากนัก ประกอบกับการปรับเปลี่ยนใช้เทคโนโลยีการผลิตที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ส่วนในสาขาที่มีการจ้างงานเพิ่มขึ้น เช่น การขนส่ง/เก็บสินค้า และสาขาการโรงแรม ภัตตาคาร เป็นผลจากการท่องเที่ยวที่ขยายตัวดีในช่วงครึ่งหลังของปี และรูปแบบการค้าในลักษณะออนไลน์ที่ขยายตัวเร็วส่งผลต่อเนื่องให้การขนส่งสินค้ามีมากขึ้น ส่วนภาคเกษตรขยายตัวได้เล็กน้อย ร้อยละ 0.3 เป็นการขยายตัวจากปี 2559 ที่มีการหดตัวร้อยละ 4.3

การว่างงานปี 2560 มีผู้ว่างงาน 0.45 ล้านคน อัตราการว่างงานเท่ากับร้อยละ 1.2 ปรับเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 1.0 ในปี 2559 เป็นผู้ว่างงาน¹ ที่ไม่เคยทำงานมาก่อนเพิ่มขึ้นมาร้อยละ 31.1 โดยผู้จบการศึกษาระดับประถมศึกษาและต่ำกว่า และระดับวิชาชีพชั้นสูงมีแนวโน้มการว่างงานสูงขึ้น ขณะที่ผู้จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวนผู้ว่างงานสูง สำหรับผู้ว่างงานที่เคยทำงานมาก่อนเพิ่มขึ้นเพียงร้อยละ 9.1 ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยทำงานในสาขาการผลิต ค่าส่งค่าปลีก โรงแรม ภัตตาคาร ก่อสร้าง และเกษตร มาก่อนหน้า สำหรับชั่วโมงทำงานภาพรวมอยู่ที่ 43.1 ชั่วโมง/สัปดาห์ ใกล้เคียงกับปี 2559

ค่าจ้างแรงงานที่ไม่รวมผลประโยชน์ตอบแทนอื่นปรับตัวลดลงเล็กน้อย ร้อยละ 0.1 จากปีก่อน โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ที่ 13,721 บาท/เดือน ส่วนผลผลิตภาพแรงงานภาพรวมปี 2560 มีการปรับตัวดีขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 4.6 โดยปรับตัวดีขึ้นทั้งภาคเกษตรและนอกภาคเกษตรที่ร้อยละ 5.9 และ 5.6 ตามลำดับ

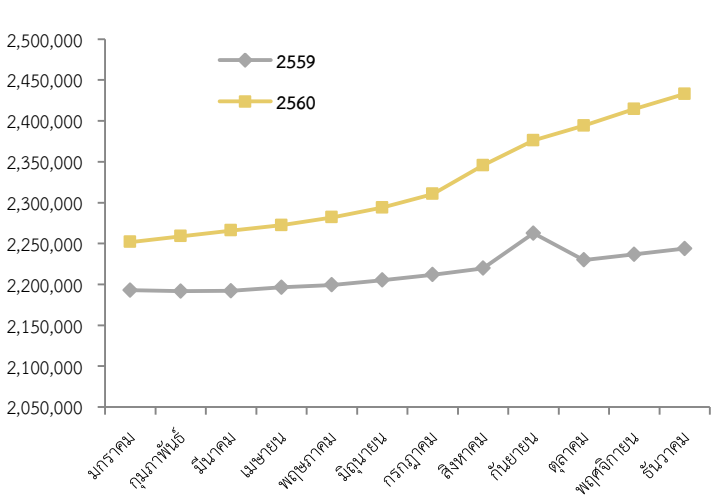
¹ สำนักงานสถิติแห่งชาติ: ผู้ว่างงาน หมายถึง บุคคลที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป และในสัปดาห์แห่งการสำรวจมีลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ 1. ไม่ได้ทำงานและไม่มีความประสงค์ที่จะทำงานหรือรอการบรรจุในระหว่าง 30 วัน ก่อนวันสัมภาษณ์ 2. ไม่ได้ทำงานและไม่มีความประสงค์ที่จะทำงานและไม่มีความประสงค์ที่จะทำงานในระหว่าง 30 วัน ก่อนวันสัมภาษณ์ แต่พร้อมที่จะทำงานในสัปดาห์แห่งการสำรวจ

แผนภาพ 4 ทางเลือกสิทธิประโยชน์ผู้ประกันตนมาตรา 40

ทางเลือก	ทางเลือกที่ 1 จ่าย 70 บาท/เดือน รัฐสมทบ 30 บาท/เดือน	ทางเลือกที่ 2 จ่าย 100 บาท/เดือน รัฐสมทบ 50 บาท/เดือน	ทางเลือกที่ 3 จ่าย 300 บาท/เดือน รัฐสมทบ 150 บาท
สิทธิประโยชน์	อายุ 15-60 ปีบริบูรณ์ ไม่เป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33 มาตรา 39 ไม่เป็นข้าราชการหรือบุคคลที่ถูกยกเว้นตามกฎหมายประกันสังคม เป็นผู้ประกอบอาชีพอิสระหรือแรงงานนอกระบบ		
กรณีประสบอันตรายหรือเจ็บป่วย	✓	✓	✓
กรณีทุพพลภาพ	✓	✓	✓
กรณีตาย	✓	✓	✓
กรณีชราภาพ (เงินบำเหน็จ)	✗	✓	✓
กรณีสงเคราะห์บุตร	✗	✗	✓

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

แผนภาพ 5 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน

สรุปความเคลื่อนไหวด้านแรงงานที่สำคัญในปี 2560 ดังนี้

1. การปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำของปี 2560 ที่มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม 2560 จากเดิม 300 บาท ปรับขึ้นเป็น 305-310 บาท/วัน ใน 69 จังหวัด ส่วนอีก 8 จังหวัดคงค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำไว้เท่าเดิม จากรายงานผลการตรวจติดตามการจ่ายค่าจ้างขั้นต่ำของสถานประกอบกิจการทั่วประเทศจำนวน 42,193 แห่งของกระทรวงแรงงาน ตลอดปี 2560 พบว่ามีสถานประกอบกิจการจำนวน 1,893 แห่งจ่ายค่าจ้างต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำที่ได้ประกาศไว้ โดยมีแรงงานได้รับผลกระทบจำนวน 16,880 คน ทั้งนี้ พระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 90 เมื่อประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำมีผลใช้บังคับแล้ว ห้ามมิให้นายจ้างจ่ายค่าจ้างแก่ลูกจ้างน้อยกว่าอัตราค่าจ้างขั้นต่ำ และให้นายจ้างที่อยู่ในข่ายบังคับของประกาศกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำปิดประกาศดังกล่าวไว้ในที่เปิดเผย เพื่อให้ลูกจ้างได้ทราบ ณ สถานที่ทำงานของลูกจ้างตลอดระยะเวลาที่ประกาศดังกล่าวมีผลใช้บังคับ และหากนายจ้างฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 6 เดือน ปรับไม่เกิน 1 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2. การส่งเสริมการยกระดับและพัฒนาฝีมือแรงงาน เว็บไซต์ราชกิจจานุเบกษาได้เผยแพร่ประกาศคณะกรรมการค่าจ้างเรื่องอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือ (ฉบับที่ 6) เมื่อวันที่ 24 มกราคม 2560 กำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือเพิ่มเติมอีก 12 สาขาอาชีพ เมื่อรวมกับการประกาศคณะกรรมการค่าจ้างเรื่องอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือฉบับก่อนหน้า (ฉบับที่ 1-5) ทำให้มีการกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือแรงงานรวมทั้งสิ้น 67 สาขาอาชีพ เพื่อเป็นการส่งเสริมให้แรงงานฝีมือได้รับอัตราค่าจ้างที่เหมาะสม รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้แรงงานได้พัฒนาทักษะฝีมืออันเป็นผลดีต่อการยกระดับผลิตภาพและทักษะแรงงานโดยรวมของประเทศ นอกจากนี้ เมื่อวันที่ 13 กุมภาพันธ์ 2561 ที่ผ่านมา คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบประกาศคณะกรรมการค่าจ้างเรื่องอัตราค่าจ้างตามฝีมือ (ฉบับที่ 7) ที่ได้มีการกำหนดอัตราค่าจ้างตามมาตรฐานฝีมือเพิ่มอีก 16 สาขาอาชีพ เป็นอาชีพในกลุ่มอุตสาหกรรมเหล็ก อุตสาหกรรมพลาสติก อุตสาหกรรมเฟอร์นิเจอร์ และอุตสาหกรรมรองเท้า โดยอยู่ระหว่างการจัดทำประกาศราชกิจจานุเบกษาที่จะมีผลบังคับใช้ต่อไป

3. การส่งเสริมแรงงานนอกระบบให้ได้รับการคุ้มครองทางสังคม เมื่อวันที่ 26 เมษายน 2560

มติคณะรัฐมนตรี เรื่อง การบริหารจัดการการทำงานของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทย เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561

1. อนุมัติและเห็นชอบตามที่กระทรวงแรงงานเสนอ

1.1 อนุมัติการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าว (สัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา) ทำงานในประเทศไทย ตามมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พ.ศ. 2522 ใน 3 กรณี ดังนี้

1.1.1 กรณีที่ 1 : แรงงานต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา ที่ทำงานในกิจการประมงทะเล และกิจการแปรรูปสัตว์น้ำ กลุ่มที่ยังไม่ได้พิสูจน์สัญชาติ ผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรและอนุญาตทำงานถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2561 เพื่อพิสูจน์สัญชาติให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2561 เมื่อผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้วจะตรวจลงตรา (Visa) ประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรและอนุญาตทำงานถึงวันที่ 1 พฤศจิกายน 2562

1.1.2 กรณีที่ 2 : แรงงานต่างด้าวที่ถือบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทย (บัตรสีชมพู) ที่ได้รับการผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรและทำงานถึงวันที่ 31 มีนาคม 2561

1.1.3 กรณีที่ 3 : แรงงานต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา ที่ดำเนินการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 33/2560 ลงวันที่ 4 กรกฎาคม 2560 เรื่อง มาตรการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อขัดข้องในการบริหารจัดการการทำงานของแรงงานต่างด้าวที่ผ่านการคัดกรองความสัมพันธไมตรีจากเจ้า-ลูกจ้าง โดยแยกการผ่อนผัน เป็น 2 กลุ่ม (1) กลุ่มที่ผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้วควรผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรและอนุญาตทำงานโดยตรวจลงตรา (Visa) ประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรและอนุญาตทำงานถึงวันที่ 31 มีนาคม 2563 (2) กลุ่มที่ยังไม่ได้พิสูจน์สัญชาติ ควรผ่อนผันให้อยู่ในราชอาณาจักรเป็นการชั่วคราวเพื่อรอการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรและอนุญาตทำงานถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2561 เพื่อพิสูจน์สัญชาติให้แล้วเสร็จภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2561 เมื่อผ่านการพิสูจน์สัญชาติแล้วจะตรวจลงตรา (Visa) ประทับตราอนุญาตให้อยู่ในราชอาณาจักรและอนุญาตทำงานถึงวันที่ 31 มีนาคม 2563

1.2 ให้ทุกจังหวัดรวมทั้งกรุงเทพมหานครดำเนินการจัดตั้งคณะกรรมการเพื่อการจัดทำฐานข้อมูลแรงงานต่างด้าวให้มีเอกภาพเป็นฐานเดียวกัน ชื่อว่า “คณะกรรมการบริหารจัดการการทำงานของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยจังหวัด...” โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดหรือผู้ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย เป็นประธาน และผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระดับจังหวัดเป็นกรรมการ เช่น กระทรวงมหาดไทย โดยกรมการปกครอง กระทรวงสาธารณสุข สำนักงานตำรวจแห่งชาติ กระทรวงแรงงาน กรุงเทพมหานคร โดยมีเจ้าพนักงานจังหวัด เป็นกรรมการและเลขานุการ ภายใต้การกำกับดูแลของผู้ว่าราชการจังหวัด กรณีกรุงเทพมหานคร ให้อธิบดีกรมการธิการ หรือผู้ที่อธิบดีกรมการธิการมอบหมาย เป็นประธาน ผู้อำนวยการสำนักบริหารแรงงานต่างด้าว กรมการธิการ เป็นกรรมการและเลขานุการ ภายใต้การกำกับดูแลของอธิบดีกรมการธิการ โดยมีส่วนงานที่ในการจัดตั้งและกำกับดูแลการดำเนินการของศูนย์บริการเบ็ดเสร็จ (One Stop Service) ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ กำกับดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับศูนย์พิสูจน์สัญชาติของประเทศต้นทาง และจัดทำฐานข้อมูลแรงงานต่างด้าวในจังหวัดและกรุงเทพมหานคร

1.3 ให้กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย จัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวคนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรให้กับแรงงานต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา ที่อาศัยอยู่ในราชอาณาจักรเพื่อการทำงาน และให้กรมการปกครองเปิดระบบเพื่อให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเชื่อมโยงและแลกเปลี่ยนข้อมูลเพื่อดำเนินการต่อไป

1.4 ให้กระทรวงแรงงาน กรมการธิการ เป็นหน่วยงานหลักในการวางระบบสารสนเทศเพื่อการจัดระบบฐานข้อมูลของแรงงานต่างด้าว โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ให้กระทรวงแรงงานรับความเห็นของกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ กระทรวงสาธารณสุข และสำนักงบประมาณ เช่น การบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวและการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าวทำงานและอาศัยอยู่ในประเทศไทย ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนและสถานประกอบการที่จ้างแรงงานต่างด้าวรับทราบถึงแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนตามอำนาจหน้าที่ กระบวนการดำเนินการ รวมทั้งขอบเขตของระยะเวลาอย่างถูกต้อง และการจัดทำฐานข้อมูลแรงงานต่างด้าวให้มีเอกภาพเป็นฐานเดียวกัน ควรเร่งรัดให้มีความเป็นรูปธรรมและชัดเจน เป็นต้น ไปดำเนินการต่อไปด้วย

3. ให้กระทรวงแรงงานเร่งรัดการดำเนินการจดทะเบียนแรงงานต่างด้าวสัญชาติเวียดนามให้แล้วเสร็จ และเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับการบริหารจัดการการทำงานของแรงงานต่างด้าวสัญชาติกัมพูชา ลาว และเมียนมาด้วย

ที่มา: มติคณะรัฐมนตรี วันที่ 16 มกราคม 2561

คณะรัฐมนตรีได้เห็นชอบร่างกฎหมาย 3 ฉบับ ได้แก่ (1) ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดคุณสมบัติของบุคคลซึ่งอาจสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. (2) ร่างพระราชกฤษฎีกากำหนดหลักเกณฑ์ และอัตราการจ่ายเงินสมทบประเภทของประโยชน์ทดแทน ตลอดจนหลักเกณฑ์และเงื่อนไขแห่งสิทธิในการรับประโยชน์ทดแทน พ.ศ. และ (3) ร่างกฎกระทรวงกำหนดอัตราเงินสมทบที่รัฐบาลจ่ายเข้ากองทุนประกันสังคมสำหรับบุคคลซึ่งสมัครเข้าเป็นผู้ประกันตน พ.ศ. เพื่อเป็นการขยายสิทธิประโยชน์ในการเป็นสมาชิกกองทุน โดยเพิ่มเติมให้ผู้ประกอบอาชีพอิสระมีสิทธิในการเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มสิทธิประโยชน์มากขึ้นและเพิ่มทางเลือกในการจ่ายเงินเข้ากองทุนประกันสังคมมาตรา 40 เพิ่มเติมเป็น 3 ทางเลือกเพื่อเป็นการสนับสนุนและดึงดูดให้แรงงานนอกระบบสมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มมากขึ้น โดยปัจจุบันแรงงานนอกระบบประมาณ 21 ล้านคน เป็นผู้ประกันตนมาตรา 40 ประมาณ 2.4 ล้านคน ในระยะยาว สำนักงานประกันสังคมและกระทรวงแรงงานได้มีเป้าหมายที่จะทำให้แรงงานนอกระบบทั้งหมด 21 ล้านคนเข้าสู่ระบบภายใน 20 ปี จากสถิติปี 2559-2560 จำนวนผู้ประกันตนมาตรา 40 มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง และเมื่อกฎหมายทั้ง 3 ฉบับ มีผลบังคับใช้จะส่งผลให้แรงงานนอกระบบที่รวมผู้ประกอบอาชีพอิสระมากกว่า 19 ล้านคนจะได้มีโอกาสในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกกองทุนที่มีผลประโยชน์ที่ครอบคลุมมากยิ่งขึ้นเพื่อเป็นหลักประกันในการประกอบอาชีพ

4. การจัดระเบียบและการขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าว ในส่วนของพระราชกำหนดการบริหารจัดการการทำงานของแรงงานต่างด้าว พ.ศ. 2560 ลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา วันที่ 22 มิถุนายน 2560 ที่ได้ผ่อนผันการบังคับใช้ 180 วันและรัฐบาลเปิดโอกาสให้นายจ้างขึ้นทะเบียนแรงงานต่างด้าวระหว่างวันที่ 24 กรกฎาคม-7 สิงหาคม 2560 โดยมีแรงงานต่างด้าวมาลงทะเบียนทั้งสิ้น 7.9 แสนคน ซึ่งอยู่ระหว่างการดำเนินการตรวจสอบและการพิสูจน์สัญชาติที่จะแล้วเสร็จภายในวันที่ 30 มิถุนายน 2561 ทั้งนี้ เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 ที่ผ่านมา คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติการผ่อนผันให้แรงงานต่างด้าว สัญชาติกัมพูชา ลาว เมียนมา ที่อยู่ภายใต้ข้อกำหนดได้ทำงานในประเทศไทยต่อไประยะหนึ่งตามประกาศ เพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่ประเทศไทยจำเป็นต้องพึ่งพิงแรงงานขึ้นพื้นฐานจากประเทศเพื่อนบ้าน และในมติคณะรัฐมนตรียังได้มีคำสั่งให้ทุกจังหวัดจัดตั้ง “คณะกรรมการบริหารจัดการการทำงานของแรงงานต่างด้าวในประเทศไทยจังหวัด...” เพื่อกำกับดูแลการดำเนินการเรื่องการพิสูจน์สัญชาติและจัดทำฐานข้อมูล

ตาราง 2 หนี้สินครัวเรือน (สินเชื่อจากสถาบันการเงิน)

ณ สิ้นระยะเวลา	2559				2560		
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
หนี้สินครัวเรือน (ล้านล้านบาท)	11.14	11.25	11.35	11.48	11.49	11.60	11.76
%YOY	4.8	4.4	4.2	3.5	3.2	3.1	3.7
-สถาบันรับฝากเงิน	5.6	5.1	4.8	4.2	3.7	3.6	3.8
-สถาบันการเงินอื่น	-0.2	0.0	0.6	-1.3	-0.7	0.3	2.7
สัดส่วนต่อ GDP	80.65	80.34	80.04	79.95	78.75	78.42	78.30

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 3 การเปลี่ยนแปลงการให้สินเชื่อคงค้างอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์

ณ สิ้นระยะเวลา (%)	สัดส่วน (%)	2559	2560			
			Q1	Q2	Q3	Q4
สินเชื่ออุปโภคบริโภคส่วนบุคคล	100.0	4.8	4.5	4.4	5.6	6.1
- ที่อยู่อาศัย	50.7	7.0	6.1	5.0	5.7	5.5
- ซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์	23.0	0.9	2.4	4.5	7.0	8.4
- การศึกษา	0.0	42.5	35.3	33.0	24.5	13.5
- เดินทางไปต่างประเทศ	0.0	-2.8	-3.3	-1.9	-1.8	17.6
- บริโภคอื่น ๆ	26.3	4.1	3.2	3.1	4.2	5.2

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 4 หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

ณ สิ้นระยะเวลา	2559	2560			
		Q1	Q2	Q3	Q4
หนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ (ล้านบาท)	105,287	109,902	104,989	110,177	110,375
% YOY	10.7	14.2	6.9	5.9	4.8
สัดส่วนต่อ NPLs รวม	27.30	27.17	25.22	25.74	25.73
สัดส่วนต่อสินเชื่อรวม	2.71	2.82	2.66	2.74	2.68

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

แรงงานต่างด้าวในจังหวัด รวมถึงให้กรมการปกครองจัดทำทะเบียนประวัติและบัตรประจำตัวคนไม่มีสัญชาติไทยให้กับแรงงานต่างด้าว และการสร้างระบบสารสนเทศเพื่อจัดระบบฐานข้อมูลแรงงานต่างด้าว ที่จะเป็นประโยชน์ต่อการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวทั้งระบบอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

หนี้สินครัวเรือนเพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอตัว ขณะที่ความสามารถในการชำระหนี้ดีขึ้น

ไตรมาสสามปี 2560 หนี้สินครัวเรือนมีมูลค่าเท่ากับ 11,763,044 ล้านบาท เพิ่มขึ้นในอัตราที่ชะลอตัวจากช่วงเดียวกันของปีที่แล้วร้อยละ 3.7 คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 78.3 ต่อ GDP

ไตรมาสสี่ปี 2560 หนี้ครัวเรือนมีแนวโน้มขยายตัวเพิ่มขึ้น สะท้อนจากยอดคงค้างสินเชื่อเพื่อการอุปโภคบริโภคส่วนบุคคลของธนาคารพาณิชย์ที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 5.6 ในไตรมาสสามปี 2560 เป็นร้อยละ 6.1 ในไตรมาสนี้ โดยสินเชื่อเพื่อซื้อหรือเช่าซื้อรถยนต์เพิ่มขึ้นร้อยละ 8.4 สอดคล้องกับยอดขายรถยนต์ที่ขยายตัวต่อเนื่องหลังสิ้นสุดระยะเวลา 5 ปีในการถือครองรถยนต์ตามมาตรการรถคันแรก

ความสามารถในการชำระหนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนหนี้เพื่อการอุปโภคบริโภคที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้ต่อสินเชื่อรวมพบว่าลดลงจากร้อยละ 2.74 ในไตรมาสสามปี 2560 เป็นร้อยละ 2.68 ในไตรมาสนี้ โดยลดลงในเกือบทุกประเภทสินเชื่อ

การผิมนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไปของสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับมีมูลค่า 8,873 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 16.3 และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 2.5 ของยอดสินเชื่อคงค้าง สำหรับการผิมนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไปของสินเชื่อบัตรเครดิตมีมูลค่า 7,558 ล้านบาท ลดลงร้อยละ 27.2 และคิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 1.9 ของยอดสินเชื่อคงค้าง

ทั้งนี้ ในช่วงปี 2560 รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ผลักดันนโยบายและมาตรการส่งเสริมการออมและการช่วยเหลือและบรรเทาปัญหาหนี้สินครัวเรือนที่สำคัญๆ ดังนี้

1. การออกแนวทางการส่งเสริมการออมทั้งระบบ เพื่อให้ประชาชนมีความตระหนักรู้และเห็นถึงความสำคัญของการบริหารการเงินเพื่อให้รู้จักออมและใช้จ่ายอย่างเพียงพอและเหมาะสม ซึ่งจะช่วยลดปัญหาหนี้สินและมีเงินออมเพื่อใช้หลังเกษียณอายุอย่างเพียงพอ

ตาราง 5 สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับและสินเชื่อบัตรเครดิต

ณ สิ้นระยะเวลา	2559	2560			
		Q1	Q2	Q3	Q4
สินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับ					
(1) ยอดสินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท)	338,117	331,489	335,966	347,612	354,294
%YOY	4.2	3.0	2.7	4.4	4.8
(2) สินเชื่อผิดนัดชำระหนี้เกิน 3 เดือนขึ้นไป	10,602	9,844	8,911	8,964	8,873
%YOY	-36.9	-12.8	-15.5	-21.1	-16.3
(2) / (1) (ร้อยละ)	3.1	3.0	2.7	2.6	2.5
สินเชื่อบัตรเครดิต					
(1) ยอดสินเชื่อคงค้าง (ล้านบาท)	358,413	333,249	336,386	342,710	394,123
%YOY	6.5	7.9	6.6	8.2	10.0
(2) ยอดค้างชำระเกิน 3 เดือนขึ้นไป	10,383	9,859	8,339	7,217	7,558
%YOY	-0.7	-10.1	-15.6	-39.1	-27.2
(2) / (1) (ร้อยละ)	2.9	3.0	2.5	2.1	1.9

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตาราง 6 ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ปีการศึกษา 2555-2559

วิชาหลัก	คะแนนเฉลี่ย				
	2555	2556	2557	2558	2559
ประถมศึกษาปีที่ 6	38.98	39.55	40.29	43.92	42.32
ภาษาไทย	45.68	45.02	44.89	49.33	52.9
ภาษาอังกฤษ	36.99	33.82	36.04	40.31	34.59
คณิตศาสตร์	35.77	41.95	38.08	43.47	40.47
วิทยาศาสตร์	37.46	37.40	42.14	42.59	41.22
มัธยมศึกษาปีที่ 3	36.38	34.50	32.73	35.82	35.61
ภาษาไทย	54.48	44.25	35.21	42.64	46.36
ภาษาอังกฤษ	28.71	30.35	27.46	30.62	31.80
คณิตศาสตร์	26.95	25.45	29.66	32.40	29.31
วิทยาศาสตร์	35.37	37.95	38.64	37.63	34.99
มัธยมศึกษาปีที่ 6	31.29	31.38	32.11	33.58	34.13
ภาษาไทย	47.19	49.26	50.76	49.36	52.29
ภาษาอังกฤษ	22.13	25.35	23.44	24.98	27.76
คณิตศาสตร์	22.73	20.48	21.74	26.59	24.88
วิทยาศาสตร์	33.10	30.48	32.54	33.40	31.62
เฉลี่ยประเทศ	35.55	35.14	35.04	37.77	37.35

ที่มา: สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)
ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

2. การปรับปรุงแนวทางการกำกับดูแลสินเชื่อบัตรเครดิตและสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับของธนาคารแห่งประเทศไทย เพื่อช่วยดูแลการก่อหนี้ของภาคครัวเรือนให้เหมาะสมขึ้น และการจัดตั้งโครงการแก้ไขปัญหานี้ส่วนบุคคลที่ไม่มีหลักประกัน (คลินิกแก้หนี้) เพื่อให้การช่วยเหลือลูกหนี้ที่สามารถหาข้อยุติกับเจ้าหนี้ตามความสามารถทางการเงินที่แท้จริงของลูกหนี้ ซึ่งตั้งแต่เปิดตัวคลินิกแก้หนี้ เมื่อวันที่ 1 มิถุนายน 2560 ถึงสิ้นเดือนธันวาคม 2560 มีประชาชนติดต่อสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับโครงการรวมทั้งสิ้นกว่า 55,400 ราย

3. มาตรการแก้ไขปัญหานี้นอกระบบ อาทิ (1) **สินเชื่อพิโกไฟแนนซ์²** นับตั้งแต่เดือนธันวาคม 2559 ถึงสิ้นเดือนมกราคม 2561 มีนิติบุคคลที่ยื่นคำขออนุญาตประกอบธุรกิจสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์สุทธิ 393 ราย ใน 64 จังหวัด และมีผู้ได้รับใบอนุญาตประกอบธุรกิจแล้ว 279 ราย ใน 60 จังหวัด ซึ่งในจำนวนนี้ได้เปิดดำเนินการแล้ว 159 ราย ใน 49 จังหวัด และมีผู้ประกอบการที่ปล่อยสินเชื่อแล้ว 114 ราย ใน 45 จังหวัด โดยผู้ประกอบการที่ได้รับอนุญาตสามารถปล่อยสินเชื่อได้ภายในเขตจังหวัดให้แก่ผู้มีภูมิลำเนาหรือถิ่นที่อยู่ภายในจังหวัดนั้นๆ วงเงินรายละไม่เกิน 50,000 บาท คิดดอกเบี้ยในอัตราไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี (2) **สินเชื่อรายย่อยเพื่อใช้จ่ายฉุกเฉิน** นับตั้งแต่เดือนมีนาคม 2560 ถึงสิ้นเดือนมกราคม 2561 ธนาคารออมสิน และธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ได้อนุมัติสินเชื่อเพื่อใช้จ่ายฉุกเฉินรายละไม่เกิน 50,000 บาท คิดอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0.85 ต่อเดือน รวมทั้งสิ้น 223,830 ราย เป็นเงิน 9,915.60 ล้านบาท และ (3) **การดำเนินการอย่างจริงจังกับเจ้าหนี้นอกระบบที่กระทำผิดกฎหมาย** นับตั้งแต่เดือนตุลาคม 2559 ถึงสิ้นเดือนมกราคม 2561 มีการจับกุมผู้กระทำผิดรวมทั้งสิ้น 2,061 คน

4. การบังคับใช้พระราชบัญญัติห้ามเรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. 2560 โดยกำหนดอัตราโทษผู้เรียกเก็บดอกเบี้ยเกินอัตราร้อยละ 15 ต่อปี จะมีโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี ปรับไม่เกิน 2 แสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และได้เปิดช่องทางให้เจ้าหนี้นอกระบบเข้าสู่ระบบ โดยจดทะเบียนเป็นผู้ประกอบการธุรกิจสินเชื่อรายย่อย ทั้งสินเชื่อส่วนบุคคลภายใต้การกำกับสินเชื่อชนโนไฟแนนซ์ และสินเชื่อพิโกไฟแนนซ์

² พิโกไฟแนนซ์ คือ สินเชื่อเนกประสงค์ตามที่กระทรวงการคลังเสนอทางออกแก้ปัญหานี้นอกระบบ จำกัดวงเงินไม่เกิน 50,000 บาท หลักประกันมีหรือไม่ก็ได้ โดยผู้ประกอบการสามารถเรียกเก็บดอกเบี้ย ค่าปรับ ค่าบริการ และค่าธรรมเนียมใดๆ ได้ไม่เกินร้อยละ 36 ต่อปี และเป็นปล่อยสินเชื่อให้บริการแก่บุคคลที่มีทะเบียนบ้านหรืออาศัยหรือทำงาน ภายในจังหวัดที่สำนักงานใหญ่ตั้งอยู่

ตาราง 7 จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยจำแนกตามกลุ่มอายุ

กลุ่มอายุ	ปีการศึกษา		
	2550	2555	2560
อายุ 15-39 ปี	10.1	10.4	10.8
อายุ 40-59 ปี	7.0	7.2	8.1
อายุ 15-59 ปี	8.7	8.8	9.5
อายุ 15 ปีขึ้นไป	7.9	8.0	8.6
อายุ 60 ปีขึ้นไป	4.3	4.5	5.0

ที่มา: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

การปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ 1: การให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา ก่อนวัยเรียน

เป้าหมายระยะสั้น: ร่าง พ.ร.บ. การปฐมวัยแห่งชาติ และขับเคลื่อนให้มีผลบังคับใช้ภายในปี พ.ศ. 2561

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ 2: การจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และเสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของครู

เป้าหมายระยะสั้น: ร่าง พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา มีผลบังคับใช้ภายในปี พ.ศ. 2561 และมีการจัดตั้งกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ 3: กลไกและระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบวิชาชีพครูและอาจารย์ ระบบค่าตอบแทนและกลไกระบบคุณธรรมในการบริหารบุคคลของผู้ประกอบวิชาชีพครู

เป้าหมายระยะสั้น: การกระจายครูที่มีคุณภาพสู่พื้นที่ที่มีความขาดแคลน การพัฒนาสมรรถนะกลางมาตรฐานวิชาชีพครู การจัดทำ National Digital Learning Platform และ National Professional Teacher Platform เพื่อสร้างระบบกลไกในการพัฒนาทางวิชาชีพและความก้าวหน้าทางวิชาชีพของครู

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ 4: การปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้ตามความถนัด

เป้าหมายระยะสั้น: การปรับเปลี่ยนหลักสูตร ระบบการเรียนการสอน และการวัดประเมินผลด้วยหลักการ Competency-based การปฏิรูปอาชีวศึกษา ร่างกฎหมายเพื่อจัดตั้งสถาบันหลักสูตร การเรียนการสอน และทรัพยากรการเรียนรู้แห่งชาติ

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ 5: การปรับโครงสร้างของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อบรรลุเป้าหมายในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน

เป้าหมายระยะสั้น: การยกระดับคุณภาพสถานศึกษาเอกชนและการพัฒนาครูอย่างเท่าเทียมกับสถานศึกษาของรัฐ การขับเคลื่อนคุณภาพของสถานศึกษาในรูปแบบเขตการศึกษาพิเศษ การปฏิรูปอุดมศึกษาให้เป็นอุดมศึกษา 4.0

เรื่องและประเด็นการปฏิรูปที่ 6: การปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้โดยรวมของประเทศ ผ่านการตราพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่

เป้าหมายระยะสั้น: ร่าง พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ ที่ร่างโดยคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา มีผลบังคับใช้ภายในปี พ.ศ. 2561 ทดแทน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และฉบับปรับปรุง ที่จะได้รับการยกเลิกทั้งหมด

ที่มา: ร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา ธันวาคม 2560

การพัฒนาคุณภาพการศึกษาต้องเร่งดำเนินการ

ประชากรไทยอายุ 15 ปีขึ้นไปมีปีการศึกษาเฉลี่ยเพิ่มขึ้นจาก 7.9 ปี ในปีการศึกษา 2550 เป็น 8.6 ปี ในปีการศึกษา 2560 แม้ยังไม่ถึงระดับการศึกษาขั้นบังคับ 9 ปี ทั้งนี้ หากเปรียบเทียบปีการศึกษาเฉลี่ยของไทยกับประเทศในกลุ่มอาเซียน พบว่า ประชากรไทยอายุ 25 ปีขึ้นไป มีปีการศึกษาเฉลี่ย 7.9 ปี น้อยกว่าสิงคโปร์ (11.6) มาเลเซีย (10.1) ฟิลิปปินส์ (9.3) บรูไน (9.0) เวียดนาม (8.0) เท่ากับอินโดนีเซีย (7.9)³ ขณะที่คุณภาพของเด็กวัยเรียนยังน่าเป็นห่วง จากการประเมินผลทดสอบ ONET ในปีการศึกษา 2555-2559 แสดงถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในทุกวิชาหลัก ยังคงไม่ถึงร้อยละ 50 ค่าเฉลี่ยวิชาหลัก ม.6 ต่ำสุด อยู่ระหว่างร้อยละ 31.29-34.13 และนักเรียนในเขตกรุงเทพฯ ยังคงมีคะแนนเฉลี่ยในทุกระดับสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยของนักเรียนในเขตภูมิภาค ส่วนผลทดสอบ PISA ในปี 2015 นักเรียนไทยอายุ 15 ปี ทำคะแนนวิชาวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ และการอ่าน ลดลงจากการสอบในปี 2012 ประมาณ 11-32 คะแนน มีเพียงนักเรียนกลุ่มโรงเรียนสาธิตที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยทุกวิชาสูงกว่าค่าเฉลี่ยกลาง PISA สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาเป็นปัจจัยที่สำคัญในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

รัฐบาลให้ความสำคัญกับการยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษาและการลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีแนวทางที่จะยกระดับคุณภาพทางการศึกษา การเข้าถึงโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การผลิตและพัฒนาครูให้มีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับทักษะในศตวรรษที่ 21 การพัฒนาหลักสูตร กระบวนการเรียนการสอน ตลอดจนการวัดและประเมินผลอย่างมีคุณภาพและมาตรฐาน พร้อมทั้งเร่งพัฒนาคะแนนการประเมิน PISA ทุกด้านให้เพิ่มขึ้น 100 คะแนน ตามที่ได้กำหนดไว้ในร่างแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2574

ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เร่งปฏิรูปประเทศด้านการศึกษาอย่างครบวงจร โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษาเมื่อวันที่ 30 พฤษภาคม 2560 ตามนัยแห่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 เพื่อเร่งดำเนินการให้เด็กเล็กได้รับการดูแลและพัฒนา ก่อนเข้ารับการศึกษา การจัดตั้งกองทุนเพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา และการมีกลไกและ

³ UNDP, Human Development Report 2016

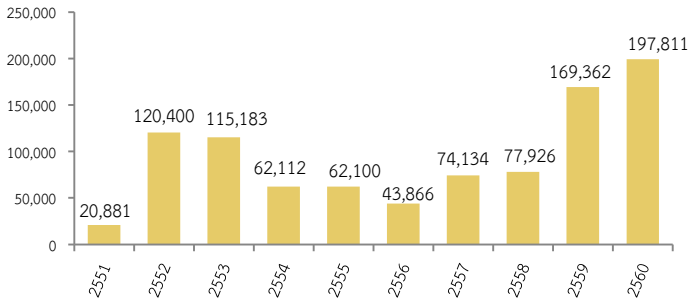
ตาราง 8 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวัง

(หน่วย : ราย)

โรค เฝ้าระวัง	2559		2560				
	Q4	ทั้งปี	Q1	Q2	Q3	Q4	ทั้งปี
ปอดอักเสบ	61,455	245,211	65,600	53,992	79,748	68,401	267,741
ไข้เลือดออก	15,473	63,931	8,020	12,936	20,995	11,238	53,189
มือ เท้า ปาก	11,243	79,910	15,746	18,248	28,213	7,982	70,189
ไข้หวัดใหญ่	53,058	169,362	20,192	18,930	108,122	50,567	197,811
บิด	1,178	6,726	1,416	1,501	1,146	784	4,847
หัด	730	1,688	1,398	711	591	485	3,185
อีหุน	777	2,295	575	601	1,166	1,132	3,474
ไข้สมอง อักเสบ	175	772	251	210	211	143	815
อหิวาตกโรค	1	51	2	2	2	2	8
ไข้กาฬหลัง แอ่น	2	17	5	9	8	6	28
พิษสุนัขบ้า	2	13	1	4	2	1	8
รวม	144,094	569,976	113,206	107,144	240,204	140,741	601,295
อัตราต่อ ประชากรแสน คน	220.3	871.1	171.8	162.7	364.8	213.7	913.4

หมายเหตุ: ข้อมูลปี 2560 เป็นข้อมูล ณ วันที่ 2 มีนาคม 2561
ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 6 จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคไข้หวัดใหญ่ (ราย) ปี 2551-2560

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 9 จำนวนผู้ป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคอุจจาระร่วงปี 2556-2560

ปี	ผู้ป่วย (ราย)	เสียชีวิต (ราย)
2556	409,297	2
2557	1,055,513	7
2558	1,097,751	12
2559	1,202,813	5
2560	1,019,001	4

ที่มา: สำนักระบาดวิทยา กระทรวงสาธารณสุข

ระบบการผลิต คัดกรองและพัฒนาผู้ประกอบการวิชาชีพครูและอาจารย์ รวมถึงการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนทุกระดับ สำหรับความคืบหน้าของการปฏิรูปในปัจจุบันคือ การจัดทำร่าง พ.ร.บ. กองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา ที่ผ่านการพิจารณาเห็นชอบของคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 21 พฤศจิกายน 2560 โดยกำหนดให้มีกองทุนเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา เพื่อใช้ในการช่วยเหลือผู้ขาดแคลนทุนทรัพย์ ลดความเหลื่อมล้ำทางการศึกษา เสริมสร้างและพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพครูอาจารย์ ซึ่งอยู่ในระหว่างการพิจารณาของสภานิติบัญญัติแห่งชาติ และการจัดทำร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา อยู่ในระหว่างการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนเพื่อร่างข้อเสนอแนะต่อรัฐบาลเพื่อพิจารณา อาทิ ประเด็นการยกย่องพระราชบัญญัติการปฐมวัยแห่งชาติ พ.ศ. ร่างพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ฉบับใหม่ ซึ่งจะใช้เป็นเครื่องมือกำหนดทิศทางการประเด็นหลักการปฏิรูปการศึกษาให้เกิดผลในทางปฏิบัติ

การเจ็บป่วยยังต้องเฝ้าระวังไข้หวัดใหญ่ที่พบผู้ป่วยเพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

ไตรมาสสี่ปี 2560 มีผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 140,741 ราย ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 ร้อยละ 2.3 เป็นการลดลงเกือบทุกโรคโดยผู้ป่วยโรคไข้เลือดออก ลดลงร้อยละ 27.4 และโรคมือ เท้า ปากลดร้อยละ 29.1 เนื่องจากการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคอย่างเข้มข้นต่อเนื่อง โดยมีการรณรงค์ร่วมกันกำจัดยุงลายด้วยมาตรการ 3 เก็บ ป้องกัน 3 โรค ที่หน่วยงานทุกฝ่ายทั้งภาครัฐ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนในพื้นที่ มีการเฝ้าระวังป้องกันและควบคุมโรคที่มากับยุงลาย และร่วมกันกำจัดแหล่งเพาะพันธุ์ลูกน้ำยุงลายทุกสัปดาห์อย่างต่อเนื่อง ทำให้ลดการแพร่ระบาดลงได้

ภาพรวมทั้งปี 2560 พบผู้ป่วยด้วยโรคเฝ้าระวังรวม 601,295 ราย คิดเป็นอัตรา 913.4 รายต่อประชากรแสนคน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 5.5 โดยเป็นผู้ป่วยโรคไข้หวัดใหญ่มากถึง 197,811 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 16.7 จาก 169,326 ราย ในปี 2559 ซึ่งแพร่ระบาดอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ไตรมาสสามของปี 2560 ส่วนใหญ่จะพบมากในกลุ่มอายุ 15-24 ปี และพบผู้ป่วยโรคปอดอักเสบในทุกช่วงอายุ 267,741 ราย สำหรับในปี 2561 โรคไข้หวัดใหญ่ยังเป็นปัญหาสำคัญที่มีการระบาดอย่างต่อเนื่อง จากข้อมูลของสำนักระบาดวิทยา ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-2 มีนาคม 2561 พบผู้ป่วยแล้ว 19,258 ราย โดยกรมควบคุมโรคได้คาดการณ์ในปี 2561 โรคไข้หวัดใหญ่มีแนวโน้ม

โรคอุจจาระร่วงจากไวรัสโรตา

ไวรัส (Rotavirus) เป็นเชื้อไวรัสชนิดหนึ่งที่ทำให้เกิดโรคท้องร่วง ส่วนใหญ่มักหายเองได้ เด็กเล็กและผู้สูงอายุอาจมีความรุนแรงของโรคมามากกว่ากลุ่มอื่น

4 สัญญาณเตือน ที่ควรรีบไปพบแพทย์

1. มีอาการซึม ไม่มีแรง มือเท้าเย็น
2. มีอาการอาเจียนมากหรือถ่ายมากผิดปกติ
3. มีปัสสาวะสีเข้ม ปัสสาวะน้อย หรือไม่ปัสสาวะเลยเกิน 6 ชั่วโมง
4. มีอาการปากแห้ง ตาโหล ร้องไห้ไม่มีน้ำตาหรือเด็กๆจะมีกระหม่อมบุ๋ม

อาการ

- มีไข้
- ท้องเสีย ถ่ายอุจจาระเป็นน้ำ
- หลังจากนั้นจะมีอาการท้องเดินหรือท้องร่วงอย่างรุนแรง

วิธีป้องกัน

1. ล้างมือบ่อยๆ
2. หมั่นทำความสะอาดสิ่งของเครื่องใช้ของเด็ก
3. หลีกเลี่ยงการพาเด็กไปในสถานที่แออัด

ที่มา: กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

โรคสมาธิสั้น

1 พฤติกรรม“โรคสมาธิสั้น”แบ่งเป็นกลุ่มอาการหลักดังนี้
กลุ่มอาการขาดสมาธิ เช่น เหม่อลอย ซึม ไม่มีสมาธิในขณะทำงานหรือเล่น วอกแวกง่ายจากสิ่งเร้าต่างๆ เป็นต้น
กลุ่มอาการอยู่ไม่นิ่ง หุนหันพลันแล่น เช่น มักขยุกขยิกอยู่ไม่สุข ปีนป่าย พูดมาก พูดแทรก อดทนรอคอยไม่ได้ เป็นต้น

2 ผลกระทบ“โรคสมาธิสั้น”

ผลกระทบต่อครอบครัว ทำให้เกิดความเครียดในครอบครัวสูงขึ้น บุคคลในครอบครัวเสียโอกาสในอาชีพการงาน อาจนำไปสู่ปัญหาการหย่าร้างได้มากขึ้น

ผลต่อตัวเด็ก มีปัญหาด้านการเรียน สัมพันธภาพทางสังคม รวมไปถึงการปรับตัวเข้ากับผู้อื่น และมีความเสี่ยงสูงที่จะเกิดอุบัติเหตุง่าย อาจส่งผลในระยะยาวต่อพัฒนาการในวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ได้

ผลต่อประเทศ เกิดการสูญเสียทรัพยากรบุคคลและงบประมาณในการดูแลรักษา

ที่มา: สถาบันวิจัยระบบสาธารณสุข

ระดับสูง จะมีผู้ป่วยประมาณ 220,000 ราย พื้นที่ที่มีความเสี่ยงสูง ได้แก่ กรุงเทพมหานครและปริมณฑล จังหวัดขนาดใหญ่และจังหวัดที่มีการเคลื่อนย้ายประชากรสูง ทั้งนี้ สภาพอากาศที่เปลี่ยนแปลงมากเป็นปัจจัยหนึ่งส่งผลต่อการระบาดมากขึ้น การเตรียมการป้องกันการระบาดของโรคไข้หวัดใหญ่ในอนาคตด้วยการสร้างโรงงานผลิตวัคซีนไข้หวัดใหญ่ของไทยเอง ตามที่คณะรัฐมนตรีได้อนุมัติโครงการจัดตั้งโรงงานผลิตวัคซีนป้องกันไข้หวัดใหญ่/ไข้หวัดนก ในวงเงินงบประมาณ 1,411.7 ล้านบาท ซึ่งคาดว่าจะเริ่มผลิตวัคซีนไข้หวัดใหญ่ตามฤดูกาลได้ในปี 2563

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่ต้องเฝ้าระวัง ดังนี้

1. โรคอุจจาระร่วงเฉียบพลันจากไวรัสโรตา

เป็นหนึ่งในโรคที่มักพบฤดูหนาว ซึ่งเชื้อไวรัสโรตา (Rotavirus) ที่มักับอาหารและน้ำเป็นสาเหตุสำคัญของการเกิดโรคอุจจาระร่วง พบมากในกลุ่มเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 5 ปี และผู้สูงอายุ ซึ่งอาจมีความรุนแรงของโรคมามากกว่ากลุ่มอื่น ผู้ป่วยโรคนี้ส่วนใหญ่สามารถหายเองได้ จากข้อมูลสำนักกระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค พบผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วงตลอดปี 2560 จำนวน 1,019,001 ราย เสียชีวิต 4 ราย ในจำนวนนี้เป็นผู้ป่วยในเด็กเล็กอายุต่ำกว่า 5 ปี จำนวน 226,909 ราย เสียชีวิต 3 รายและ 3 ใน 4 รายที่เสียชีวิตเป็นเด็กเล็กทั้งหมด ซึ่งโรคอุจจาระร่วงที่เป็นในเด็กส่วนใหญ่ เป็นเชื้อไวรัสโรตาประมาณร้อยละ 40 และปัจจุบันมีแนวโน้มเริ่มพบในผู้ใหญ่มากขึ้น ทั้งนี้ ข้อมูลตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม-2 มีนาคม 2561 พบผู้ป่วยโรคอุจจาระร่วง 204,371 ราย ไม่พบผู้เสียชีวิต การป้องกันทำได้โดยกินอาหารร้อน ใช้ช้อนกลาง ล้างมือบ่อยๆ ปัจจุบันมีวัคซีนป้องกันไวรัสโรตาสำหรับเด็ก

2. ปัญหาสุขภาพจิตในกลุ่มเด็กและผู้สูงอายุ

• **เด็กไทยป่วยโรคสมาธิสั้น⁴ เพิ่มขึ้น** จากผลสำรวจของกรมสุขภาพจิตปี 2555 ของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 พบว่าเป็นโรคสมาธิสั้นร้อยละ 6.5 หรือประมาณ 310,000 ราย ขณะที่ทั่วโลกพบเด็กเป็นโรคนี้ร้อยละ 5 ในปี 2559 พบว่ามีเด็กป่วยเป็นโรคสมาธิสั้นร้อยละ 5.4 หรือประมาณ 420,000 คน ซึ่งพบได้ 2-3 คนต่อห้องเรียนที่มีเด็ก 40-50 คน และพบในเด็กชายมากกว่าเด็กหญิง

⁴ โรคสมาธิสั้น (Attention-Deficit Hyperactivity Disorder: ADHD) หมายถึง โรคที่เกี่ยวข้องกับอาการสมาธิสั้น ซนไม่อยู่นิ่ง และหุนหันพลันแล่น มักพบในเด็กอายุก่อน 7 ปี และจะมีอาการต่อเนื่องนานกว่า 6 เดือน ทำให้เกิดพฤติกรรมไม่เหมาะสมส่งผลการปรับตัว และการพัฒนาบุคลิกภาพในวัยเด็ก หากได้รับการดูแลรักษาอย่างถูกต้องตั้งแต่เด็กจะมีโอกาสหายเป็นปกติได้กว่าร้อยละ 50 หากไม่ได้รับการดูแลและส่งผลการพัฒนาการด้านลบมากกว่าเด็กปกติ 3-4 เท่าตัว และติดตัวไปจนถึงวัยรุ่นและวัยผู้ใหญ่ เช่น จะต่อต้านสังคม เกรี้ยวกราดรุนแรงต่อคนอื่น ดื้อยาเสพติด และเกิดภาวะซึมเศร้า

ตาราง 10 จำนวนการฆ่าตัวตายของประเทศไทย แยกตามช่วงอายุปี 2554-2559

(หน่วย : ราย)

ช่วงอายุ	2554	2555	2556	2557	2558	2559
0-9	2	0	5	0	0	1
10-19	239	256	231	162	153	193
20-29	749	717	648	591	570	617
30-39	950	941	938	894	929	930
40-49	767	827	862	824	939	861
50-59	604	576	594	702	748	760
60-69	311	362	352	443	470	447
70+	251	306	310	334	396	322
รวม	3,873	3,985	3,940	3,950	4,205	4,131

ที่มา: กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

โรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุ

ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มประชากรที่มีโอกาสเกิดโรคซึมเศร้าได้มากกว่าวัยอื่น โดยพบว่าร้อยละ 10-13 ของผู้สูงอายุมีอาการของโรคนี้

ทำไมผู้สูงอายุจึงมีอาการโรคซึมเศร้ามากกว่าวัยอื่น

ในวัยสูงอายุจะมีการเปลี่ยนแปลงหลายอย่างที่ทำให้เกิดโรคซึมเศร้าได้ง่าย ได้แก่

- การเปลี่ยนแปลงของสารสื่อประสาทในสมอง ทำให้เกิดโรคซึมเศร้าได้ง่าย
- การที่มีโรคทางกายบางอย่าง เช่น โรคสมองเสื่อม โรคหลอดเลือดสมอง โรคเมเร็ง โรคต่อมไทรอยด์
- การเจ็บป่วยทางกายที่ไม่ได้ผลกระทบบต่อสมองโดยตรงแต่ทำให้เกิดความทุกข์ทรมานเจ็บปวด หรือเกิดความรู้สึกว่าการกายไม่แข็งแรง อาจทำให้เกิดอารมณ์ซึมเศร้าได้ เช่น ป่วยเป็นโรคหัวใจ โรคไต ปวดข้อ
- ยาหลายชนิดอาจทำให้มีอาการซึมเศร้าได้เช่นกัน เช่น ยาลดความดันโลหิตสูงบางชนิด
- การเปลี่ยนแปลงทางด้านจิตใจ เช่น ต้องสูญเสียคู่ชีวิต หรือต้องออกจากงานเนื่องจากเกษียณอายุการทำงาน ทำให้ต้องปรับตัวกับการดำเนินชีวิตแบบใหม่ ไม่มีเพื่อนร่วมงาน
- การเปลี่ยนแปลงทางด้านสังคม เช่น การต้องเปลี่ยนบทบาทจากหัวหน้าผู้นำครอบครัวเป็นผู้ตาม หรือการที่ไม่ได้รับการยอมรับนับถือจากลูกหลานเนื่องจากเห็นว่าอายุมากแล้ว ไม่ทันต่อเหตุการณ์

อาการโรคซึมเศร้าเป็นอย่างไร

อาการเริ่มอาจมีอาการไม่มากจนถึงบางรายมีอาการชัดเจน อาการประกอบไปด้วย

- รู้สึกเซ็ง เศร้าหรือเสียใจอย่างไม่มีเหตุผล
- ความรู้สึกสนใจสิ่งต่างๆ รอบตัวลดลง เบื่อหน่าย ไม่อยากทำอะไรที่เคยชอบ
- นอนไม่หลับหรือหลับมากเกินไป
- รู้สึกตัวเองไร้ค่า คอยตำหนิกล่าวโทษตนเอง
- รู้สึกอ่อนเพลียไม่มีเรี่ยวแรง
- ไม่มีสมาธิ ไม่มีความมั่นใจในตนเอง ซ้ำหลังขี้ลม
- ความอยากอาหารเปลี่ยนแปลงไป อาจเบื่ออาหารหรือบางรายรับประทานมากขึ้น น้ำหนักตัวลดลงหรือเพิ่มขึ้น
- ความคิดและการเคลื่อนไหวเชื่องช้า กระสับกระส่ายหงุดหงิด
- มีความคิดอยากตาย หรือพยายามฆ่าตัวตาย

ควรปฏิบัติตัวอย่างไรถ้ามีโรคซึมเศร้า

- หลีกเลี่ยงการอยู่คนเดียวเมื่ออารมณ์เศร้าเกิดขึ้น คอยพูดคุยกับผู้อื่นเพื่อให้เกิดความไม่เหงา
- พยายามปรับตัวให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่เกิดขึ้นในวัยนี้ ไม่ว่าจะเป็นโรคทางกาย ความสามารถและบทบาทที่เปลี่ยนแปลงไป
- ทำกิจกรรมหรืองานอดิเรกที่ชอบ เช่น ปลูกต้นไม้ เย็บปักถักร้อย
- ทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น เช่น เข้าชมรมผู้สูงอายุ ไปออกกำลังกายเป็นประจำ
- ไปพบแพทย์เพื่อขอคำแนะนำ ควรไปตรวจและแจ้งแพทย์โดยไม่ต้องอาย เนื่องจากโรคนี้ถือเป็นความเจ็บป่วยอย่างหนึ่งและสามารถรักษาให้ดีขึ้นและหายขาดได้

ที่มา: ผศ.นพ.วีรศักดิ์ เมืองไพศาล คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

http://www.simahidolacth/project/geriatrics/knowledge_article/knowledge_healthy_7_009.html

สาเหตุของโรคสมาธิสั้นในเด็กมาจากหลายสาเหตุ ได้แก่ การถ่ายทอดทางพันธุกรรม โดยพบว่าเด็กที่เกิดจากพ่อแม่ที่มีสมาธิสั้นจะมีโอกาสเป็นได้มากกว่าเด็กอื่นๆ ถึง 4 เท่า และปัจจัยเสี่ยงอื่นๆ เช่น ได้รับสารตะกั่ว สารฆ่าแมลง หรือมารดาติดสารเสพติดระหว่างตั้งครรภ์ รวมทั้งสภาพแวดล้อมในการเลี้ยงดูบุตรที่ให้อยู่กับสื่อมีเดีย⁵ อย่างไรก็ตาม อาการสมาธิสั้นสามารถรักษาให้หายได้ ด้วยการให้ยาควบคู่ไปกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมและการช่วยเหลือทางจิตใจ หากเด็กได้รับการดูแลรักษาด้วยความเข้าใจจากพ่อแม่ ครู และแพทย์ ตั้งแต่นั้นจะช่วยให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้นต่อเนื่อง จะเติบโตขึ้นด้วยความมั่นใจมีโอกาสประสบความสำเร็จและดำเนินชีวิตได้อย่างปกติ

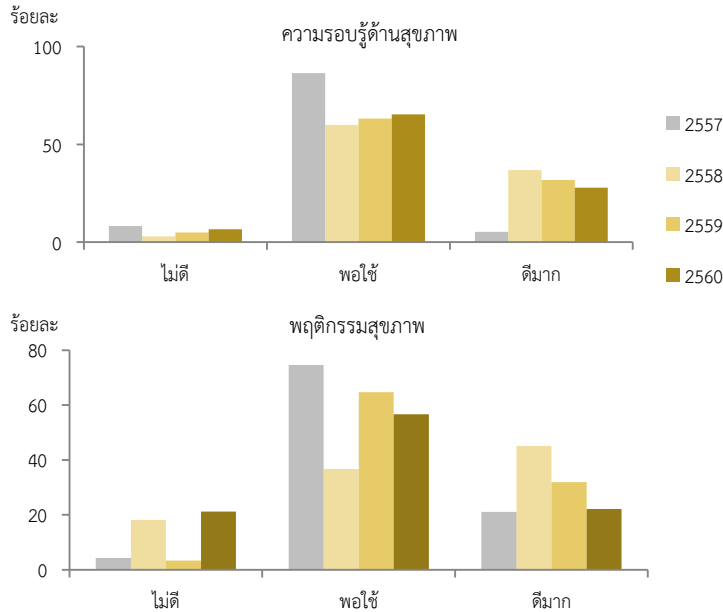
ทั้งนี้ กรมสุขภาพจิตได้พัฒนานวัตกรรมบริการรักษาเป็นแอปพลิเคชันบนโทรศัพท์มือถือ และแท็บเล็ต ช่วยติดตามผลความก้าวหน้าของเด็กวัยเรียนที่เป็นโรคสมาธิสั้น เน้นให้ความรู้เรื่องโรค ประเมินอาการเด็ก และติดตามผลความก้าวหน้าทั้งการเรียน และพฤติกรรม รวมถึงประเมินความเครียด เพื่อให้ผู้ปกครอง ครูและแพทย์ สามารถจัดแบบแผนชีวิตประจำวันของเด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้นให้เหมาะสมได้ ซึ่งคาดว่าจะทดลองใช้แอปพลิเคชันในเดือนเมษายน 2561 นี้

• โรคซึมเศร้าในผู้สูงอายุ จากข้อมูลของ

กรมอนามัย รายงานการสำรวจสุขภาพผู้สูงอายุไทยปี 2556 พบว่ามีผู้สูงอายุที่เข้าข่ายมีภาวะซึมเศร้าถึงร้อยละ 33 แต่มีผู้สูงอายุในชุมชนที่มีอาการรุนแรงถึงขั้นเป็นโรคซึมเศร้าประมาณร้อยละ 6 และในปี 2559 จากรายงานของ ศ.พญ. ณหทัย วงศ์ปการันย์ และคณะ (มูลนิธิสถาบันวิจัยและพัฒนาผู้สูงอายุไทย, 2559) พบว่า มีผู้สูงอายุเป็นโรคซึมเศร้าร้อยละ 23 ของผู้สูงอายุที่รับการรักษาในโรงพยาบาล ภาวะซึมเศร้าเป็นปัญหาสุขภาพจิตที่พบได้บ่อยในผู้สูงอายุ เมื่อผู้สูงอายุเกิดภาวะซึมเศร้า จะส่งผลต่อชีวิตทั้งร่างกายและจิตใจ โดยมีอาการ ได้แก่ เกิดรู้สึกเบื่อหน่าย รู้สึกเศร้า อารมณ์หงุดหงิด นอนไม่หลับ เบื่ออาหาร การเคลื่อนไหวร่างกายช้าลง รู้สึกอ่อนเพลีย ความจำบกพร่อง หลงลืมบ่อย รู้สึกตัวเองไร้ค่า และมีความคิดไม่อาจมีชีวิตอยู่ต่อไป หากมีอาการเหล่านี้เป็นเวลานานอาจจะพัฒนากลายเป็นโรคซึมเศร้าซึ่งอาจนำมาสู่การฆ่าตัวตาย

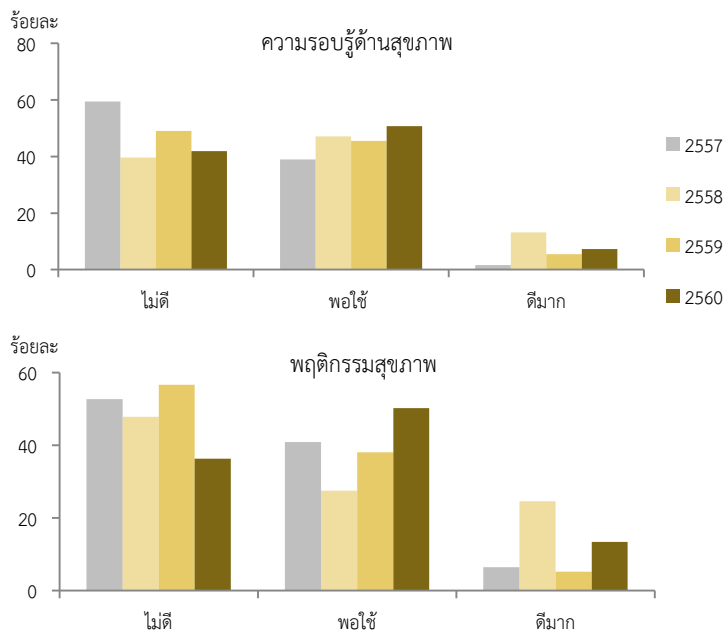
⁵ รศ.นพ. สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว มหาวิทยาลัยมหิดลเปิดเผยว่า เด็กที่ป่วยโรคสมาธิสั้นสาเหตุหลักในปัจจุบันเกิดจากการเลี้ยงดูของผู้ปกครองที่กระตุ้นให้เด็กมีภาวะสมาธิสั้นโดยเฉพาะการเร่งรัดให้เด็กปฐมวัยอ่านออก เขียนได้ และการเลี้ยงดูให้เด็กอยู่กับสื่อมีเดียประเภทต่างๆ

แผนภาพ 7 ระดับความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพตามหลักสุขบัญญัติแห่งชาติในกลุ่มวัยเรียน อายุ 7-14 ปี

ที่มา: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 8 ระดับความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ ตามหลัก 3อ. 2ส. ในกลุ่มวัยทำงาน อายุ 15-59 ปี

ที่มา: กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

ทั้งนี้ จากรายงานของกรมสุขภาพจิต ปี 2559 พบว่า มีผู้ฆ่าตัวตายสำเร็จจำนวน 4,131 คน และในจำนวนนี้พบอยู่ในวัยทำงานมากเป็นอันดับ 1 และวัยผู้สูงอายุเป็นอันดับ 2 โดยสาเหตุการฆ่าตัวตายในผู้สูงอายุ 3 อันดับแรกคือ ความสัมพันธ์กับคนใกล้ชิด โรคเรื้อรังทางกาย และโรคซึมเศร้า ตามลำดับ ดังนั้น แนวทางการดูแลจิตใจผู้สูงอายุที่เสี่ยงต่อภาวะซึมเศร้าเพื่อไม่ให้นำไปสู่การฆ่าตัวตาย โดยผู้ดูแลหรือลูกหลานมีส่วนสำคัญในการดูแลและช่วยเหลือผู้สูงอายุให้หลุดพ้นจากภาวะนี้ต้องสังเกตและติดตามลักษณะที่เปลี่ยนไป ถ้าพบว่ามีภาวะซึมเศร้า ควรพาไปพบแพทย์เพื่อรับการรักษาอย่างถูกต้อง การพยายามกระตุ้นให้ผู้สูงอายุทำกิจกรรมด้วยตนเอง อาจเริ่มจากกิจกรรมดูแลตัวเองง่ายๆ เป็นผู้ฟังที่ดี ไม่ขัดจังหวะเมื่อท่านอยากเล่าเรื่องราวต่างๆ ให้ฟัง รวมทั้งสร้างสรรค์กิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ เพื่อเป็นการบำบัดและฟื้นฟูความสามารถด้านร่างกาย จิตใจ รวมถึงการเรียนรู้ด้านอารมณ์ ซึ่งสามารถช่วยให้การเข้าสังคมของผู้สูงอายุดีขึ้น

3. การสร้างความรู้ด้านสุขภาพเพื่อให้เกิดพฤติกรรมสุขภาพที่เหมาะสมอย่างยั่งยืน การเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม เทคโนโลยีการสื่อสาร และสิ่งแวดล้อม ส่งผลให้วิถีชีวิตของคนไทยเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ประชาชนมีความเร่งรีบและเคร่งเครียดในการใช้ชีวิตมากขึ้น ส่งผลให้มีพฤติกรรมเสี่ยงต่อการเกิดโรคมามากขึ้น อาทิ การบริโภคอาหารฟาสต์ฟู้ด ซึ่งส่วนผสมส่วนใหญ่เป็นแป้ง ไขมัน น้ำตาล และเกลือ ซึ่งหากรับประทานบ่อยเกินไปอาจทำให้ขาดสารอาหาร และอ้วนได้ การมีพฤติกรรมเนือยนิ่ง ไม่มีกิจกรรมทางกาย ติดโทรศัพท์มือถือและโซเชียลเน็ตเวิร์ค รวมทั้ง ช่องทางการสื่อสารกันเองที่ขยายวงกว้างมากขึ้น ทำให้มีข้อมูลข่าวสารด้านสุขภาพจากหลากหลายช่องทาง ขาดระบบการคัดกรอง และการยืนยันความถูกต้องของข้อมูล จนอาจหลงเชื่อข้อมูลที่ไม่น่าเชื่อถือและเป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

จากรายงานผลการประเมินความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพ ในช่วงปี 2557-2560 ของกลุ่มนักเรียนอายุ 7-14 ปี และกลุ่มวัยทำงานอายุ 15-59 ปี โดยกองสุขศึกษา กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข พบว่า กลุ่มนักเรียนและกลุ่มวัยทำงานส่วนใหญ่มิมีระดับความรู้ด้านสุขภาพและพฤติกรรมสุขภาพในระดับพอใช้ พฤติกรรมการออกกำลังกายส่วนใหญ่อยู่ในระดับไม่ดี และมีเพียงส่วนน้อยที่มีระดับความรู้ด้านสุขภาพและ

พฤติกรรมสุขภาพอยู่ในระดับดีมาก ซึ่งจะส่งผลต่อการมีพฤติกรรมสุขภาพที่ถูกต้องอย่างยั่งยืน

ดังนั้น ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องควรให้ความสำคัญและเร่งดำเนินการเพื่อสร้างความรอบรู้ด้านสุขภาพของประชาชนทั้งในระดับครอบครัว ชุมชน โรงเรียน และสถานที่ทำงาน เนื่องจากการวางรากฐานที่สำคัญเพื่อการมีสุขภาพที่ดีสมวัยในทุกช่วงชีวิต และช่วยให้ประชาชนรู้เท่าทันสถานการณ์ ข้อมูลข่าวสาร และสามารถจัดการสุขภาพด้วยตนเองได้ ลดการใช้บริการรักษาพยาบาลโดยไม่จำเป็นและลดอัตราการเสียชีวิตก่อนวัยอันควร

การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม เพื่อลดความเสี่ยงของการเกิดโรคไม่ติดต่อ

การเจ็บป่วยและเสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อ (NCDs) ของคนไทยยังคงเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ทั้งที่สามารถป้องกันได้เนื่องจากปัจจัยเสี่ยงที่สำคัญเกิดจากพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม อาทิ การรับประทานอาหารหวาน มัน เค็มจัด การมีกิจกรรมทางกายไม่เพียงพอ ความเครียด การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการสูบบุหรี่

จากข้อมูลกองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข พบว่า ในปี 2559 ผู้ป่วยในด้วยโรคความดันโลหิตสูงมีจำนวน 1,306,070 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2558 ร้อยละ 6.0 ผู้ป่วยโรคเบาหวานมีจำนวน 840,489 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 ผู้ป่วยโรคมะเร็งและเนื้องอกทุกชนิดมีจำนวน 704,067 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 5.5 ผู้ป่วยโรคหัวใจขาดเลือดมีจำนวน 327,453 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 0.5 และผู้ป่วยโรคหลอดเลือดสมองมีจำนวน 293,463 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.1 ขณะเดียวกันจำนวนผู้เสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรังก็มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยโรคมะเร็งและเนื้องอกทุกชนิดยังคงเป็นสาเหตุการเสียชีวิตอันดับ 1 มีอัตราการเสียชีวิตต่อประชากรแสนคนที่อัตรา 119.3 รองลงมาเป็นโรคหลอดเลือดสมองที่อัตรา 48.7 และโรคหัวใจขาดเลือดที่อัตรา 32.3

สอดคล้องกับผลการสำรวจสุขภาพประชาชนไทยโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 5 ในปี 2557 ที่พบว่าหนึ่งในสามของประชากรไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไปป่วยเป็นโรคไม่ติดต่อเรื้อรังและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยโรคเบาหวานมีความชุกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 6.9 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 8.9 เฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 300,000 คน ทั้งนี้ พบว่าร้อยละ 43.2 ของผู้ป่วยโรคเบาหวานไม่ทราบว่าตนเองเป็นโรคเบาหวาน

ปัจจัยเสี่ยงของการเกิดโรคไม่ติดต่อ

ตาราง 11 จำนวนผู้ป่วยในด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ

โรค	2555	2556	2557	2558	2559
ความดันโลหิตสูง	1,009,385	1,047,979	1,111,311	1,231,919	1,306,070
หัวใจขาดเลือด	274,753	279,109	264,820	325,873	327,453
หลอดเลือดสมอง	227,848	237,039	228,836	276,523	293,463
เบาหวาน	674,826	698,720	670,644	802,017	840,489
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	553,994	582,844	538,545	667,247	704,067

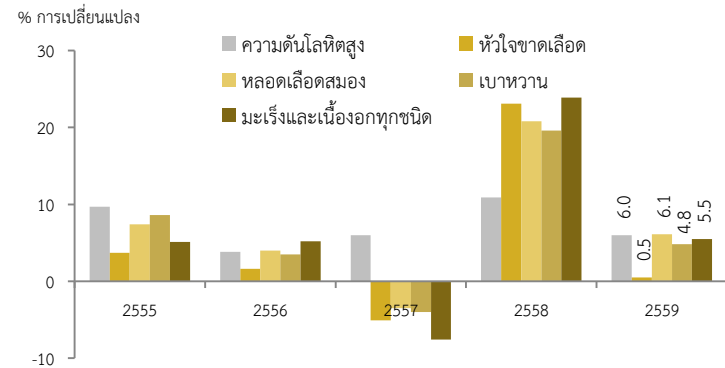
ที่มา: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 12 จำนวนผู้เสียชีวิตด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ

โรค	2555	2556	2557	2558	2559
ความดันโลหิตสูง	3,684	5,165	7,115	7,578	7,930
หัวใจขาดเลือด	15,070	17,388	18,079	18,922	21,008
หลอดเลือดสมอง	20,368	23,350	25,114	27,884	31,685
เบาหวาน	7,749	9,647	11,389	11,665	14,487
ทางเดินหายใจอุดกั้นเรื้อรัง	4,951	5,633	5,830	6,394	7,421
มะเร็งและเนื้องอกทุกชนิด	63,272	67,692	70,075	73,938	77,566

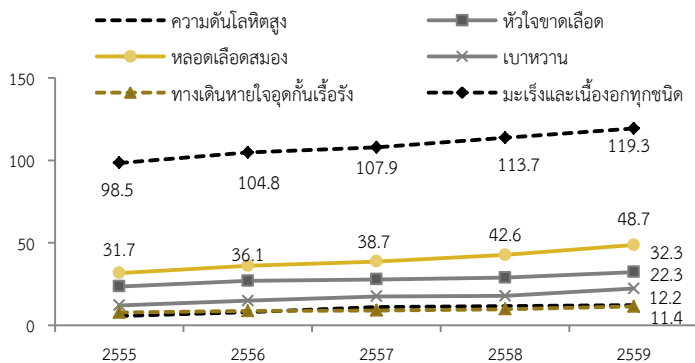
ที่มา: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 9 การเปลี่ยนแปลงของจำนวนผู้ป่วยในด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ

ที่มา: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 10 อัตราตายด้วยโรคไม่ติดต่อที่สำคัญ ต่อประชากร 100,000 คน

ที่มา: กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

มาก่อน ส่วนผู้ที่เป็นโรคเบาหวานและได้รับการรักษาและควบคุมระดับน้ำตาลได้ดีมีเพียงร้อยละ 23.7 สำหรับผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงมีความชุกเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.4 ในปี 2552 เป็นร้อยละ 24.7 เฉลี่ยเพิ่มขึ้นปีละประมาณ 600,000 คน โดยร้อยละ 44.7 ของผู้ป่วยโรคความดันโลหิตสูงไม่ทราบว่าตนเองเป็นโรคความดันโลหิตสูงมาก่อน และมีผู้ป่วยที่ได้รับการรักษาและควบคุมได้เพียงร้อยละ 29.7

สำหรับสถานการณ์ที่สะท้อนถึงพฤติกรรมเสี่ยงของการเกิดโรคไม่ติดต่อของคนไทย พบว่า

1. **การบริโภคอาหารไม่เหมาะสม** จากผลการสำรวจสุขภาพประชาชนโดยการตรวจร่างกาย ครั้งที่ 5 ในปี 2557 พบว่า ประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป เพียงประมาณ 1 ใน 4 ที่กินผักและผลไม้เพียงพอตามปริมาณที่แนะนำให้บริโภค และจากข้อมูลของ Global Agricultural Information Network ปี 2557 พบว่า คนไทยบริโภคน้ำตาลถึง 28.4 ช้อนชาต่อวัน ซึ่งสูงกว่าระดับแนะนำกว่า 4 เท่า รวมทั้งจากการสำรวจการบริโภคโซเดียมคลอไรด์ของประชากรไทย ในปี 2550 โดยกรมอนามัย พบคนไทยได้รับโซเดียมจากอาหารที่บริโภคสูงถึง 4,351.7 มิลลิกรัมต่อวัน ซึ่งสูงกว่าระดับแนะนำกว่า 2 เท่า

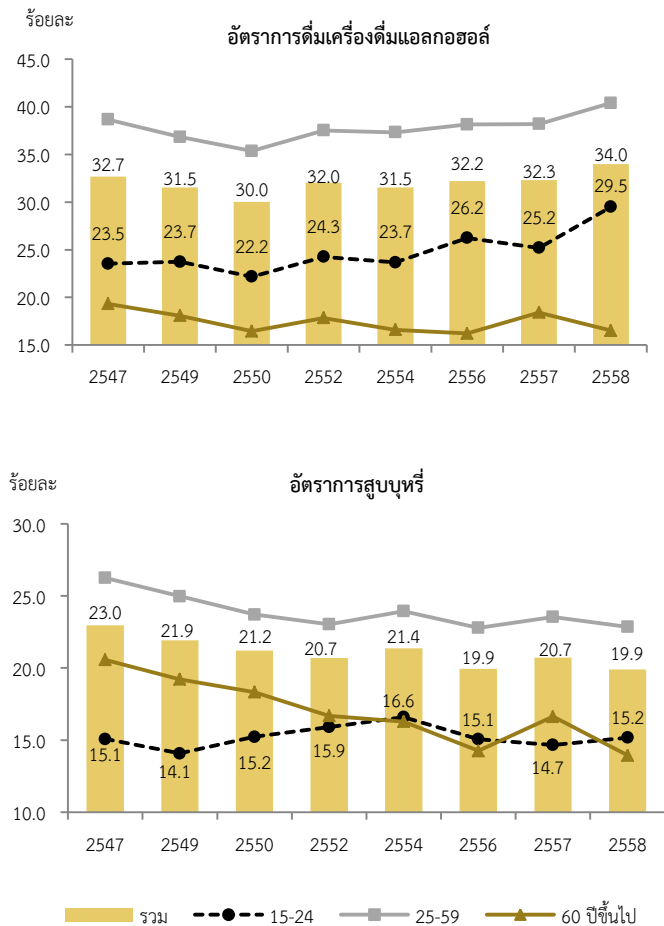
2. **การมีกิจกรรมทางกายไม่เพียงพอ** จากข้อมูลการสำรวจระดับกิจกรรมทางกายและพฤติกรรมเนือยนิ่งของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล พบว่า ในปี 2559 วัยผู้ใหญ่ 18-59 ปี และวัยสูงอายุ 60 ปีขึ้นไป มีกิจกรรมทางกายที่เพียงพอ⁶ ร้อยละ 71 และ 69.4 ตามลำดับ สำหรับวัยเด็กและวัยรุ่น 6-17 ปี มีกิจกรรมทางกายเพียงพอ⁷ เพียงร้อยละ 27 ส่วนระยะเวลาการมีพฤติกรรมเนือยนิ่งในแต่ละวันที่ไม่รวมเวลานอนหลับนั้น สูงถึงเกือบ 14 ชั่วโมงต่อวันและมีแนวโน้มจะเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ตาม พบว่าในวัยทำงานและวัยผู้สูงอายุเริ่มเกิดความตระหนักถึงภัยคุกคามจากโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และเริ่มปรับเปลี่ยนพฤติกรรมโดยหันมามีกิจกรรมทางกายมากขึ้น ส่วนวัยเด็กและเยาวชนยังมีกิจกรรมทางกายน้อย

3. **ความเครียด** จากข้อมูลการให้บริการสายด่วนปรึกษาสุขภาพจิต 1323 ในปีงบประมาณ 2559 ของกรมสุขภาพจิต พบว่า 5 อันดับปัญหาที่มีผู้ขอคำปรึกษามากที่สุด คือ มีความเครียดหรือวิตกกังวล ปัญหาทางจิตเวช ปัญหาความรัก ปัญหาเรื่องเพศ และปัญหาครอบครัว

⁶ เกณฑ์กิจกรรมทางกายที่เพียงพอของผู้ใหญ่และผู้สูงอายุ คือ อย่างน้อย 150 นาทีต่อสัปดาห์

⁷ เกณฑ์กิจกรรมทางกายที่เพียงพอของเด็ก คือ อย่างน้อย 60 นาทีต่อวัน

แผนภาพ 11 อัตราการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และการสูบบุหรี่ของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป

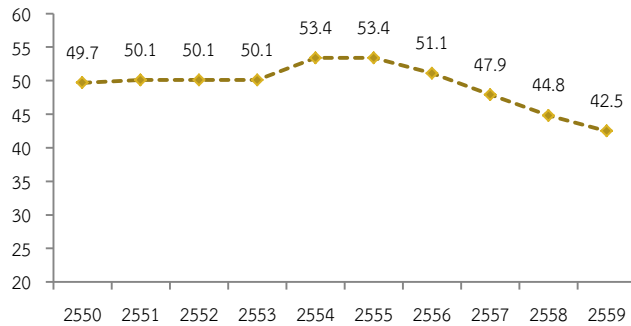
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556 และ 2558

4. การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จากข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า จำนวนผู้ดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป เพิ่มขึ้นจาก 17.7 ล้านคนในปี 2557 เป็น 18.6 ล้านคนในปี 2558 และมีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 32.3 ในปี 2557 เป็นร้อยละ 34 ในปี 2558 โดยเพศชายมีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 53 ในปี 2557 เป็นร้อยละ 56.6 ในปี 2558 ขณะที่เพศหญิงก็มีอัตราการดื่มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องจากร้อยละ 9.8 ในปี 2544 เป็นร้อยละ 12.9 ในปี 2557 และร้อยละ 13 ในปี 2558

5. การสูบบุหรี่ จากข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า แม้ว่าจำนวนผู้สูบบุหรี่ที่มีอายุ 15 ปีขึ้นไป จะลดลงจาก 11.4 ล้านคนในปี 2557 เป็น 10.9 ล้านคนในปี 2558 และอัตราการสูบบุหรี่โดยรวมลดลงจากร้อยละ 20.7 เป็นร้อยละ 19.9 แต่ผู้ที่สูบบุหรี่เป็นประจำคราวมีอัตราการสูบเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 2.5 เป็นร้อยละ 2.8 และเด็กและเยาวชนอายุ 15-24 ปีที่สูบบุหรี่เป็นประจำทุกวันมีอัตราการสูบเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 11.5 ในปี 2557 เป็นร้อยละ 12.2 ในปี 2558

ทั้งนี้ ที่ผ่านมามาประเทศไทยมีความตระหนักและให้ความสำคัญกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่ออย่างต่อเนื่อง แต่สถานการณ์ยังไม่ดีขึ้น นับเป็นความท้าทายที่ทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันแก้ปัญหาอย่างจริงจังเพื่อลดความรุนแรงของโรคให้ได้ผล โดยในปี 2560 กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้จัดทำแผนการป้องกันและควบคุมโรคไม่ติดต่อ 5 ปี (พ.ศ. 2560-2564) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเฝ้าระวัง ป้องกัน และควบคุมโรคไม่ติดต่อให้มีประสิทธิภาพ โดยมุ่งเน้นการจัดการในประชากรกลุ่มเสี่ยง ผู้ป่วย ประชาชนทั่วไป รวมถึงการบูรณาการในการดำเนินงานของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ เอกชน ประชาชน ชุมชน และหน่วยงานบริการสุขภาพเพื่อให้เกิดความเชื่อมโยงในการแก้ไขปัญหาได้อย่างครอบคลุมในทุกมิติ ขณะเดียวกันประชาชนเองก็ต้องปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมทั้งในเรื่องการบริโภคอาหาร การออกกำลังกาย และลดพฤติกรรมเสี่ยงต่างๆ ที่เป็นสาเหตุของการเกิดโรค เพื่อลดจำนวนผู้ป่วยและผู้เสียชีวิตก่อนวัยอันควร

แผนภาพ 12 อัตราการคลอดของหญิงอายุ 15-19 ปี ต่อประชากรหญิง 15-19 ปี พันคน

หมายเหตุ: ข้อมูลหญิงคลอดอายุ 15-19 ปี และข้อมูลประชากรกลางปีหญิงอายุ 15-19 ปี กองยุทธศาสตร์และแผนงาน สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข

ที่มา: สำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 13 อายุเฉลี่ยของนักเรียนเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรก

กลุ่มเป้าหมาย	อายุเฉลี่ย (ปี)					
	2554	2555	2556	2557	2558	2559
นักเรียน ม.5						
เพศชาย	14.7	15.1	15.0	15.3	15.1	15.1
เพศหญิง	14.9	15.2	15.0	15.4	15.3	15.4
นักเรียน ปวช. ชั้นปีที่ 2						
เพศชาย	14.7	15.1	17.0	15.5	15.2	15.3
เพศหญิง	15.0	15.3	15.5	15.5	15.4	15.5

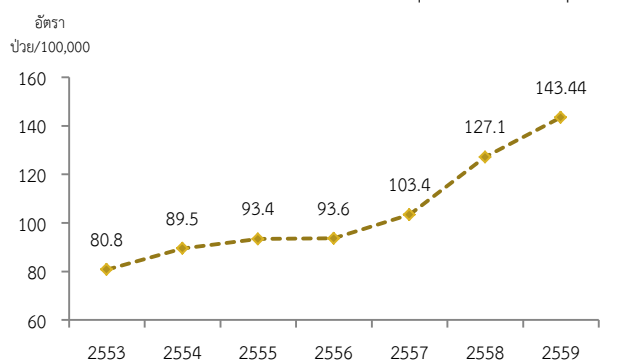
ที่มา: สำนักกระบวนวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

ตาราง 14 ร้อยละของนักเรียนเคยมีเพศสัมพันธ์

กลุ่มเป้าหมาย	2554	2555	2556	2557	2558	2559
นักเรียน ม.5						
เพศชาย	28.0	24.8	25.9	24.2	25.9	23.6
เพศหญิง	16.4	20.2	17.2	18.9	18.2	18.7
นักเรียน ปวช. ชั้นปีที่ 2						
เพศชาย	49.8	46.1	46.2	46.0	46.3	43.2
เพศหญิง	41.6	51.1	45.3	47.1	48.2	44.9

ที่มา: สำนักกระบวนวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

แผนภาพ 13 อัตราป่วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในวัยรุ่นและเยาวชนอายุ 15-24 ปี

ที่มา: สำนักกระบวนวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

การตั้งครรภ์ในกลุ่มวัยรุ่นลดลงแต่ยังคงอยู่ในระดับสูง และยังคงเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง

จากข้อมูลสถิติของสำนักอนามัยการเจริญพันธุ์ กรมอนามัย พบว่า อัตราการคลอดในกลุ่มอายุ 15-19 ปี ต่อหญิงวัยเดียวกัน 1,000 คน ลดลงอย่างต่อเนื่องจากอัตรา 53.4 ในปี 2555 เป็นอัตรา 42.5 ในปี 2559 อย่างไรก็ตาม อัตราการคลอดในกลุ่มวัยรุ่นยังอยู่ในระดับสูงและยังคงเฝ้าระวังอย่างต่อเนื่อง โดย 4 จังหวัดที่ยังมีอัตราการคลอดอยู่ในระดับสูง (60.0-65.3) คือ ชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระยอง และนครนายก

นอกจากนี้ ยังต้องเฝ้าระวัง (1) การมีเพศสัมพันธ์ในกลุ่มนักเรียน ซึ่งจากข้อมูลของสำนักกระบวนวิทยา กรมควบคุมโรค พบว่า อายุเฉลี่ยของการมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกอยู่ที่ประมาณ 15 ปี โดยในปี 2559 มีเด็กนักเรียนชั้น ม.5 เพศชายร้อยละ 23.6 และเพศหญิงร้อยละ 18.7 เคยมีเพศสัมพันธ์ ส่วนในกลุ่มนักเรียน ปวช. ชั้นปีที่ 2 เพศชายร้อยละ 43.2 เพศหญิงร้อยละ 44.9 เคยมีเพศสัมพันธ์ (2) อัตราป่วยด้วยโรคติดต่อทางเพศสัมพันธ์ในกลุ่มวัยรุ่นและเยาวชนอายุ 15-24 ปี ยังมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเพิ่มขึ้นจากอัตรา 80.8 ต่อประชากรแสนคนในปี 2553 เป็นอัตรา 143.4 ในปี 2559 และ (3) การใช้ถุงยางอนามัยในกลุ่มนักเรียน แม้อัตราการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งแรกจะเพิ่มขึ้นแต่ยังอยู่ในระดับที่ไม่สูงประมาณร้อยละ 70 และยังคงเฝ้าระวังในกลุ่มนักเรียนหญิงเนื่องจากมีอัตราการใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดกับแฟนหรือคูรักในระดับต่ำ โดยในปี 2559 มีนักเรียนหญิงชั้น ม.5 เพียงร้อยละ 67.7 และนักเรียนหญิง ปวช. ชั้นปีที่ 2 เพียงร้อยละ 61.8 ที่ใช้ถุงยางอนามัยเมื่อมีเพศสัมพันธ์ครั้งล่าสุดกับแฟนหรือคูรัก

ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีการบูรณาการความร่วมมือของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการตั้งครรภ์ในวัยรุ่นอย่างต่อเนื่อง ทั้งการพัฒนากระบวนการศึกษาที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้านเพศวิถีศึกษาและทักษะชีวิตที่มีคุณภาพ การส่งเสริมบทบาทครอบครัว ชุมชน และสถานประกอบการ ในการเลี้ยงดู สร้างสัมพันธภาพ และการสื่อสารด้านสุขภาวะทางเพศของวัยรุ่น การพัฒนาระบบบริการสุขภาพทางเพศและอนามัยการเจริญพันธุ์ที่มีคุณภาพและเป็นมิตร การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือรวมทั้งการจัดการฐานข้อมูล เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน

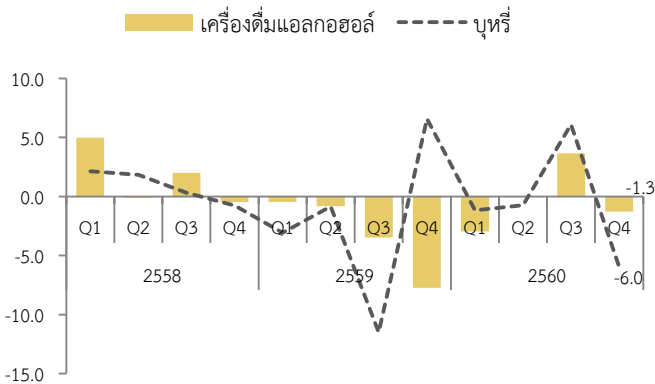
ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลและบุหรืลดลง แต่ย้งต้องเฝ้าระวังในกลุ่มเด็กและเยาวชน

ค่าใช้จ่ายในการบริโภคเครื่องตี้ออลกอฮอลลดลงจาก 51,271 ล้านบาทในไตรมาสปี 2559 เป็น 50,615 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือลดลงร้อยละ 1.3 ขณะที่ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรืลดลงจาก 13,983 ล้านบาทในไตรมาสปี 2559 เป็น 13,143 ล้านบาทในไตรมาสนี้ หรือลดลงร้อยละ 6.0 ค่าใช้จ่ายในการบริโภคบุหรืและเครื่องตี้ออลกอฮอลคิดเป็นร้อยละ 4.9 ของค่าใช้จ่ายครัวเรือน

อย่างไรก็ตาม จากข้อมูลการสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ย้งต้องเฝ้าระวังพฤติกรรมกาตี้อเครื่องตี้ออลกอฮอล และการสูบบุหรืในกลุ่มเยาวชนเนื่องจากอัตราการตี้อเครื่องตี้ออลกอฮอลและการสูบบุหรืในกลุ่มอายุ 15-24 ปี ย้งมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น และจากผลการศึกษาโครงการวิจัยเชิงสำรวจความคิดเห็นของสาธารณชนต่อประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับเครื่องตี้ออลกอฮอลและแบบแผนการตี้อของประชาชน⁸ ของสำนักวิจัยซูเปอร์โพล มูลนิธิสถาบันวิจัยความสุขชุมชนและความเป็นผู้นำ ร่วมกับศูนย์วิจัยปัญหาสุรา พบว่ากลุ่มเป้าหมายหลักของธุรกิจเครื่องตี้ออลกอฮอลในปัจจุบันคือ เด็ก เยาวชน ที่เป็นนักตี้อหน้าใหม่ โดยร้อยละ 40.3 ระบุว่ามีการพบเห็นเด็กอายุต่ำกว่า 20 ปี ซ้อเครื่องตี้อที่มีอลกอฮอล ทั้งนี้ ร้อยละ 82.0 ระบุว่ารับรู้และเข้าใจเกี่ยวกับกฎระเบียบหรือมาตรการต่างๆ เพื่อควบคุมเครื่องตี้ออลกอฮอล แต่การรับรู้ส่วนใหญ่เป็นการรับรู้ในเชิงกว้างย้งไม่ตระหนักถึงสำคัญและการมีส่วนร่วมในการป้องกันเด็กและเยาวชนจากการตี้อเครื่องตี้ออลกอฮอลโดยเชื่อว่าการบังคับใช้กฎระเบียบและมาตรการต่างๆ เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ภาครัฐเป็นหลัก

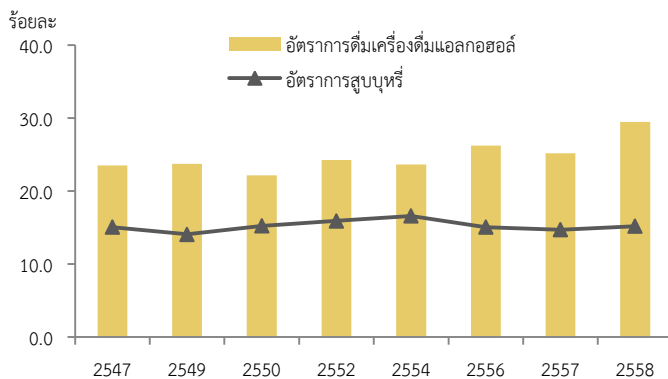
ทั้งนี้ จากผลการสำรวจของศูนย์วิจัยปัญหาสุรา ร่วมกับสำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพพบว่า การบังคับใช้ พ.ร.บ. ควบคุมเครื่องตี้ออลกอฮอล พ.ศ. 2551 ในช่วงเกือบ 10 ปีที่ผ่านมา ทำให้ประชาชนเห็นถึงโทษของอลกอฮอลเพิ่มขึ้น ร้านค้า ผู้ผลิต และผู้จัดจำหน่ายรายใหญ่ให้ความร่วมมือไม่ส่งเสริมการขายและไม่จำหน่ายในสถานที่ห้ามจำหน่ายเพิ่มขึ้น และการรณรงค์อย่างต่อเนื่องกว่า 15 ปีของโครงการงดเหล้าเข้าพรรษาจนพัฒนามาเป็นโครงการงดเหล้าครบพรรษามีสำคัญ

แผนภาพ 14 การเปลี่ยนแปลงของค่าใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องตี้ออลกอฮอลและบุหรื (ณ ราคาปี 2002)

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

แผนภาพ 15 อัตราการตี้อเครื่องตี้ออลกอฮอล และการสูบบุหรืในกลุ่มอายุ 15-24 ปี

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ การสำรวจพฤติกรรมกาสูบบุหรืและตี้อสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554, 2557 และการสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2549, 2552, 2556 และ 2558

⁸ สำรวจกลุ่มประชาชนทั่วไปอายุ 15 ปีขึ้นไป ทั้งสิ้น 2,504 ตัวอย่าง ใน 15 จังหวัดของประเทศ ได้แก่ กรุงเทพมหานคร เชียงใหม่ พิษณุโลก ตาก ขอนแก่น บึงกาฬ อุบลราชธานี พระนครศรีอยุธยา ลพบุรี นนทบุรี ราชบุรี ชลบุรี สงขลา และสุราษฎร์ธานี

ในการสร้างจิตสำนึกและเชิญชวนให้ประชาชนหันมางดเหล้ากันมากขึ้น และบางส่วนสามารถเลิกเหล้าได้ตลอดชีวิต

เด็กและเยาวชนใช้เทคโนโลยีสารสนเทศไปในทางไม่เกิดประโยชน์ต่อการเรียนรู้

ตาราง 15 ร้อยละของประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้อินเทอร์เน็ต ตามกลุ่มอายุ

ปี	กลุ่มอายุ				
	6-14	15-24	25-34	35-49	50 ปีขึ้นไป
2556	54.1	58.4	33.5	18.7	6.6
2557	58.2	69.7	48.5	25.9	8.4
2558	58.0	76.8	60.1	31.8	9.6
2559	61.4	85.9	73.6	44.9	13.8
2560	63.4	89.8	80.3	54.9	18.2

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

เทคโนโลยีสารสนเทศในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และมีส่วนสำคัญในการเปลี่ยนวิถีการดำเนินชีวิตและการสื่อสารของคนในสังคม ซึ่งส่งผลทั้งในเชิงบวกหากรู้เท่าทันและนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ แต่จะส่งผลในเชิงลบหากนำไปใช้ในทางที่ไม่เหมาะสม ซึ่งจากผลสำรวจของสำนักงานสถิติแห่งชาติ และสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พบว่า เด็กและเยาวชนใช้เวลาอยู่กับสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศมากขึ้น รวมถึงมีแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีไปในทางที่ไม่เหมาะสมเพิ่มมากขึ้นด้วย

ผลการสำรวจการมีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2560 ของสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ในช่วงระยะเวลา 5 ปีที่ผ่านมา ประชาชนอายุ 6 ปีขึ้นไป มีการใช้อินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยกลุ่มอายุ 15-24 ปี มีสัดส่วนการใช้อินเทอร์เน็ตสูงสุดเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 58.4 ในปี 2556 เป็นร้อยละ 89.8 ในปี 2560 รองลงมาเป็นกลุ่มอายุ 25-34 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 33.5 เป็นร้อยละ 80.3 และกลุ่มอายุ 6-14 ปี เพิ่มขึ้นจากร้อยละ 54.1 เป็นร้อยละ 63.4 สำหรับกิจกรรมที่ใช้ส่วนใหญ่ ร้อยละ 94.0 ใช้ Social Network (Facebook, Twitter, GooglePlus, LINE, Instagram) รองลงมาคือใช้ดาวน์โหลดรูปภาพ/หนังสือ/วิดีโอ/เพลง/เกมส์ เล่นเกมส์ ดูหนัง ฟังเพลง วิจัย สำหรับเวลาที่ใช้ในการเล่นอินเทอร์เน็ต จากรายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทยของสำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน) พบว่า คนไทยใช้เวลาในการเล่นอินเทอร์เน็ตเพิ่มขึ้นจากเฉลี่ย 4 ชม. 36 นาทีต่อวันในปี 2556 เป็น 6 ชม. 30 นาทีต่อวันสำหรับวันทำงาน/วันเรียนหนังสือ และ 6 ชม. 48 นาทีต่อวันสำหรับวันหยุด ในปี 2560

จำนวนชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวัน รายงานเนอเรนซ์ ปี 2560

ภาพรวม					
วันทำงาน/วันเรียนหนังสือ	6 ชม. 30 นาที/วัน				
วันหยุด	6 ชม. 48 นาที/วัน	Gen Z	Gen Y	Gen X	Baby Boomer
วันทำงาน/วันเรียนหนังสือ	5 ชม. 48 นาที/วัน	7 ชม. 12 นาที/วัน	5 ชม. 48 นาที/วัน	4 ชม. 54 นาที/วัน	
วันหยุด	7 ชม. 12 นาที/วัน	7 ชม. 36 นาที/วัน	5 ชม. 18 นาที/วัน	4 ชม. 12 นาที/วัน	

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

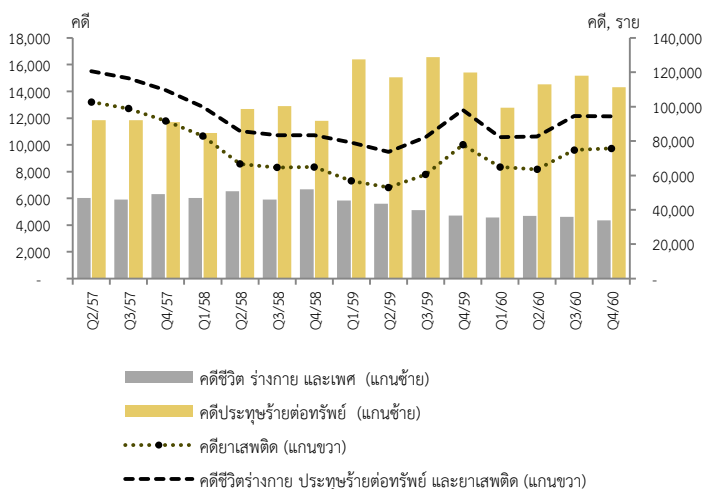
การใช้อินเทอร์เน็ตที่มากเกินไปจนเกิดความจำเป็นอย่างส่งผลให้เกิดปัญหาต่างๆ ตามมา อาทิ กระทบต่อการเรียน สภาพสังคม สุขภาพ ขาดสัมพันธภาพที่ดีกับคนในครอบครัว/เพื่อนฝูง และหน้าที่การงาน บางคนอาจรุนแรงถึงขั้นที่เรียกว่า ภาวะติดอินเทอร์เน็ต (Internet Addiction Disorder หรือ IAD) ซึ่งถือเป็นปัญหาทางพฤติกรรมและจิตใจ

จำนวนชั่วโมงการใช้อินเทอร์เน็ตเฉลี่ยต่อวัน รายการกิจกรรมการใช้งาน ปี 2560

	 Social Media	 ดูทีวี/ดูหนัง/ ฟังเพลงออนไลน์	 เล่นเกม ออนไลน์	 อ่านหนังสือ ทางออนไลน์
วันทำงาน/ วันเรียนหนังสือ	3 ชม. 30 นาที/วัน	2 ชม. 18 นาที/วัน	2 ชม./วัน	1 ชม. 54 นาที/วัน
วันหยุด	3 ชม. 36 นาที/วัน	2 ชม. 42 นาที/วัน	2 ชม. 24 นาที/วัน	2 ชม./วัน

ที่มา: สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน)

แผนภาพ 16 จำนวนคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์ ชีวิตร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด รายไตรมาสปี 2557-2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2561)

ดังนั้น จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีทักษะการรู้เท่าทันสื่อ มีทักษะในการเข้าถึง วิเคราะห์ ประเมินและเลือกใช้สื่ออย่างปลอดภัย เพื่อสร้างภูมิคุ้มกันที่ดี และปกป้องเด็กและเยาวชนจากภัยอันตรายที่แฝงมากับสื่อและเทคโนโลยีการสื่อสารรูปแบบใหม่ๆ ขณะเดียวกันผู้ประกอบการมีกฎกติกาภายในบ้านอย่างชัดเจน อาทิ วินัยและการรับผิดชอบการเรียนรู้ในชีวิตประจำวัน การแบ่งเวลาการเล่น การมีเวลาสำหรับกิจกรรมกีฬา กิจกรรมร่วมกันในครอบครัว และควรเอาใจใส่ต่อการใช้เวลากับเทคโนโลยีสารสนเทศของลูกหลานอย่างใกล้ชิด

ทั้งนี้ ที่ผ่านมามีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการดำเนินงานป้องกันและแก้ไขปัญหาการรู้เท่าทันสื่อออนไลน์อย่างต่อเนื่อง อาทิ

1. กระทรวงวัฒนธรรม ได้จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์แห่งชาติ เพื่อเป็นช่องทางในการให้ข้อมูลข่าวสาร รับเรื่องราวเรียนด้านสื่อไม่เหมาะสมต่างๆ ผ่านสายด่วน 1765 และ www.c-me.go.th และจัดตั้งกองทุนพัฒนาสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ เพื่อเป็นองค์กรหลักที่สนับสนุนสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ที่มีคุณภาพและส่งเสริมให้ทุกคนสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์จากสื่อปลอดภัยและสร้างสรรค์ได้อย่างทั่วถึง ส่งเสริมให้เกิดการรู้เท่าทันสื่อและเกิดแนวร่วมที่เข้มแข็งในการเฝ้าระวังสื่อที่ไม่ปลอดภัยและไม่สร้างสรรค์ โดยความร่วมมือจากทุกระดับและภูมิภาคของประเทศ

2. กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ จัดทำยุทธศาสตร์ส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ พ.ศ. 2560-2564 เพื่อให้มีระบบและกลไกที่ชัดเจนในการขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนให้รู้เท่าทัน และใช้สื่อออนไลน์อย่างปลอดภัยและสร้างสรรค์ และจัดตั้งศูนย์ประสานงานขับเคลื่อนการส่งเสริมและปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ เพื่อเป็นหน่วยงานหลักในการปฏิบัติการกรณีเร่งด่วนที่เกี่ยวข้องกับการปกป้องคุ้มครองเด็กและเยาวชนในการใช้สื่อออนไลน์ ร่วมกับหน่วยงาน องค์กร และภาคีเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง

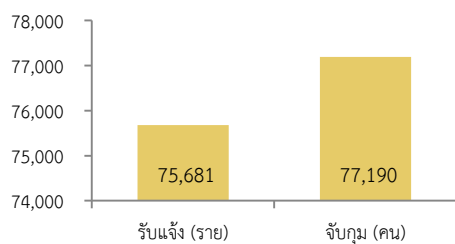
3. กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม มีโครงการศูนย์การเรียนรู้ไอซีทีชุมชน โครงการสร้างลูกเสือบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต (Cyber Scout) เพื่อสร้างองค์ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ และเป็นแบบอย่างแก่เครือข่ายทางสังคมในการส่งเสริมการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างเหมาะสม

ตาราง 16 สถิติคดีอาญาประเภทประทุษร้ายต่อทรัพย์ ชีวิตร่างกาย และเพศ และคดียาเสพติด

ประเภทคดี	ไตรมาส			เพิ่ม/ลด(ร้อยละ)	
	4/59	3/60	4/60	เทียบไตรมาสของปี 2560	
				เดียวกัน	ก่อนหน้า
คดีชีวิตร่างกายและเพศ (คดี)	4,722	4,626	4,357	-7.7	-5.8
คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์(คดี)	15,418	15,168	14,305	-7.2	-5.7
คดียาเสพติด (ราย)	77,880	74,781	75,681	-2.8	1.2
คดีอาญารวม (คดี)	98,020	94,576	94,343	-3.8	-0.2

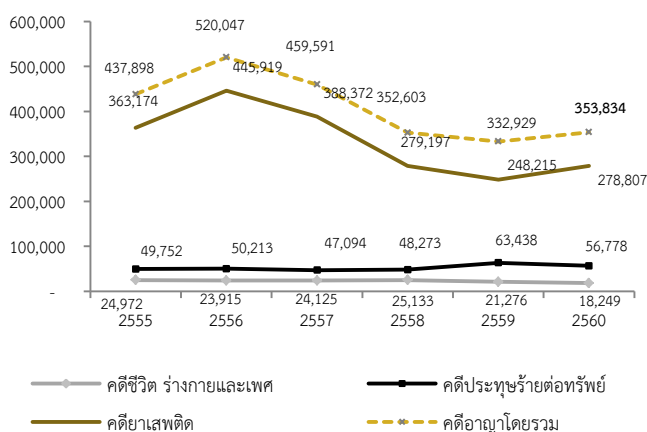
ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2561)

แผนภาพ 17 จำนวนรับแจ้งและการจับกุมคดียาเสพติด ไตรมาสสี่ ปี 2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2561)

แผนภาพ 18 จำนวนคดีอาญาโดยรวม คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์ ชีวิตร่างกายและเพศ และคดียาเสพติด รายปี 2555-2559

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2561)

คดีอาญาลดลงยังคงเน้นปราบปรามยาเสพติดอย่างต่อเนื่อง

ไตรมาสสี่ปี 2560 คดีอาญารวมมีการรับแจ้ง 94,343 คดี ลดลงจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 ร้อยละ 3.8 คดียาเสพติดมีการรับแจ้ง 75,681 คดี ลดลง ร้อยละ 2.8 โดยมีสัดส่วนมากที่สุดร้อยละ 80.2 ของคดีอาญารวม ขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศรับแจ้ง 4,357 คดี ลดลงร้อยละ 7.7 คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์รับแจ้ง 14,305 คดี ลดลงร้อยละ 7.2

ภาพรวมทั้งปี 2560 คดีอาญารวมมีการรับแจ้ง 353,834 คดี เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 6.3 จากการที่คดียาเสพติดเพิ่มมากขึ้น ร้อยละ 12.3 โดยรับแจ้ง 278,807 คดี ในขณะที่คดีชีวิตร่างกายและเพศรับแจ้ง 18,249 คดี คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์รับแจ้ง 56,778 คดี ลดลงร้อยละ 14.2 และ 10.5 ตามลำดับ ทั้งนี้ รัฐบาลได้ดำเนินมาตรการป้องกันและแก้ไขปัญหาอาชญากรรม เพื่อสร้างความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ดังนี้

• การป้องกันและปราบปรามยาเสพติด

สถานการณ์ปัญหายาเสพติดในปี 2560 พบว่ามีการลักลอบนำเข้ายาเสพติดสู่ประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ทั้งจากแหล่งผลิตที่อยู่ในพื้นที่สามเหลี่ยมทองคำ ดำเนินการเป็นเครือข่ายโดยนายทุนที่อยู่ต่างประเทศเป็นผู้ว่าจ้างให้แรงงานในพื้นที่ดำเนินการผลิต/จัดจำหน่าย และกระจายส่งให้ลูกค้าในประเทศต่างๆ โดยยาบ้ายังคงเป็นปัญหาหลัก ร้อยละ 90 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการป้องกันและปราบปรามตามแผนปฏิบัติการป้องกันและแก้ไขปัญหาเสพติดอย่างเข้มงวด ทั้งการป้องกันที่ต้นเหตุและการปราบปรามเพื่อระงับเหตุ มีผลการดำเนินงานที่สำคัญ ดังนี้

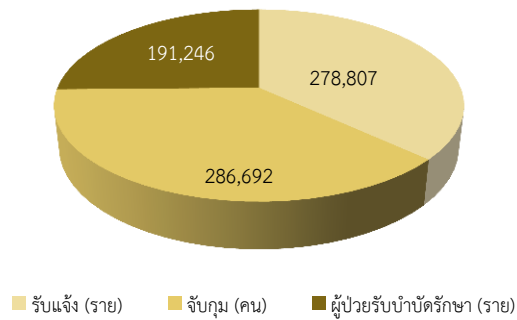
1. ผลการดำเนินงานตามแผนประชารัฐร่วมใจสร้างหมู่บ้าน/ชุมชนมั่นคง ปลอดภัยยาเสพติด

ด้านการปราบปราม สามารถจับกุมยาเสพติด 136,264 คดี ผู้ต้องหา 136,125 คน ยึดปริมาณของกลางยาเสพติดได้เป็นจำนวนมาก อาทิ ยาบ้า 300 กว่าล้านเม็ด ยาไอซ์ 6 พันกว่ากิโลกรัม เฮโรอีน 800 กว่ากิโลกรัม รับเรื่องร้องเรียนปัญหายาเสพติด 13,518 เรื่อง ดำเนินการแล้ว 11,055 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 79.7

ด้านบำบัดรักษาและฟื้นฟู นำผู้ติดสารเสพติดมารับการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด 208,270 ราย สามารถดำเนินการตามเป้าหมายได้ร้อยละ 87.7 มีการติดตามผู้ผ่านการบำบัดฟื้นฟูยาเสพติด 145,100 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.1 ให้ความ

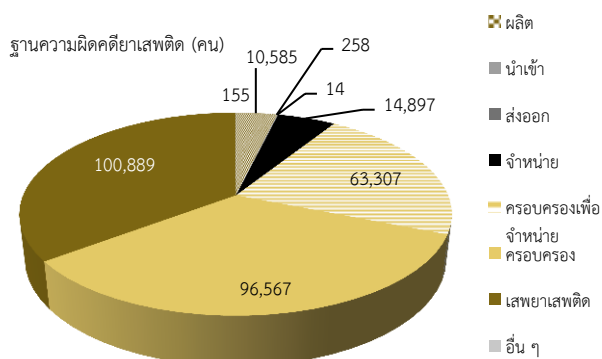
ช่วยเหลือผู้ผ่านการบำบัดที่ประสงค์ขอรับความช่วยเหลือจำนวน 7,762 ราย

แผนภาพ 19 จำนวนรับแจ้งและการจับกุมคดียาเสพติด ปี 2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2561)

แผนภาพ 20 สถิติการจับกุมคดีความผิดยาเสพติดจำแนกตามประเภทความผิดปี 2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2561)

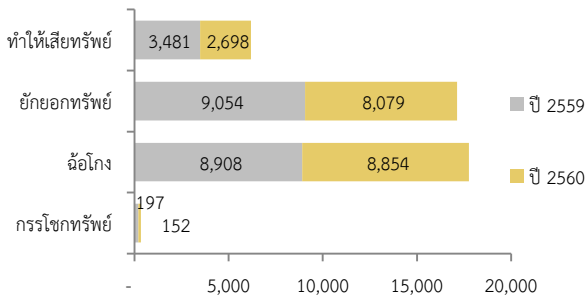
ด้านการป้องกัน ในกลุ่มเด็กและเยาวชน จัดทำผลิตสื่อและเผยแพร่สื่อเพื่อพัฒนาทักษะทางสมองให้แก่เด็กปฐมวัยในโรงเรียนอนุบาลและศูนย์พัฒนาเด็กทั่วประเทศ 52,862 แห่ง มีการใช้สื่อคิดเป็นร้อยละ 59.9 ในกลุ่มเด็กประถมศึกษา ดำเนินการสร้างภูมิคุ้มกันให้แก่แก่นักเรียนระดับประถมศึกษา 25,647 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.8 ในสถานศึกษาระดับมัธยมขึ้นไป ส่งเสริมให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมป้องกันและเฝ้าระวังปัญหาเสพติด 9,556 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 81.4 ของเป้าหมาย ในกลุ่มผู้ใช้แรงงานในสถานประกอบการ จัดให้มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ความรู้เรื่องยาเสพติดแก่ผู้ใช้แรงงาน คิดเป็นร้อยละ 99.1 เผยแพร่สื่อความรู้ให้กลุ่มเป้าหมายครบร้อยละ ในกลุ่มประชาชนทั่วไปในหมู่บ้าน/ชุมชน ดำเนินการ 75,180 แห่ง คิดเป็นร้อยละ 91.73 ของเป้าหมาย

2. การปรับนโยบายทางกฎหมายในการควบคุมตัวยาเสพติด จำนวน 4 ชนิด ได้แก่ กัญชา พืชกระท่อม กัญชา กำหนดให้เป็นยาเสพติดให้โทษประเภท 5 แต่ให้ส่งเสริมกัญชาเป็นพืชเศรษฐกิจ ภายใต้การกำกับอย่างเหมาะสม พืชกระท่อมให้ควบคุมที่ปริมาณสารสำคัญและแอมเฟตามีน อยู่ระหว่างการศึกษาวิจัยข้อดี ข้อเสียและผลกระทบ เพื่อเสนอแนวทางกำหนดนโยบายทางกฎหมายที่เหมาะสมต่อไป

3. การสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชน สร้างสภาพแวดล้อมบรรยากาศปลอดภัยจากยาเสพติด นอกหมู่บ้านในทุกหลังคาเรือน ความอบอุ่นในครอบครัวจะเป็นเกราะป้องกันลูกหลานให้รอดพ้นสิ่งเสพติด และที่สำคัญคือ การสร้าง/พัฒนาระบบรองรับการคืนคนดีให้สังคม อาทิ “โครงการช่วยฟื้นฟูผู้ติดยา เพื่อคืนคนดีสู่สังคม” ให้สามารถกลับมาเป็นคนที่ดีมีคุณภาพ ประกอบสัมมาอาชีพเพื่อเลี้ยงปากท้องของตนเองและครอบครัวได้ “โครงการดอยราง” ช่วยเหลือเรื่องทุนประกอบอาชีพ ผ่าน “กองทุนตั้งตัวได้” เพื่อสร้างโอกาสทางอาชีพแก่ผู้ที่ก้าวพลาด และอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

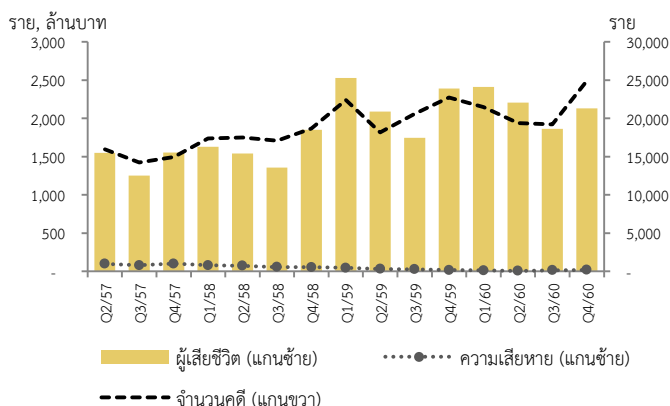
● **การป้องกันการเสียชีวิตของประชาชน** จากการตกเป็นเหยื่อการหลอกลวง คดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 16 ของคดีอาญารวม ในปี 2560 พบว่า คดีฉ้อโกง ยักยอกทรัพย์สิน คดีทำให้เสียชีวิต มีผู้เสียหายมาแจ้งความ คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 38 ของคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ปัจจุบันจะพบว่ามีกลุ่มมิจฉาชีพ

แผนภาพ 21 สถิติฐานความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สิน ปี 2559-2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 25 มกราคม 2561)

แผนภาพ 22 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก ตาย และมูลค่าความเสียหาย รายไตรมาส ปี 2557-2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2561)

มากมายที่ใช้กลวิธีต่างๆ ในการต้มตุ๋น หลอกเอาทรัพย์สินของผู้เสียหายไปเป็นจำนวนมาก มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงรูปแบบการหลอกลวง อาทิ การส่งจดหมายว่าเป็นผู้โชคดีได้รับรางวัล การหลอกให้ร่วมลงทุนเล่นหุ้น การลงทุนแบบแชร์ลูกโซ่ การหลอกขายสินค้าออนไลน์ เป็นต้น ภัยแฝงจะมาในรูปแบบใหม่ๆ ตลอดเวลาเมื่อกลุ่มมิจฉาชีพได้โอกาสโดยเฉพาะอย่างยิ่งการหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ตที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้น เนื่องจากความเร็วอินเทอร์เน็ตที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับสามารถใช้อินเทอร์เน็ตผ่านโทรศัพท์มือถือหรือแท็บเล็ตได้ ทำให้การเข้าถึงเป็นเรื่องง่าย การหลอกลวงผ่านอินเทอร์เน็ตจึงมีความเป็นไปได้ที่จะเพิ่มจำนวนมากขึ้น กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมได้มีการเผยแพร่ความรู้ด้านการใช้งานอินเทอร์เน็ตอย่างปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง หากมีข้อสงสัยสอบถามที่สายด่วน 1212 หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ให้ความรู้แก่ประชาชนในการระวังการใช้งานอินเทอร์เน็ต ขณะเดียวกันประชาชนต้องมีการพิจารณาและความระมัดระวังการใช้งาน ไม่หลงเชื่อคนที่ไม่รู้จริงที่ขอข้อมูลส่วนตัว หรือขอให้โอนเงินให้ ทำการเช็คข้อมูลจากหน่วยงานที่ถูกอ้างถึงโดยตรง หรือศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน (ศคง.) โทร 1213 ไม่ให้เอกสารข้อมูลส่วนตัว และข้อมูลทางการเงินแก่บุคคลอื่นง่ายๆ เช่น User ID และ Password บัตรประชาชน ภาพถ่ายประชาชน หรือข้อมูลบนบัตรประชาชน ระวังการใช้อีเมล ควรเปิดเผยข้อมูลในโซเชียลเท่าที่จำเป็น เพื่อป้องกันการตกเป็นเหยื่อของกลุ่มมิจฉาชีพ

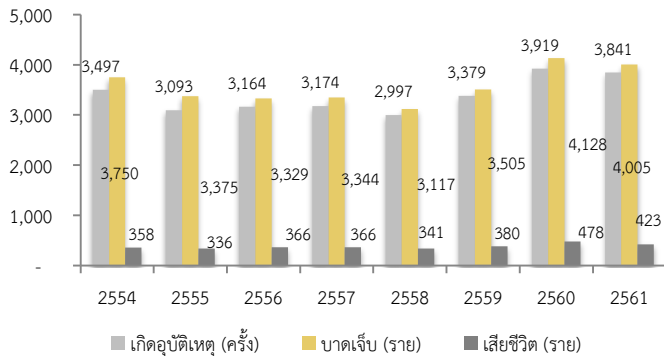
การดำเนินการมาตรการป้องกันและลดอุบัติเหตุอย่างเข้มงวดตลอดปีเพื่อลดการสูญเสียชีวิตที่เพิ่มขึ้นต่อเนื่อง

สถานการณ์การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกในไตรมาสสี่ปี 2560 มีการรับแจ้ง 24,888 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสเดียวกันของปี 2559 ร้อยละ 9.6 มีผู้เสียชีวิต 2,132 ราย ลดลง ร้อยละ 10.9 ขณะที่มูลค่าความเสียหายเพิ่มขึ้นร้อยละ 14.9 รถที่เกิดอุบัติเหตุสูงสุดยังคงเป็นรถจักรยานยนต์ มีสัดส่วนร้อยละ 39.7 รองมาเป็นรถยนต์นั่งร้อยละ 27.2 ของประเภทรถที่เกิดอุบัติเหตุทั้งหมด

ตลอดทั้งปี 2560 การเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบก รับแจ้ง 84,943 ราย เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ร้อยละ 1.3 มีผู้เสียชีวิต 8,616 ราย เพิ่มขึ้นร้อยละ 4.3 รถตู้โดยสารสาธารณะ⁹ เกิดอุบัติเหตุ 1,548 ราย ลดลงร้อยละ 35 ขณะที่

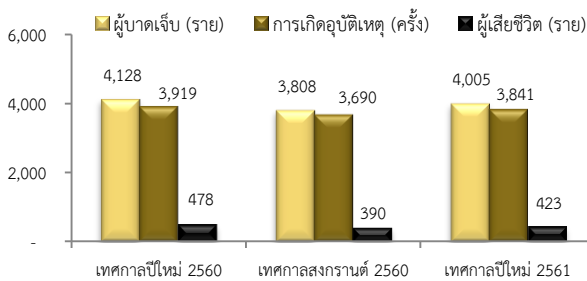
⁹ รถโดยสารสาธารณะเกิดอุบัติเหตุรวม 1,548 คัน แยกเป็น รถโดยสารเล็ก (ตู้) 859 คัน ลดลงจากปี 2559 ร้อยละ 21.9 และรถโดยสารขนาดใหญ่ 689 คัน ลดลงร้อยละ 13.1

แผนภาพ 23 สถิติผู้เสียชีวิต/บาดเจ็บจากอุบัติเหตุจราจรทางถนนในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2554-2561

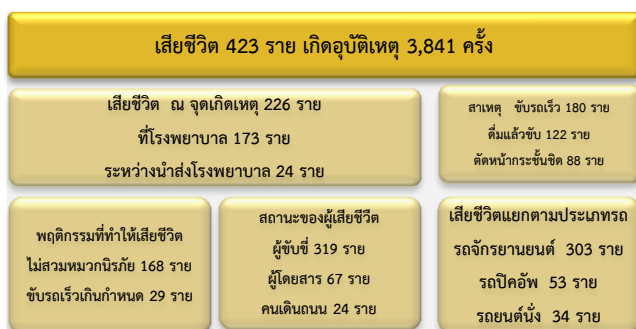
ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

แผนภาพ 24 สถิติอุบัติเหตุจราจรในช่วงเทศกาลของไทยปี 2560-2561

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

แผนภาพ 25 สถิติข้อมูลการเสียชีวิตจากอุบัติเหตุช่วงเทศกาลปีใหม่ 2561

ที่มา: ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล

ข้อมูลของมูลนิธิเมาไม่ขับร่วมกับเครือข่ายต่างๆ ทั่วประเทศ รายงานข้อมูลสถิติการตาย ณ จุดเกิดอุบัติเหตุที่ท้องถนนทั่วประเทศ¹⁰ มีผู้เสียชีวิต ณ จุดเกิดเหตุเพิ่มขึ้นร้อยละ 41 หรือเฉลี่ยวันละ 38 คน ส่วนใหญ่ร้อยละ 90 มาจากพฤติกรรมการขับขี่ “ขับรถเร็วเกินกว่าที่กฎหมายกำหนด” และ “เมาแล้วขับ” ร้อยละ 10 เกิดจากสภาพรถที่ไม่พร้อม การเสียชีวิตโดยมากเกิดขึ้นบนถนนในเขตเมือง เขตเทศบาล เขตชุมชน จากการเดินทางใกล้ๆ ในถนนสายสั้นๆ¹¹

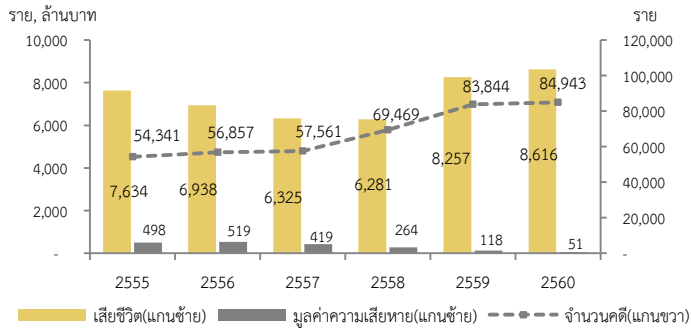
ในช่วงเทศกาลต่างๆ ที่ผ่านมามีดำเนินมาตรการป้องกันและลดอุบัติเหตุอย่างเข้มข้นตามแผนบูรณาการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน มุ่งเน้นการบริหารจัดการยึดพื้นที่เป็นตัวตั้ง (Area Approach) บูรณาการร่วมกับทุกภาคส่วนทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ทหารในพื้นที่ ภาคประชาสังคม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ชุมชน หมู่บ้าน อาสาสมัครต่างๆ และประชาชน เข้ามามีส่วนร่วมเป็นเจ้าภาพในการดำเนินการป้องกันและลดปัจจัยเสี่ยงลดอุบัติเหตุทางถนนในพื้นที่ที่ทั้งจากคน ยานพาหนะ ถนน และสิ่งแวดล้อมให้เหลือน้อยที่สุด ให้ทุกจังหวัดจัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการเชื่อมโยงการลดอุบัติเหตุทางถนนในทุกระดับ ระดมสรรพกำลังทุกฝ่ายทั้งในถนนสายหลักและสายรอง จัดตั้งจุดตรวจอำนวยความสะดวก เพิ่มความเข้มข้นของด่าน ให้มีความสำคัญกับมาตรการป้องกันไม่ให้เกิดอุบัติเหตุ อาทิ มาตรการบังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับขี่และนั่งท้ายรถจักรยานยนต์ที่ไม่สวมหมวกนิรภัยสามารถจับปรับได้ทันที ในอัตราสูงสุด 1,000 บาททุกกรณี ป้องกันอุบัติเหตุจากร้านค้าและป้ายโฆษณาริมข้างถนน เน้นการปฏิบัติตามจุดล้อแหลม และลดพฤติกรรมเสี่ยงที่อาจก่อให้เกิดอุบัติเหตุ ส่งผลให้ในช่วงเทศกาลปีใหม่ 2561 การเกิดอุบัติเหตุ ผู้เสียชีวิต และผู้บาดเจ็บลดลงจากเทศกาลปีใหม่ 2560 ร้อยละ 2 3.1 และ 11.5 ตามลำดับ สาเหตุของการเกิดอุบัติเหตุยังมาจากเมาแล้วขับ ร้อยละ 43.7 ขับรถเร็วเกินกำหนด ร้อยละ 25.2

อย่างไรก็ตาม ก็ควรดำเนินมาตรการลดการเกิดอุบัติเหตุอย่างเข้มงวดและต่อเนื่องตลอดทั้งปีเพื่อลดอัตราการตายด้วยอุบัติเหตุทางถนนต่อวันที่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในทุกปี ให้ความสำคัญในการบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจัง เคร่งครัด และต่อเนื่อง ควบคู่กับการสร้างจิตสำนึก และความตระหนักด้านความปลอดภัยทางถนน ส่งเสริมให้ประชาชนผู้ใช้เส้นทางจราจรเกิดพฤติกรรมการใช้รถใช้ถนน

¹⁰ ตัวเลขอย่างไม่เป็นทางการจากการรวบรวมของมูลนิธิที่ร่วมมือกับเครือข่ายต่างๆ ทั่วประเทศ เกี่ยวกับยอดการตาย ณ จุดเกิดเหตุ จากอุบัติเหตุบนท้องถนนทั่วประเทศ

¹¹ สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจรชี้ว่า ในรอบ 8 ปีที่ผ่านมา การเสียชีวิตโดยมากไม่ได้เกิดขึ้นบนถนนทางหลวง ทางด่วน หรือทางหลวงชนบท หากแต่เกิดขึ้นบนถนนในเขตเมือง เขตเทศบาล เขตชุมชน จากการเดินทางใกล้ๆ ในถนนสายสั้นๆ ซึ่งมักจะมองข้ามและคิดว่าใกล้แค่ขั้นบันได

แผนภาพ 26 สถิติการเกิดอุบัติเหตุจราจรทางบกและจำนวนผู้เสียชีวิตปี 2555-2560

ที่มา: สำนักงานตำรวจแห่งชาติ (ข้อมูล ณ วันที่ 23 มกราคม 2561)

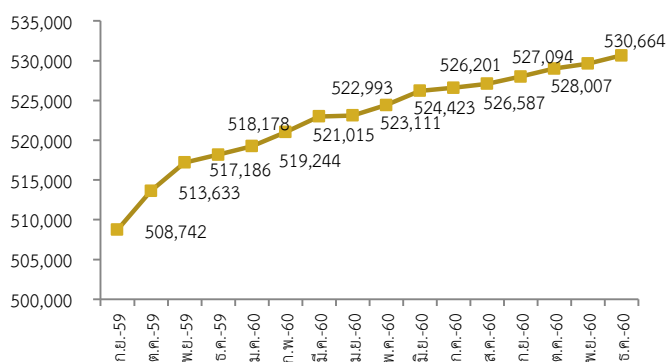
ตาราง 17 จำนวนผู้ประกันตนของประกันสังคมจำแนกตามประเภท ปี 2557-2560 (หน่วย : คน)

	2557	2558	2559	2560
ม.33	10,029,777	10,391,761	10,511,821	10,840,579
	(2.54)	(3.61)	(1.16)	(3.13)
ม.39	1,124,765	1,196,762	1,286,133	1,373,595
	(4.7)	(6.40)	(7.47)	(6.80)
ม.40	2,471,116	2,200,667	2,243,727	2,432,927
	(56.59)	(-10.94)	(1.96)	(8.43)
รวม	13,625,658	13,789,190	14,041,681	14,647,101
	(9.59)	(1.20)	(1.83)	(4.31)

หมายเหตุ: () อัตราเพิ่ม

ที่มา: สำนักงานประกันสังคม

แผนภาพ 27 สมาชิกกองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) รายเดือน ปี 2560

ที่มา: กองทุนการออมแห่งชาติ, <http://www.nsf.or.th>

ที่ถูกต้องและปลอดภัย สร้างกลไกประชารัฐร่วมกับท้องถิ่นและชุมชน เพื่อให้เกิด “วัฒนธรรมความปลอดภัย” ในทุกระดับ ให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมทำประชาคมและการจัดการพื้นที่ กำหนดแนวทางการป้องกันแก้ไขในพื้นที่เพื่อลดปัจจัยเสี่ยงพร้อมกำหนดมาตรการลดอุบัติเหตุทางถนนในระดับท้องถิ่น รวมทั้งการรณรงค์ลดอุบัติเหตุจากการเมาแล้วขับ¹²อย่างต่อเนื่อง เพิ่มมาตรการสังคม องค์กร และชุมชนท้องถิ่นให้เข้ามามีบทบาทในการควบคุมการขาย-ดื่มแอลกอฮอล์

ประชาชนมีการออมเพื่อเกษียณอายุเพิ่มขึ้น

ในปี 2560 ผู้ประกันตนภายใต้กองทุนประกันสังคมมีจำนวน 14.6 ล้านคน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ประมาณ 6 แสนคน หรือร้อยละ 4.3 โดยเป็นผู้ประกันตนตามมาตรา 33¹³ จำนวน 10.8 ล้านคน มาตรา 39 จำนวน 1.4 ล้านคน และมาตรา 40 จำนวน 2.4 ล้านคน ขณะที่กองทุนการออมแห่งชาติ (กอช.) มีสมาชิก 5.3 แสนคน เพิ่มขึ้นจากปี 2559 ประมาณ 12,500 คน หรือร้อยละ 2.4 จากเป้าหมาย 1 ล้านคน สมาชิกส่วนใหญ่เป็นเกษตรกร ค้าขาย และไม่ประกอบอาชีพ ทำให้ผู้ที่มิเงินออมหลังเกษียณมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2560 มีจำนวน 18.4 ล้านคน (ไม่รวมกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ) หรือประมาณร้อยละ 48 ของกำลังแรงงาน อย่างไรก็ตาม จำนวนแรงงานนอกระบบที่มีการออมโดยสมัครใจมีเพียง 4.3 ล้านคน (ประกันสังคมมาตรา 39 มาตรา 40 และ กอช.) ยังมีจำนวนไม่มากเมื่อเทียบกับจำนวนแรงงานนอกระบบที่มีกว่า 20 ล้านคน ซึ่งต้องเร่งขยายความครอบคลุมอย่างต่อเนื่อง

ทั้งนี้ กอช. ได้เร่งดำเนินงานโดยลงนามบันทึกความร่วมมือกับหน่วยงานต่างๆ 10 แห่ง อาทิ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ กรมบัญชีกลาง สำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ สภาเกษตรกรแห่งชาติฯ เพื่อร่วมสนับสนุนด้านวิชาการและให้ความรู้เกี่ยวกับการออมเงิน การวางแผนการเงินเพื่อยามวัยเกษียณ และสิทธิประโยชน์ต่างๆ ของการเป็นสมาชิก กอช. รวมทั้งให้สำนักงานคลังจังหวัดทุกแห่งทั่วประเทศเป็นหน่วยรับสมัครและบริการสมาชิกเพิ่มจากธนาคารของรัฐทั้ง 4 แห่งทุกสาขาทั่วประเทศ และที่สถาบันการเงินชุมชน 76 แห่งทั่วประเทศ (กอช., 2560)¹⁴

¹² การดื่มเพียงนิดเดียวก็ทำให้เกิดความเสี่ยงต่ออุบัติเหตุถึง 3 เท่า “ลดเมาขณะขับเท่ากับลดความเสี่ยงให้เป็นศูนย์”

¹³ ภายใต้อ.ร.บ. ประกันสังคม พ.ศ. 2533 ม.33 หมายถึง พนักงานลูกจ้างทั่วไป ม.39 หมายถึง ผู้ประกันตนที่เคยเป็นประกันตน ม.33 และลาออก ม.40 หมายถึง ผู้มีอาชีพอิสระ/แรงงานนอกระบบ

¹⁴ กองทุนการออมแห่งชาติ, http://www.nsf.or.th/images/cb/cb2560/AC_20171228/MOU_10_20171228.pdf

ตาราง 18 จำนวนผู้มีหลักประกันด้านรายได้หลังเกษียณ ณ สิ้นเดือนธันวาคม 2560

	ระบบ	สิทธิประโยชน์	จำนวนสมาชิก (ล้านคน)
การออม	ประกันสังคม ¹	ม.33	บำเหน็จ/บำนาญ
		ม.39	บำเหน็จ/บำนาญ
		ม.40	บำเหน็จ
	กบข. ²	เงินก้อนและบำเหน็จ/บำนาญ	1.03
	กอช. ³	บำนาญ/เงินดำรงชีพ	0.53
	กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ ⁴	บำเหน็จ	2.94
	กองทุนสงเคราะห์ครูเอกชน ⁵	บำเหน็จ	0.15
สวัสดิการ	บำเหน็จบำนาญข้าราชการ ⁵	บำเหน็จ/บำนาญ	2.03
	เงินอุดหนุนเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ⁶	บำนาญ	8.16

ที่มา: ¹ สำนักงานประกันสังคม
² กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ
³ กองทุนการออมแห่งชาติ
⁴ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพไทย กอช. (ข้อมูลไตรมาส 3 และไม่มีการตัดนับซ้ำในทุกกรณี)
⁵ กระทรวงการคลัง
⁶ สำนักพัฒนาฐานข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สศช.

(ร่าง) กองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ

ผู้สมทบ	เงินสมทบ	เงื่อนไข
- นายจ้าง และลูกจ้าง (อายุ 15-60 ปี) สมทบเงินเข้ากองทุน - เริ่มในกิจการที่มีลูกจ้าง 100 คนขึ้นไปในปีที่ 1 10 คนขึ้นไปในปีที่ 4 และ 1 คนขึ้นไปในปีที่ 6	- อัตราสมทบเริ่มต้น 3% และทยอยปรับขึ้นเป็น 5% 7% และ 10% ใน 10 ปี - เพดานเงินส่งเข้ากองทุนไม่เกิน 1,800 บาท/เดือน - เพดานเงินเดือนฐานคำนวณเงินสะสมและสมทบ 60,000 บาท/	ลูกจ้างเงินเดือนไม่เกิน 10,000 บาท ไม่ต้องจ่ายเงินสมทบ

ที่มา: สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง
<http://www.fpo.go.th/FPO/modules/Content/getfile.php?contentfileID=13146>

ตาราง 19 การรับเรื่องร้องเรียนของ สคบ. รายไตรมาส ปี 2560

เรื่องร้องเรียน	2560				2560	2559	% △
	Q1	Q2	Q3	Q4			
ด้านโฆษณา	432	827	734	432	2,425	1,628	49.0
ด้านฉลาก	618	472	486	450	2,026	2,010	0.8
ด้านสัญญา	548	1,380	928	851	3,707	2,637	40.6
ด้านกฎหมาย	0	0	0	0	-	37	-100
ด้านขายตรงและตลาดแบบตรง	103	128	156	325	712	1,097	-35.1
รวม	1,701	2,807	2,304	2,058	8,870	7,409	19.7

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

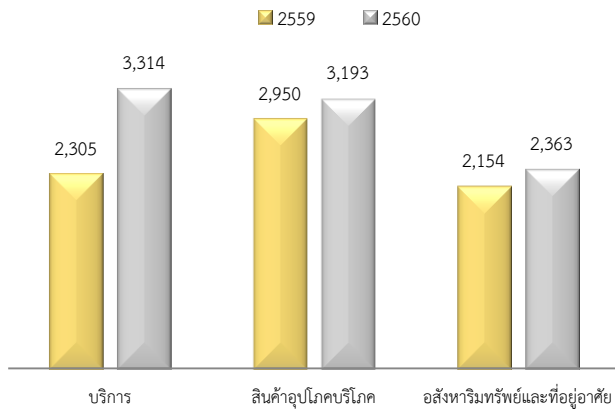
ทั้งนี้ ลูกจ้างส่วนใหญ่จะได้รับเงินบำนาญหลังเกษียณประมาณร้อยละ 20 ของค่าจ้างเฉลี่ยสุดท้าย ก่อนความเป็นผู้ประกันตนจะสิ้นสุดลง ซึ่งอาจไม่พอเพียงต่อการดำรงชีพหลังเกษียณ รัฐจึงมีแนวทางการเพิ่มการออมภาคบังคับ โดยอยู่ระหว่างการออกร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. ... ซึ่งได้ผ่านการพิจารณาของสำนักงานกฤษฎีกาแล้ว อยู่ในขั้นตอนการเตรียมเสนอสภานิติบัญญัติแห่งชาติพิจารณา นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ได้เตรียมพิจารณาปรับเพิ่มสัดส่วนขั้นต่ำ และเพดานของสัดส่วนเงินสมทบที่ใส่เข้ากองทุนสำรองเลี้ยงชีพ (Provident Fund : PVD) เพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 3-30 จากปัจจุบันที่กำหนดสัดส่วนของเงินสมทบขั้นต่ำ และเพดานอยู่ที่ร้อยละ 2-15 เพื่อส่งเสริมให้ประชาชนมีการออมที่มากขึ้น

การสื่อสารกับผู้บริโภคเป็นช่องทางสำคัญในการคุ้มครองผู้บริโภค

การรับเรื่องร้องเรียนสินค้าและบริการของสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคไตรมาสสี่ปี 2560 มีจำนวน 2,058 ราย ลดลงจากไตรมาสก่อนร้อยละ 10.7 ส่วนใหญ่เป็นการร้องเรียนด้านสัญญา ฉลากและโฆษณา โดยสินค้าที่มีการร้องเรียนมากที่สุด คือ อาคารชุด 308 ราย รองลงมาเป็นรถยนต์ 194 ราย สินค้าและบริการทั่วไป 140 ราย และคลินิกเสริมความงาม 91 ราย ตลอดปี 2560 การร้องเรียนเพิ่มขึ้นจากปีก่อนร้อยละ 19.7 โดยด้านสัญญาและการโฆษณามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมาก สำหรับประเภทสินค้าที่มีการร้องเรียนเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคมากที่สุด ได้แก่ เรื่องรถยนต์ที่มีปัญหาการชำรุด รองลงมาเป็นบริการ ได้แก่ สถาบันเสริมความงามและฟิตเนส และอสังหาริมทรัพย์ ได้แก่ อาคารชุดที่ก่อสร้างไม่เสร็จ

ด้านบริการโทรคมนาคม พบว่า ผู้บริโภคร้องเรียนผ่าน กสทช. มีจำนวน 739 ราย เพิ่มขึ้นจากไตรมาสก่อนร้อยละ 8.7 อย่างไรก็ตาม ตลอดปี 2560 มีการร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคมจำนวน 3,196 ราย ลดลงร้อยละ 28.2 จากปี 2559 โดยลดลงเกือบทุกประเภทบริการ ยกเว้นสถานีวิทยุคมนาคม เมื่อจำแนกตามกลุ่มปัญหา พบว่า ปัญหาอื่นๆ ลดลง ขณะที่ปัญหาค่าบริการและการให้บริการเพิ่มขึ้น สำหรับประเด็นการร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นเรื่องมาตรฐานและคุณภาพการให้บริการ บริการเสริม คัดค่าบริการผิดพลาด และการยกเลิกบริการ ทั้งนี้ เมื่อเทียบกับปี 2559 พบว่าการร้องเรียนเรื่องมาตรฐานและคุณภาพการให้บริการ

แผนภาพ 28 ประเภทสินค้าหลักที่ร้องเรียน ปี 2559-2560

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค

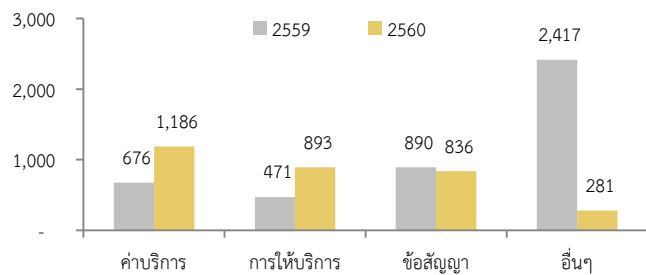
ตาราง 20 การรับเรื่องร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม

หน่วย : ราย

ประเภทบริการ	2560				2560	2559	%Δ
	Q	Q2	Q3	Q4			
โทรศัพท์เคลื่อนที่	674	471	501	500	2,146	3,249	-33.95
อินเทอร์เน็ต	210	158	78	103	549	916	-40.07
สถานีวิทยุคมนาคม	120	98	68	75	361	126	186.51
โทรศัพท์พื้นฐาน	23	21	25	49	118	117	0.85
บริการอื่นๆ	1	1	8	12	22	46	-52.17
รวม	1,028	749	680	739	3,196	4,454	-28.24

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

แผนภาพ 29 กลุ่มปัญหาการร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม ปี 2559-2560

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

การยกเลิกบริการ และปัญหาอื่นๆ เช่น การถูกกำหนดระยะเวลาการใช้บริการ มีจำนวนลดลงมาก ขณะที่บริการเสริมมีจำนวนเพิ่มขึ้นจากการใช้ SMS ในการโฆษณาหรือชักชวนให้ดาวน์โหลดบริการซึ่งเป็นการกวนใจหรือสมัครโดยไม่ตั้งใจและถูกคิดค่าใช้จ่าย ทั้งนี้ กสทช. ได้มีมาตรการแก้ไขปัญหาโดยการกำหนดเงื่อนไขในการกำหนดวันหมดอายุใช้งาน การขอคืนเงินหรือโอนให้เบอร์อื่นที่อยู่ในเครือข่ายกรณีเลิกใช้บริการ รวมทั้งการเปิดช่องทางให้ผู้บริโภคเลิกบริการด้วยตนเอง

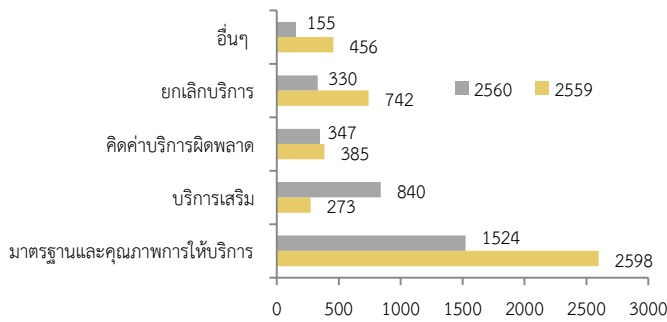
ด้านบริการทางการเงิน พบว่า มีการร้องเรียนทางการเงิน 1,138 รายการ ในปี 2560 (ม.ค.-ก.ย. 2560) ลดลงร้อยละ 2.1 จากปี 2559 ในช่วงเวลาเดียวกัน ส่วนใหญ่เป็น ปัญหาที่เกิดจากการทำธุรกรรม ผาก/ถอน/โอนเงิน ผากเงินต้น/ยอดหนี้ไม่ถูกต้อง ค่าธรรมเนียมไม่เป็นธรรม การดำเนินการล่าช้า การ Cross Sell¹⁵ และภัยทางการเงิน ทั้งนี้ จากการให้คำปรึกษา รับเรื่องร้องเรียน การแจ้งเบาะแส ภัยทางการเงินและข้อเสนอแนะต่างๆ ซึ่งเป็นการสื่อสารกับผู้บริโภคทำให้ได้รับทราบเกี่ยวกับภัยทางการเงิน โดยในปี 2560 (ม.ค.-ก.ย. 2560) มีจำนวน 1,137 รายการ เพิ่มขึ้นร้อยละ 59.5 จากปี 2559 ในช่วงเวลาเดียวกัน ส่วนใหญ่เป็นการหลอกลวงทางโทรศัพท์ของแก๊ง Call Center บัตรอิเล็กทรอนิกส์ถูกนำไปใช้โดยบุคคลอื่น การหลอกลวงทางอีเมลหรือโซเชียลมีเดีย การหลอกลวงให้ลงทุน เช่น ชักชวนให้ลงทุนใน onecoin และการให้ทำประกันโดยตัวแทนไม่มีใบอนุญาต นอกจากนี้ ยังได้รับข้อเสนอแนะที่น่าสนใจในการให้บริการ เช่น การยกเว้นการเก็บค่าธรรมเนียมการโอนต่างธนาคารกรณีเงินบริจาจากเข้ากองทุนช่วยเหลือผู้ประสบสาธารณภัย เป็นต้น การสื่อสารกับผู้บริโภคจึงเป็นช่องทางสำคัญในการคุ้มครองผู้บริโภค หน่วยงานที่มีการกำกับดูแลและคุ้มครองผู้บริโภคในสินค้าบริการต่างๆ ควรพัฒนาช่องทางการสื่อสารทั้งเผยแพร่ความรู้ ให้คำปรึกษา รับเรื่องร้องทุกข์ ซึ่งสามารถพัฒนาเป็นข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) และใช้วิเคราะห์เพื่อนำไปสู่การกำกับดูแล ปรับปรุงคุณภาพบริการ เฝ้าระวังป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นได้ทันการณ์ โดยเฉพาะในการสื่อสารยุคดิจิทัลที่มีการผลิตสินค้าบริการและรูปแบบการบริโภคที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

การรู้เท่าทันการใช้เทคโนโลยีการเงินดิจิทัล

ปัจจุบันมีนวัตกรรมการนำเทคโนโลยี Distributed Ledger Technology (DLT) หรือ Blockchain มาสร้างสกุล

¹⁵ Cross sell คือ การขายผลิตภัณฑ์อื่นนอกเหนือจากการทำธุรกิจตามปกติด้านฝากถอนหรือการให้สินเชื่อ ได้แก่ ผลิตภัณฑ์ด้านหลักทรัพย์และด้านประกันภัยของธนาคารพาณิชย์

แผนภาพ 30 ประเด็นเรื่องร้องเรียนในกิจการโทรคมนาคม ปี 2559-2560

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

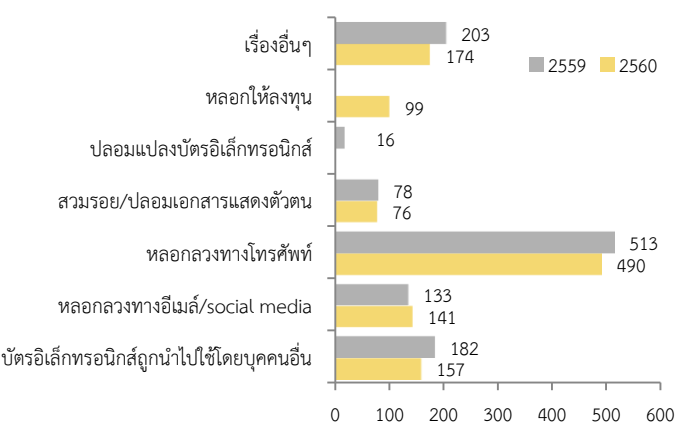
ตาราง 21 การให้บริการข้อมูล/คำปรึกษาและรับเรื่องร้องเรียนทางการเงิน

หน่วย : รายการ

ประเภทบริการ	2560			2560	2559	% Δ
	Q1	Q2	Q3	(Q1-Q3)	(Q1-Q3)	
ขอข้อมูลและคำปรึกษา	8,451	8,460	7,417	24,328	34,508	-29.5
ร้องเรียน	420	362	356	1,138	1,162	-2.1
ให้ข้อเสนอแนะ	63	66	44	173	171	1.2
แจ้งเบาะแส	19	48	37	104	68	52.9
ขอความอนุเคราะห์จากผู้ให้บริการทางการเงิน	51	41	59	151	149	1.3
รวม	9,004	8,977	7,913	25,894	36,058	-28.2

ที่มา: ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

แผนภาพ 31 สถิติเกี่ยวกับเรื่องภัยทางการเงิน ปี 2559 และ 2560

หมายเหตุ: เป็นข้อมูล 3 ไตรมาส คือ เดือน ม.ค.-ก.ย. ของปี 2559 และ 2560

ที่มา: ศูนย์คุ้มครองผู้ใช้บริการทางการเงิน ธนาคารแห่งประเทศไทย

เงินดิจิทัล (Cryptocurrency) และไปชำระเงินในการซื้อสินค้าและบริการ หรือนำไปแลกเงินจริงภายในเครือข่าย สกุลเงินดิจิทัลที่สำคัญ เช่น Bitcoin Ethereum Litecoin ฯลฯ มูลค่าการค้าเงินทั่วโลกประมาณรวมกว่าสี่แสนล้านเหรียญรัฐ (ข้อมูลจากอินเวสเมนต์ดอทคอม)¹⁶ รวมทั้งมีการระดมทุนผ่านสกุลเงินดิจิทัลที่เรียกว่า ICO (initial Coin Offering) มีมูลค่าถึง 1,600 ล้านเหรียญสหรัฐ (ข้อมูลจาก coindesk) ด้านการกำกับดูแลมีการดำเนินการอยู่ 3 แนวทาง คือ (1) ห้ามทำ การทำจึงเป็นเรื่องผิดกฎหมายซึ่งจะทำให้ไม่มีการกำกับดูแลและไม่ข้อมูลใดๆ (2) ไม่มีกำกับดูแลใดๆ ทำให้กรณีที่เกิดการพิพาทจะไม่สามารถฟ้องร้องได้ หรือ เอาผิดได้ และ (3) กำกับดูแลแบบทางสายกลาง คือ มีการกำกับดูแล แต่ไม่เข้มงวดเกินไป เนื่องจากเป็นเรื่องใหม่ที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อน

ทั้งนี้ เริ่มมีบางประเทศที่ปรับกฎหมายในการรองรับและกำกับสกุลเงินดังกล่าว เช่น ประเทศญี่ปุ่น ได้ออกกฎหมายที่รวมถึงเงินเสมือน (Virtual Currency) ซึ่งรวมไปถึง Bitcoin โดยให้สามารถชำระหนี้ได้แต่ไม่ใช่สกุลเงิน และได้บังคับใช้กฎหมายกับบริษัทหรือผู้ให้บริการทางการเงินแลกเปลี่ยนเงินเสมือนโดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อป้องกันการฟอกเงินและการก่อการร้าย รวมไปถึงเพื่อปกป้องผู้ใช้งานทั่วไปด้วยประเทศเกาหลีมีร่างพระราชบัญญัติ Act on Regulation of Similar Reception ที่จะรวมข้อกำหนดในการทำธุรกรรมที่เกี่ยวข้องกับ Cryptocurrency รวมทั้งออกเงื่อนไข เช่น การห้ามเด็กอายุต่ำกว่า 19 เข้าเว็บเทรด ต้องให้คำอธิบายถึงความเสี่ยงการลงทุนอย่างละเอียดและยืนยันชื่อจริง รวมทั้งเพิ่มโทษเพื่อปกป้องผู้ค้าที่ดีและกำหนดพฤติกรรมได้ โดยการบังคับใช้กฎหมาย Similar Receiving Behaviors เป็นต้น

สำหรับประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายรับรองให้สามารถชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย ขณะนี้อยู่ระหว่างการศึกษา โดยมีเพียงมาตรการให้ความรู้และประชาสัมพันธ์ถึงความเสี่ยงของการลงทุนในสกุลเงินดิจิทัล อย่างไรก็ตาม เริ่มมีการนำไปซื้อสินค้า มีตลาดแลกเปลี่ยนเงิน การระดมทุนแบบ ICO และมีการขยายตัวมากขึ้นเพราะเป็นช่องทางการเก็งกำไรที่มีผลตอบแทนสูง ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องสกุลเงินดิจิทัล และตระหนักถึงความเสี่ยงสูงจากความผันผวนของค่าเงิน นอกจากนี้จากการไม่มีกฎหมายรองรับซึ่งหากเกิดการพิพาทจะไม่ได้รับการชดเชยหรือแก้ไขโดยกฎหมาย รวมทั้งการไม่มีกฎหมายรองรับการเกิดขึ้นใหม่ของสกุลเงินดิจิทัลจะทำให้ผู้บริโภค

¹⁶ ข้อมูล ณ 26 ก.พ. 2561 มีทั้งสิ้น 1,576 สกุล

สกุลเงินดิจิทัล (Cryptocurrency) เป็นสกุลเงินที่ใช้แลกเปลี่ยนบนโลกออนไลน์ในกลุ่มเครือข่าย ซึ่งพัฒนาด้วยเทคโนโลยี Block chain ในการเข้ารหัสและควบคุมการสร้างและโอนเงิน โดยใช้ระบบซอฟต์แวร์ในการถอดสมการคณิตศาสตร์ ซึ่งระบบจะถูกรันโดยคอมพิวเตอร์ของผู้ใช้งานทั่วโลก ทำให้ถูกควบคุมแบบกระจาย (Decentralize) กล่าวคือ ไม่ถูกควบคุมจากตัวกลางที่เป็นรัฐบาลหรือสถาบันการเงิน โดยบิตคอยน์ (Bitcoin) เป็นหน่วยเงินสกุลแรกของสกุลเงินดิจิทัลเกิดขึ้นเมื่อปี 2552 ปัจจุบันมีจำนวนมากกว่าพันสกุล

การใช้งานสกุลเงินดิจิทัล นอกจากการใช้จ่ายในฐานะ “เงิน” แล้ว ได้เริ่มมีแนวคิดที่จะนำมาประยุกต์ใช้กับธุรกรรมการเงินในฐานะตัวกลางของระบบการชำระเงิน (Clearing) หรือการโอนย้ายเงิน (Money Transfer) เช่น ธนาคารกลางสหรัฐามีแนวคิดที่จะสร้าง FedCoin ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นตัวกลางในการ Clearing แทน Cheque แบบกระดาษที่ใช้เวลานานในการตรวจสอบและมักจะถูกปลอมแปลงอยู่บ่อยๆ หรือธนาคารกลางแคนาดามีแนวคิดที่จะพัฒนา CadCoin ขึ้นมาเพื่อใช้เป็นตัวกลางในการโอนเงินระหว่างธุรกิจขนาดใหญ่ (B2B) ขณะที่กลุ่มธุรกิจ Startup เริ่มใช้เงินดิจิทัลระดมทุนเรียกว่าการทำ ICO (Initial Coin Offering) ซึ่งกระบวนการ ICO นั้น จะทำผ่านช่องทาง Online และอยู่ในรูปแบบ Digital ทำให้สามารถดำเนินการได้รวดเร็วและกระจายไปถึงผู้ที่สนใจได้ทั่วโลก โดยไม่มีข้อจำกัดว่าบริษัทจะตั้งอยู่ที่ใด

ข้อดี คือผู้ใช้สามารถทำธุรกรรมโดยตรงระหว่างบุคคลต่อบุคคลหรือบริษัทต่อบริษัทได้ โดยไม่ต้องผ่านตัวกลางเหมือนเงินตราทั่วไปที่ต้องมีธนาคารเป็นตัวกลาง เงินเสมือนที่ใช้เทคโนโลยี Blockchain จึงมีค่าธรรมเนียมที่ต่ำมาก นอกจากนี้ เงินเสมือนยังเป็นเงินในโลกดิจิทัลที่ไม่มีพรมแดนหรือระยะทางเป็นตัวกำหนดความเร็วหรือค่าใช้จ่ายในการทำธุรกรรม ข้อเสีย เป็นเงินที่ถูกสมมติขึ้นและยอมรับภายในกลุ่มผู้ใช้ ไม่สามารถใช้ชำระหนี้ได้ตามกฎหมาย และไม่มีสินทรัพย์ใดๆ ธนาคารหรือรัฐบาลมารองรับหรือเป็นผู้ค้ำประกัน ส่งผลให้มูลค่าของเงินดิจิทัล แต่ละสกุลจะขึ้นอยู่กับ Demand และ Supply ของมัน ทำให้ค่าเงินมีความผันผวนสูงอย่างมากจากการเก็งกำไรของผู้ซื้อทำให้มีความเสี่ยงสูง

ที่มา: รวบรวมข้อมูลจากสยามบล็อกเชน, <https://siamblockchain.com>

รินใจ ชวกรพิพัฒน์ “เงินของโลกอนาคต”

<http://www.bangkokbiznews.com/blog/detail/642070>

ไม่ทราบว่าจะสกุลเงินที่เกิดขึ้นนั้นเป็นไปตามหลักการผลิตของสกุลเงินดิจิทัลหรือไม่และถูกหลอกลวงได้ง่าย เช่น onecoin เป็นการหลอกลวงของแชร์ลูกโซ่ว่าเป็นการลงทุนในสกุลเงินดิจิทัล เป็นต้น ดังนั้น จึงควรร่วมกันวิจัยและศึกษาผลกระทบการทำงานของเทคโนโลยี Blockchain เกี่ยวกับศักยภาพในการพัฒนาไปสู่การให้บริการทางการเงินในรูปแบบใหม่ หรือการเสริมสร้างโอกาสทางธุรกิจในด้านต่างๆ รวมทั้งยังเป็นการเตรียมรับมือ หากแนวโน้มของการใช้เทคโนโลยีดังกล่าวเพิ่มมากขึ้น ซึ่งการมองข้ามศักยภาพและโอกาสของเทคโนโลยีนี้ อาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อประชาชน โอกาสและเสถียรภาพทางการเงินได้ในอนาคต

ประเด็นเฝ้าระวังและที่ต้องดำเนินการในปี 2561

1. การติดตามและเฝ้าระวังผลกระทบจากการเปลี่ยนผ่านทางเทคโนโลยี

1.1 การจ้างงาน แนวโน้มตลาดแรงงานที่มีการปรับตัวใช้เทคโนโลยีขั้นสูงในกระบวนการผลิตมากขึ้น โดยเฉพาะในอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ งานบริการที่มีกระบวนการทำงานซ้ำ โดยอาชีพที่มีความเสี่ยงต่อการถูกทดแทน นอกจากนี้ เทคโนโลยีสารสนเทศยังเกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการทำงานใหม่และหลากหลายมากขึ้นโดยเฉพาะการทำอาชีพอิสระ การรับจ้างผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น Uber Line Man เป็นต้น ซึ่งจำเป็นต้องส่งเสริมให้มีการอบรมพัฒนาฝีมือทักษะแรงงานและส่งเสริมการเรียนรู้อย่างไม่สิ้นสุดเพื่อปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงเทคโนโลยี การพัฒนาอาชีพอื่นเพื่อให้แรงงานสามารถปรับเปลี่ยนอาชีพได้ ขณะเดียวกันกลุ่มแรงงานทักษะสูงจะเป็นที่ต้องการและจะมีบทบาทในโลกแห่งเทคโนโลยีในอนาคตมากขึ้น นอกจากนี้ ควรมีการพัฒนาและจัดเก็บข้อมูลอาชีพที่หลากหลายมากขึ้น ตลอดจนมีกฎระเบียบที่รองรับงานลักษณะใหม่เพื่อให้ผู้ประกอบการ และลูกจ้างได้รับการคุ้มครองแรงงาน

1.2 การคุ้มครองผู้บริโภคและป้องกันการหลอกลวงหรือข้อพิพาทจากการซื้อสินค้าและบริการรูปแบบใหม่ เช่น การซื้อขายออนไลน์ บริการทำธุรกรรมการเงินออนไลน์ การซื้อขายผ่าน QR code และการใช้เทคโนโลยีบล็อกเชนสร้างสกุลเงินดิจิทัล รวมทั้งการเฝ้าระวังการทำผิดกฎหมายผ่านทางเทคโนโลยีสารสนเทศที่เข้าถึงกลุ่มเป้าหมายได้กว้างขวาง เช่น การพนันออนไลน์ สื่อบันเทิง ยาเสพติด เป็นต้น

2. **ผลกระทบจากการปรับขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำ** คณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบการกำหนดอัตราค่าจ้างขั้นต่ำปี พ.ศ. 2561 ตามมติคณะกรรมการค่าจ้าง (ชุดที่ 19) โดยการปรับเพิ่มขึ้นค่าจ้างขั้นต่ำอยู่ที่ 308-330 บาท หรือเฉลี่ย 315 บาททั่วประเทศ และจะมีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน พ.ศ.2561 เป็นต้นไป ทั้งนี้ จากข้อมูลการสำรวจภาวะการมีงานทำของประชากรปี 2560 พบว่ามีผู้ที่ได้รับค่าจ้างแรงงานต่ำกว่าค่าจ้างขั้นต่ำเฉลี่ยทั่วประเทศจำนวน 5.4 ล้านคน ผู้ที่ได้รับค่าจ้างขั้นต่ำส่วนใหญ่จะอยู่ในสถานประกอบการขนาดเล็กที่มีจำนวนไม่เกิน 9 คน สถานประกอบการลักษณะดังกล่าวต้นทุนค่าจ้างแรงงานมักจะเป็นสัดส่วนต้นทุนที่สูง ซึ่งยังคงต้องติดตามผลกระทบที่จะเกิดขึ้นกับธุรกิจดังกล่าว รวมถึงมาตรการที่จะบรรเทาผลกระทบซึ่งอยู่ระหว่างการเสนอมาตรการ และการติดตามการบังคับใช้ค่าจ้างขั้นต่ำและการลงโทษสถานประกอบการและนายจ้างที่ไม่ปฏิบัติตามประกาศค่าจ้างขั้นต่ำดังกล่าว

3. **การป้องกันโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง และการลดภาวะทุพพลภาพจากอุบัติเหตุและการเจ็บป่วย** แนวโน้มการเจ็บป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อเรื้อรัง อาทิ โรคหลอดเลือดหัวใจและสมอง โรคมะเร็ง การเกิดอุบัติเหตุจราจรที่เพิ่มสูงขึ้น ประกอบกับการเจ็บป่วยด้วยโรคดังกล่าว ส่งผลให้เกิดการทุพพลภาพหรือเสียชีวิตหากไม่ได้รับการปฐมพยาบาลทันที ซึ่งนอกจากจะดำเนินงานด้านการป้องกันแล้ว ควรให้ความสำคัญกับการช่วยเหลือเมื่อพบผู้ป่วย อาทิ มีหลักสูตรปฐมพยาบาลเบื้องต้นในสถานศึกษาหรืออบรมให้ประชาชนทั่วไป ตลอดจนพัฒนาระบบการแพทย์ฉุกเฉินที่มีประสิทธิภาพซึ่งจะช่วยลดการสูญเสียจากการเจ็บป่วย

4. **การขยายหลักประกันทางสังคม** จากการที่รัฐได้มีแนวทางขยายการออมภาคบังคับเพื่อสร้างหลักประกันด้านรายได้หลังเกษียณให้พอเพียงต่อการดำรงชีพ โดยเร่งผลักดันร่างพระราชบัญญัติกองทุนบำเหน็จบำนาญแห่งชาติ พ.ศ. เพื่อให้มีระบบการออมเพื่อการดำรงชีพยามชราภาพอย่างเพียงพอ สร้างความมั่นคงในชีวิต ครอบคลุมลูกจ้างในระบบทั้งหมด ตลอดจนเป็นการสร้างวินัยในการออมของประชาชนในวัยทำงาน

ส่วนที่สอง: บทความเรื่อง “การเตรียมศักยภาพแรงงานเพื่อรองรับการพัฒนาประเทศ”

ประเทศไทยอยู่ในห้วงของการเปลี่ยนแปลงหลายด้าน โดยภายใต้ (ร่าง) กรอบยุทธศาสตร์ชาติ ซึ่งเป็นกรอบทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะยาว แผนปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) และการขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลตามโมเดล 4.0 เพื่อก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลางโดยมุ่งเน้นการเพิ่มมูลค่าและการสร้างนวัตกรรม ประกอบกับสถานการณ์ทางเทคโนโลยีที่เปลี่ยนแปลงอย่างก้าวกระโดด มีการนำ Digital Technology เข้ามาใช้กับทุกส่วนของธุรกิจ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทุกขั้นตอนการผลิตตั้งแต่การนำเข้าวัตถุดิบ/การผลิตไปจนถึงการส่งมอบสินค้าให้กับลูกค้า รวมถึงกระบวนการทำงาน/วัฒนธรรมองค์กร ทั้งนโยบายและทิศทางของประเทศและสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปเหล่านี้จะมีผลกระทบต่อ “แรงงาน” ความต้องการแรงงานทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพของแรงงาน ซึ่งเป็นความท้าทายต่อทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และรวมถึงตัวแรงงานเอง ที่จะมีส่วนร่วมในการเตรียมความพร้อมแรงงานให้สามารถรองรับการพัฒนาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

สถานการณ์ตลาดแรงงานไทย

- **กำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง** การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร ปี 2560 มีผู้อายุ 15 ปีขึ้นไป 55.96 ล้านคน อยู่ในกำลังแรงงานจำนวน 38.08 ล้านคน ลดลงจาก 38.64 ล้านคน ในปี 2553 ซึ่งเป็นปีสำมะโนประชากร มีอัตราการมีส่วนร่วมกำลังแรงงานคิดเป็นร้อยละ 68.0 ลดลงจากร้อยละ 70.2 ในปี 2553 จากการเข้าสู่สังคมสูงวัยทำให้จำนวนแรงงานวัยต้น (15-24 ปี) ลดลง ด้านการจ้างงานผู้มีงานทำมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากร้อยละ 92.7 ในปี 2541 เป็นร้อยละ 98.8 ในปี 2554 และชะลอตัวลงเป็นร้อยละ 98.3 ในปี 2560 ขณะที่อัตราการว่างงานกลับมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นเป็นร้อยละ 1-1.2 หลังจากลดลงไปถึงร้อยละ 0.68 ในช่วงเวลาเดียวกัน สะท้อนว่าภาวะการดึงตัวของตลาดแรงงานเริ่มผ่อนคลายลง อย่างไรก็ตาม การลดลงของกำลังแรงงานอาจจะส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในอนาคต

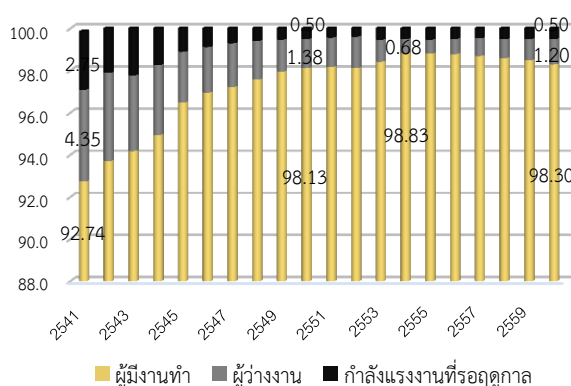
- **กำลังแรงงานที่เข้าสู่ตลาดแรงงานไม่สอดคล้องกับความต้องการ** โดยพบว่าแรงงานที่ขาดแคลนยังมีการว่างงานในปี 2560 ผู้จบวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) มีอัตราว่างงานสูงที่สุดคือร้อยละ 2.3 รองลงมาเป็นผู้จบการศึกษาปริญญาตรีร้อยละ 2.1 และอาชีวศึกษา (ปวช.) ร้อยละ 2.0 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นและตอนปลายร้อยละ 1.4 เท่ากัน ขณะเดียวกันจากการประมาณความต้องการแรงงานของสถานประกอบการ ของกระทรวงแรงงาน พบว่า มีการขาดแคลนแรงงาน สะท้อนความไม่สมดุลของแรงงานกับอาชีพ (Mismatch) จากการผลิตในสาขาที่ไม่สอดคล้องกับความต้องการ และการผลิตกำลังคนยังมีสมรรถนะไม่สอดคล้องกับความต้องการ ทั้งนี้ ตั้งแต่ปี 2554 อัตราการว่างงานมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยกลุ่มมีการศึกษาระดับสูงเพิ่มมากกว่าระดับการศึกษาพื้นฐาน สะท้อนการปรับตัวของตลาดแรงงานที่อาจมีการปรับตัวโดยนำเทคโนโลยีมาทดแทน โดยเฉพาะแรงงานระดับกลาง

โครงสร้างกำลังแรงงาน

ผู้มีอายุ 15 ปี ขึ้นไป	
ปี 2553	55.02 ล้านคน
ปี 2560	55.96 ล้านคน
ผู้ว่างงาน	
ปี 2553	17.04 ล้านคน
ปี 2560	17.88 ล้านคน
ผู้ว่างงาน	
ปี 2553	0.4 ล้านคน
ปี 2560	0.5 ล้านคน
ผู้ว่างงาน	
ปี 2553	0.2 ล้านคน
ปี 2560	0.2 ล้านคน
ผู้ว่างงาน	
ปี 2553	0.2 ล้านคน
ปี 2560	0.2 ล้านคน

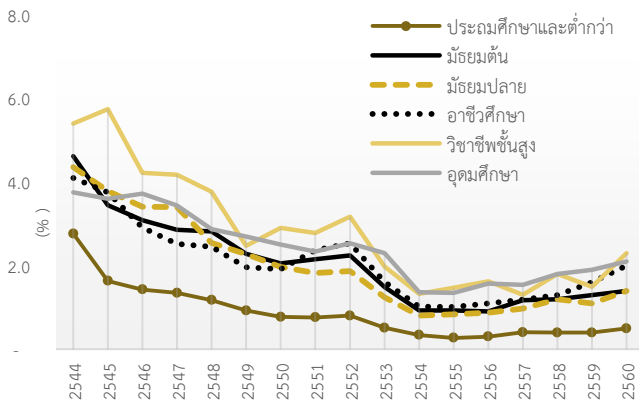
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

สัดส่วนผู้มีงานทำ ผู้ว่างงานและผู้รอฤดูกาล ปี 2541-2560

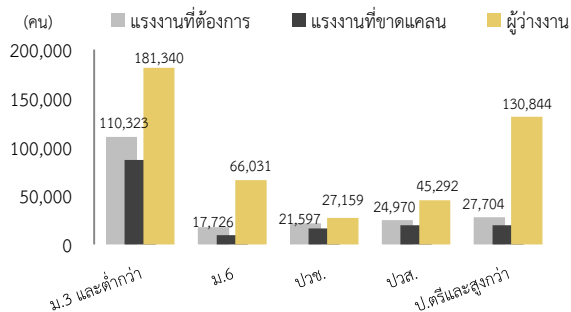
ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

ความต้องการแรงงานของสถานประกอบการและผู้ว่างงาน
จำแนกตามระดับการศึกษา ปี 2560

ที่มา: กระทรวงแรงงานและสำนักงานสถิติแห่งชาติ

สัดส่วน GDP แรงงานและอัตราเพิ่มเฉลี่ยผลิตภาพแรงงานจำแนกประเภท
อุตสาหกรรม ปี 2545-2560

	สัดส่วน GDP		สัดส่วนแรงงาน		อัตราเพิ่มเฉลี่ย ผลิตภาพแรงงาน 2545-2560
	2545	2560	2545	2560	
1. ภาคเกษตร	8.7	6.3	42.5	31.2	1.5
2. ภาคอุตสาหกรรม	37.1	36.0	21.1	22.6	3.2
การทำเหมืองแร่และเหมืองหิน	2.4	2.3	0.1	0.2	2.5
การผลิต	28.7	27.7	15.3	16.3	3.7
การไฟฟ้า ก๊าซ และประปา	3.1	3.2	0.3	0.3	4.0
การก่อสร้าง	2.9	2.8	5.4	5.8	2.0
3. ภาคบริการ	54.2	57.7	36.4	45.9	2.7
การค้าส่ง ค้าปลีก ขนส่ง ยานพาหนะและของใช้	16.1	15.2	15.0	16.9	1.8
โรงแรม และภัตตาคาร	3.8	5.8	6.2	7.4	4.8
การขนส่ง สถานที่เก็บสินค้า และคมนาคม	8.4	10.3	3.1	3.3	5.7
การเงินการธนาคาร	4.8	7.2	0.8	1.4	4.8
บริการอื่นๆ	21.1	19.2	11.4	17.0	3.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	3.1

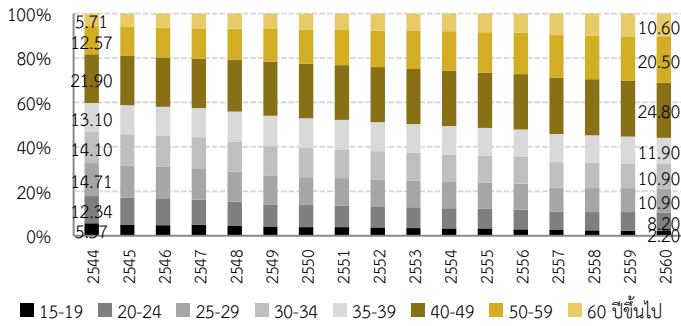
ที่มา: สศช. และ สำนักงานสถิติแห่งชาติ

● **ตลาดแรงงานมีแนวโน้มต้องการแรงงานในภาคบริการเพิ่มขึ้น** การจ้างงานภาคบริการมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นมากจากร้อยละ 36.4 ในปี 2545 เป็นร้อยละ 45.9 ในปี 2560 ภาคอุตสาหกรรมเพิ่มขึ้นเล็กน้อยจากร้อยละ 21.1 เป็น 22.6 ขณะที่ภาคเกษตรมีแนวโน้มลดลงจากร้อยละ 42.5 เป็นร้อยละ 31.2 ในช่วงเวลาเดียวกัน ภาคบริการที่มีสัดส่วนการจ้างงานที่สำคัญคือ การค้าส่ง ค้าปลีก โรงแรมและภัตตาคาร การเงินการธนาคาร บริการอื่นๆ เช่น การบริหารราชการแผ่นดินและการบริการสุขภาพฯ นอกจากนี้ เมื่อพิจารณาสัดส่วนต่อ GDP ภาคบริการมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 54.2 เป็นร้อยละ 57.7 ในช่วงเวลาเดียวกัน ชี้ให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของภาคบริการที่มีต่อการจ้างงาน และการขับเคลื่อนทางเศรษฐกิจ

● **แรงงานไทยยังมีปัญหาในด้านคุณภาพ** ในปี 2560 แม้ว่าแรงงานมีการศึกษาเพิ่มขึ้น แต่แรงงานร้อยละ 62.0 ยังมีการศึกษาระดับมัธยมต้นและต่ำกว่า ขณะที่สัดส่วนกำลังแรงงานอายุ 50 ปีขึ้นไป มีสัดส่วนร้อยละ 31.1 ซึ่งจะเพิ่มข้อจำกัดต่อการปรับตัวของแรงงานในการขับเคลื่อนประเทศในอนาคตที่มีทิศทางไปสู่การผลิตที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูง และการขับเคลื่อนเศรษฐกิจด้วยองค์ความรู้ โดยในช่วงกว่า 15 ปีที่ผ่านมา (พ.ศ. 2545-2560) ผลิตภาพแรงงานเฉลี่ยร้อยละ 3.1 โดยภาคเกษตรเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 1.5 ภาคอุตสาหกรรมร้อยละ 3.2 และภาคบริการร้อยละ 2.7 ส่งผลต่อการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศ และเมื่อเปรียบเทียบผลิตภาพแรงงานไทยกับต่างประเทศปี 2560 ของ IMD พบว่าประเทศไทยได้รับการจัดอันดับที่ 57 จากทั้งหมด 63 ประเทศ ขณะที่ผลการสำรวจความต้องการแรงงานของผู้ประกอบการโดยกระทรวงแรงงานในปี 2560 พบว่า แรงงานไทยไร้ฝีมือทักษะภาษาต่างประเทศ และความใฝ่รู้ต่ำกว่าความคาดหวังของผู้ประกอบการ แรงงานกึ่งฝีมือมีทักษะภาษาต่างประเทศและความรู้ด้านกฎหมายต่ำกว่าความคาดหวัง และแรงงานฝีมือมีทักษะภาษาต่างประเทศ ทั้งนี้ แรงงานไร้ฝีมือและกึ่งทักษะฝีมือมีทักษะด้านคอมพิวเตอร์ และความรู้ทางวิทยาศาสตร์ กฎหมายที่มีความต่างเกือบถึง 1 (โดยค่าที่มีความต่าง 1 ขึ้นไปถือว่ามีความสำคัญ)

นอกจากนี้ เด็กวัยเรียนซึ่งจะเป็นแรงงานในอนาคตยังจำเป็นต้องเร่งพัฒนาในหลายด้าน ได้แก่ เด็กวัยเรียนที่ออกกลางคัน รวมถึงไม่ได้ศึกษาต่อระดับมัธยมปลาย/ปวช. โดยปีการศึกษา 2558 มีอัตราการคงอยู่ของนักเรียนที่เข้าเรียน ป.1 จนจบมัธยมปลายร้อยละ 66.4 หรือประมาณ 3 แสนคน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2559) ซึ่งจะส่งผลต่อการเป็นแรงงานทักษะต่ำในอนาคต ขณะเดียวกันคุณภาพของเด็ก

สัดส่วนกำลังแรงงานตามกลุ่มอายุ

ที่มา: สำนักงานสถิติแห่งชาติ

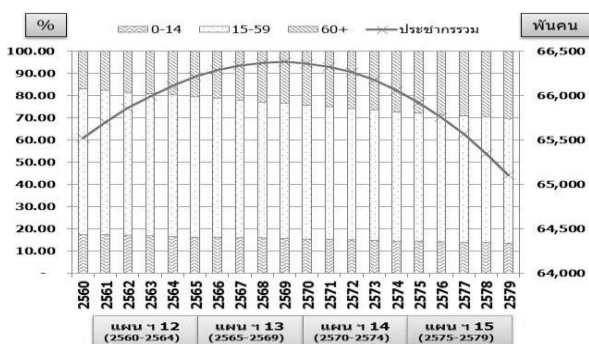
วัยเรียนยังน่าเป็นห่วง จากผลสอบ PISA และ O-NET ยังมีคะแนนในระดับต่ำทั้งวิชาคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์และภาษาอังกฤษ ซึ่งเป็นพื้นฐานต่อการคิดวิเคราะห์และความคิดสร้างสรรค์ที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาต่อยอดเป็นแรงงานที่มีทักษะและความสามารถ จึงเป็นความท้าทายต่อทุกภาคส่วนในการให้ความสำคัญกับการเตรียมพัฒนาคนตั้งแต่เด็กปฐมวัยให้มีศักยภาพและเติบโตเป็นแรงงานที่มีทักษะฝีมือ คุณลักษณะที่เหมาะสม ตลอดจนการผลิตแรงงานในสาขาขาดแคลนให้เพียงพอต่อความต้องการในอนาคต

แนวโน้ม เงื่อนไขและผลกระทบที่มีต่อตลาดแรงงานในอนาคต

- โครงสร้างประชากร** จากการคาดประมาณการประชากรประเทศไทย ในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) ประชากรจะเพิ่มจาก 65.5 ล้านคน เป็น 66.1 ล้านคน โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 17.1 เป็น 19.8 ขณะที่สัดส่วนวัยเด็กและวัยแรงงานจะลดลงจากร้อยละ 17.5 และ 65.3 เหลือร้อยละ 16.6 และ 64.1 ตามลำดับ ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13-15 (พ.ศ. 2565-2579) ประชากรไทยจะเพิ่มสูงสุดเป็น 66.4 ล้านคน เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 ในปี พ.ศ. 2569 และจะลดลงเหลือ 65.1 ล้านคน เมื่อสิ้นสุดแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 15 ในปี พ.ศ. 2579 โดยที่สัดส่วนผู้สูงอายุจะเพิ่มขึ้นต่อเนื่องจากร้อยละ 20.6 ในปีพ.ศ. 2565 เป็น 30.2 ในปี พ.ศ. 2579 ขณะที่วัยแรงงานจะลดลงในอัตราที่เร่งขึ้นจากร้อยละ 63.1 เหลือเพียง 56.3 ในช่วงเวลาเดียวกัน แสดงถึงข้อจำกัดด้านปริมาณแรงงานในอนาคตซึ่งต้องปรับตัวโดยยกระดับศักยภาพแรงงานในการเป็นกำลังขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ

- ทิศทางการพัฒนาประเทศ** จากยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปีที่มุ่งให้ประเทศไทยก้าวข้ามกับดักประเทศรายได้ปานกลาง (Middle Income Trap) ไปสู่การเป็นประเทศที่พัฒนา โดยเน้นการสร้างมูลค่าและขับเคลื่อนประเทศด้วยนวัตกรรม และมีการถ่ายทอดแนวทางการพัฒนามาสู่แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 และนโยบายไทยแลนด์ 4.0 โดยเน้นการเพิ่มผลิตภาพการผลิต (Productivity) โดยใช้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี วิจัยและพัฒนา และนวัตกรรมในทุกสาขาของภาคการผลิตและบริการที่เป็นฐานรายได้เดิม รวมทั้งที่สามารถนำมาต่อยอดเป็นฐานรายได้ใหม่ อาทิ การยกระดับภาคการเกษตรโดยการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่โดยเฉพาะเทคโนโลยีชีวภาพมาประยุกต์ใช้ การนำเทคโนโลยีหุ่นยนต์มาใช้ในภาคอุตสาหกรรม การเพิ่มมูลค่าของสินค้าและบริการจากความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม (Value Creation) จากทิศทางการพัฒนาดังกล่าว แรงงานจำเป็นต้องมีความสามารถและทักษะที่เหมาะสมการทำงานในอนาคต ได้แก่ ความสามารถทางปัญญา (Cognitive Abilities) ทักษะเชิงระบบ (Systems Skills) ทักษะในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อน (Complex Problem Solving) ทักษะด้านเนื้อหาสาระ (Content Skills) และ ทักษะเชิงกระบวนการ (Process Skills) เป็นต้น

โครงสร้างประชากรในระยะ 20 ปี

ที่มา: การคาดประมาณประชากรประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583

ขณะเดียวกันการขับเคลื่อนตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 12 และนโยบายไทยแลนด์ 4.0 มุ่งเน้นสนับสนุนการพัฒนา 10 อุตสาหกรรมเป้าหมาย เป็นกลไกขับเคลื่อนเศรษฐกิจเพื่ออนาคต ภายใต้แนวคิดการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ S-Curve ใน 2 รูปแบบ ได้แก่ 5 อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ (First S-Curve)¹⁷ และ 5 อุตสาหกรรมอนาคต (New S-Curve)¹⁸ รวมทั้งการพัฒนาเชิงพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ อาทิ โครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออกหรือ Eastern Economic Corridor (EEC) ฯลฯ ที่จะดำเนินงานโดยลงทุนโครงสร้างพื้นฐานในช่วง 5 ปี กว่าล้านล้านบาท เพื่อเป็นรากฐานสำคัญ

¹⁷ First S-Curve ได้แก่ อุตสาหกรรมยานยนต์สมัยใหม่ อิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะ การท่องเที่ยวกลุ่มรายได้ดีและการท่องเที่ยวเชิงสุขภาพ การเกษตรและเทคโนโลยีชีวภาพ และการแปรรูปอาหาร

¹⁸ New S-Curve ได้แก่ หุ่นยนต์เพื่ออุตสาหกรรม การบินและโลจิสติกส์ เชื้อเพลิงชีวภาพและเคมีชีวภาพ อุตสาหกรรมดิจิทัล และการแพทย์ครบวงจร

Thailand 4.0 : Transformation

New Industry

StartUps

• Food, Agriculture & Bio Technology

• Agri Tech
• Food Tech

• Health, Wellness & Biomedical Technology

• Health Tech

• Smart Devices, Robotics and Mechatronics

• Robot Tech

• Digital, IOT and Embedded Technology

• Fin Tech
• Ed Tech
• E Marketplace
• E Commerce
• Service Enhancement

• Creative, Culture and High-Value Service

• Design Tech
• Lifestyle Business
• Travel Tech

Fall within Scope of

Digital Manufacturing Platform

and

Smart City Platform

ที่มา: สวทช.

ของการพัฒนาประเทศไทยในอนาคต ที่จะก้าวสู่การเป็น Thailand 4.0 ได้อย่างยั่งยืน โดยมีโครงการสำคัญ ได้แก่ สนามบินอู่ตะเภา ท่าเรือแหลมฉบังและมาบตาพุด รถไฟความเร็วสูงและรถไฟรางคู่ ฯลฯ ทำให้มีความต้องการแรงงานในสาขาที่เกี่ยวข้องเพิ่มขึ้น อาทิ โลจิสติกส์ แมคคาทรอนิกส์ อิเล็กทรอนิกส์ ฯลฯ ที่จะส่งผลต่อการขาดแคลนแรงงานในสาขาเฉพาะ

● ความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีแบบก้าวกระโดด

- การใช้เทคโนโลยีทดแทนแรงงาน ทั้ง ปัญญาประดิษฐ์ (Artificial Intelligent: AI) ที่สามารถเลียนแบบกระบวนการคิดและมีพฤติกรรมใกล้เคียงกับมนุษย์ เทคโนโลยี Internet of Things (IoT) ที่หลอมรวมผ่านการเชื่อมต่ออุปกรณ์ต่างๆ ทำให้มีการผลิตสินค้าและบริการในรูปแบบใหม่ๆ ในทุกสถานที่ ซึ่งทำให้เกิดการจ้างงานรูปแบบใหม่ ขณะเดียวกันก็จะทำงานรูปแบบเดิม จากรายงาน “The Future of Jobs” ของ

World Economic Forum (WEF 2016) คาดว่าจะมีตำแหน่งงานถูกทดแทนโดยเทคโนโลยี 7.1 ล้านตำแหน่ง และสร้างงานใหม่ 2.1 ล้านตำแหน่ง และกรณีศึกษาในต่างประเทศ พบว่า เมื่อมีการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการผลิตและบริการมากขึ้น จะทำให้ตลาดแรงงานเกิดปรากฏการณ์ “ตลาดแรงงานสองชั้น” (Job Polarization)¹⁹ คือ งานที่มีลักษณะประจำคาดเดาได้ ใช้ทักษะระดับกลางที่ทั้งใช้แรงและไม่ใช้แรง ย่อต่อการทดแทนด้วยเครื่องจักร เช่น เกษตรกร งานก่อสร้าง งานขาย งานกลุ่มบริษัท งานขนส่ง และการผลิต จะมีแนวโน้มลดลง งานที่ใช้ทักษะสูง ลักษณะไม่ประจำ เช่น งานบริหาร งานวิชาชีพเฉพาะ ฯลฯ จะมีจำนวนเพิ่มขึ้น เนื่องจากงานทดแทนด้วยเทคโนโลยีได้ยากกว่า และงานที่ใช้ทักษะพื้นฐาน เช่น งานบริการทำความสะอาด พนักงานซักผ้า ฯลฯ จะมีจำนวนเพิ่มขึ้น เนื่องจากเป็นงานต้องการปฏิสัมพันธ์ ประกอบกับค่าแรงถูกไม่จูงใจให้ลงทุนใช้เทคโนโลยีทดแทน

สำหรับประเทศไทย งานศึกษาวิจัยของธนาคารแห่งประเทศไทย พบว่าแม้ว่าการใช้เทคโนโลยี AI และหุ่นยนต์จะยังไม่แพร่หลายไปในทุกภาคการผลิต แต่เริ่มเห็นปรากฏการณ์ตลาดแรงงานสองชั้นนี้บ้าง โดยการจ้างในกลุ่มทักษะเฉพาะและกลุ่มทักษะพื้นฐานยังเติบโตได้ ขณะที่การจ้างงานกลุ่มทักษะระดับกลางหดตัว²⁰ ตลอดทั้งปี 2560 ที่ผ่านมามีบริษัทขนาดใหญ่ของไทยและของนานาชาติหลายแห่งประกาศลดการจ้างงาน ขณะที่การขยายตัวของเศรษฐกิจยังต่อเนื่อง เช่น ธุรกิจธนาคารพาณิชย์ อุตสาหกรรมการผลิตการก่อสร้าง เป็นต้น โดยมีมีการปรับลดตำแหน่งงานและการปิดสาขาของธนาคาร ซึ่งเป็นผลโดยตรงจากการที่มีระบบดิจิทัลในการทำธุรกรรมแทนการใช้พนักงาน หรือในสาขาการผลิตเครื่องดื่มได้มีการใช้เทคโนโลยี Automation โดยมีการใช้เทคโนโลยีสูงถึงร้อยละ 70-90 ของกระบวนการผลิต ส่งผลให้ใช้แรงงานลดลงประมาณ 10 เท่า

- การเปลี่ยนแปลงของรูปแบบการทำงานจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ โดยการทำงานแบบชั่วคราวทำงานเป็นชิ้น ทำงานได้หลายอาชีพ หลายสถานที่ รวมถึงการรับจ้างผ่านแพลตฟอร์มออนไลน์ เช่น รับจ้างส่งของ Lineman การให้เช่าที่พักผ่านแอปพลิเคชัน Airbnb เป็นต้น หรือที่เรียกว่า Gig economy มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น งานวิจัยจากสถาบัน McKinsey Global (2016) เผยว่าตัวเลขประชากร Gig worker ในสหรัฐฯ มีประมาณ 54-68 ล้านคน หรือร้อยละ 40 ของจำนวนแรงงานทั้งประเทศ สาเหตุที่งานรูปแบบนี้เติบโตสูงเนื่องจากสังคมออนไลน์ทำให้อุปทานและอุปสงค์มาเจอกันง่ายขึ้น รวมถึงวิถีชีวิตของคนรุ่นใหม่ที่ต้องการความเป็นอิสระสูง และในอนาคตคนรุ่นใหม่จะเป็นแรงงานหลัก สำหรับประเทศไทยมีแนวโน้มการทำงานรูปแบบดังกล่าวมากขึ้น อย่างไรก็ตาม ยังขาดการเก็บข้อมูลการทำงานในลักษณะนี้ ซึ่งการเปลี่ยนแปลงจำนวนมากอาจก่อให้เกิดผลกระทบต่อปริมาณแรงงานที่จะเข้าทำงานในสถานประกอบการได้

¹⁹ เสาวณี จันทะพงษ์ และพัชรพร สิริพัฒน์ไพบูลย์ “เทคโนโลยีแห่งอนาคต Gig Economy และโลกการทำงานที่ไม่เหมือนเดิม” บทวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ ธนาคารแห่งประเทศไทย, 6 มิถุนายน 2017

²⁰ เสาวณี จันทะพงษ์ และพัชรพร สิริพัฒน์ไพบูลย์, อ้างแล้ว

การดำเนินงานเพื่อเตรียมความพร้อมแรงงาน

จากสถานการณ์ตลาดแรงงาน เงื่อนไขและแนวโน้มการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวข้างต้น หน่วยงานภาครัฐ สถาบันการศึกษา และสถานประกอบการได้เห็นถึงความสำคัญที่ต้องมีการเตรียมความพร้อมให้กับแรงงาน เพื่อเป็นกำลังขับเคลื่อนการพัฒนาในอนาคต และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้น โดยมีการเตรียมความพร้อมกำลังคนก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน และเพิ่มศักยภาพผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงาน โดยมีการดำเนินงานที่สำคัญในช่วงที่ผ่านมา ดังนี้

- **การเตรียมคนก่อนเข้าสู่ตลาดแรงงาน** โดยการเพาะบ่มคุณลักษณะและทักษะที่จำเป็นสำหรับการเรียนรู้และต่อยอดองค์ความรู้ตั้งแต่ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ขณะที่การศึกษาในระดับสูงขึ้นมาทั้งอาชีวศึกษาและอุดมศึกษามีแนวทางในการจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานมากขึ้น โดยมีการดำเนินงานสำคัญ ได้แก่

- 1) การจัดการเรียนการสอนในระดับพื้นฐานเพื่อบ่มเพาะคุณลักษณะและทักษะที่เหมาะสมกับการทำงานในยุคใหม่ โดยพัฒนารูปแบบการจัดการสอนแบบบูรณาการข้ามกลุ่มสาระวิชา การพัฒนากิจกรรมที่เน้นเป้าหมาย 4H (Head Heart Hand Health) และการเรียนรู้แบบ Active Learning การยกระดับคุณภาพการศึกษา โดยแก้ไขปัญหาการอ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ การพัฒนาการเรียนการสอนภาษาอังกฤษ การพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนท้องถิ่นโดยมีสถาบันอุดมศึกษาเป็นพี่เลี้ยง (U-School Mentoring) ตลอดจนการขยายโอกาสทางการศึกษาโดยการอุดหนุนให้กับเด็กยากจนในพื้นที่ห่างไกล เป็นต้น

- 2) การผลิตกำลังคนในสาขาที่สอดคล้องความต้องการของตลาดแรงงาน โดยเฉพาะระดับอาชีวศึกษามีการจัดทำยุทธศาสตร์พัฒนากำลังคนสนับสนุนเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (พ.ศ. 2560-2564) ซึ่งเป็นแผนระยะ 5 ปี และจัดตั้งศูนย์ประสานงานการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษาเขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก ทั้งศูนย์ระดับภาค และศูนย์ระดับจังหวัด และจะขยายให้ครบทั้ง 6 ภาคต่อไป การร่วมมือกับภาคเอกชนและภาคส่วนต่างๆ ในการผลิตและพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา อาทิ โครงการสัทธิโมเดล โครงการสถานศึกษาต้นแบบทวิภาคี Excellent Model School (EMS) และร่วมมือกับสถาบันต่างประเทศที่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาครูช่างในสาขาที่ตอบสนองต่ออุตสาหกรรมใหม่ (First S-Curve และ New S-Curve) ตลอดจนพัฒนาและจัดทำข้อมูล โดยทำ Web-based Survey และอยู่ระหว่างนำไปสำรวจความต้องการและการผลิตในระดับจังหวัด โดยเริ่มนำร่องการสำรวจการผลิตและความต้องการกำลังคนตามแผน EEC

- 3) การผลิตและสร้างผู้เชี่ยวชาญทางด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม โดยเฉพาะในสาขาเทคโนโลยีที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศ เช่น Biotech Foodtech Meditech Healthtech และ Automation & Robotic โดยส่งเสริมและพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี จัดกิจกรรมพัฒนาผู้มีความสามารถพิเศษ คัดเลือกนักเรียนให้ทุนการศึกษาและทุนผลิตอาจารย์ นักวิทยาศาสตร์ นักวิจัยที่มีความสามารถสูงเพื่อพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ

- **การพัฒนาศักยภาพผู้ที่อยู่ในตลาดแรงงาน** นโยบายรัฐบาลได้ให้ความสำคัญกับการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน โดยยกระดับฝีมือแรงงานที่อยู่ในสถานประกอบการ รวมถึงการสร้างผู้ประกอบการอิสระ และการพัฒนาศักยภาพแรงงานเพื่อรองรับ 10 อุตสาหกรรมเป้าหมายของประเทศและโครงการระเบียงเศรษฐกิจภาคตะวันออก (EEC) ตามนโยบายไทยแลนด์ 4.0 ดังนี้

- 1) การพัฒนากลไกการส่งเสริมการเพิ่มผลิตภาพแรงงาน โดยกำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานแห่งชาติ และคุณวุฒิวิชาชีพแห่งชาติ เพื่อสร้างแรงจูงใจให้แรงงานพัฒนาศักยภาพตนเอง ซึ่งได้กำหนดมาตรฐานฝีมือแรงงานแล้วทั้งสิ้น 67 สาขาอาชีพ กระทรวงแรงงานได้จัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนากำลังแรงงานในอุตสาหกรรมเป้าหมาย เช่น โลจิสติกส์และซัพพลายเชน การท่องเที่ยว และการขนส่งทางราง เป็นต้น จัดทำแผนกำลังคนในอุตสาหกรรมศักยภาพ โดยมีการจัดทำแผนพัฒนากำลังคนระดับจังหวัด 76 จังหวัด

- 2) การเตรียมและพัฒนากำลังแรงงานให้อยู่ในระดับมาตรฐานสากล (Productive Manpower) โดยยกระดับฝีมือแรงงานในสถานประกอบกิจการขนาดใหญ่ และแรงงานในสถานประกอบกิจการขนาดกลางและขนาดย่อม ได้แก่ (1) Super Cluster²¹ (2) กลุ่ม Cluster อื่นๆ²² และ (3) อุตสาหกรรมเป้าหมายเพื่อการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ (New Engine of Growth) ฝึกอบรม

²¹ Supper Cluster ได้แก่ 1) ยานยนต์และชิ้นส่วน 2) เครื่องใช้ไฟฟ้า อิเล็กทรอนิกส์และอุปกรณ์โทรคมนาคม 3) ดิจิทัล 4) ปิโตรเคมีและเคมีภัณฑ์ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม 5) Food Innopolis 6) Medical Hub

²² Cluter อื่นๆ ได้แก่ เกษตรแปรรูป สิ่งทอและเครื่องนุ่งห่ม

ฝีมือแรงงานใหม่ นักศึกษาปีสุดท้าย หรือกำลังแรงงานที่ประกอบอาชีพหรือทำงานอยู่แล้วในตลาดแรงงาน ในสาขารองรับภาคบริการ และเกี่ยวกับระบบโลจิสติกส์ ให้สามารถปฏิบัติงานในสายการผลิตของสถานประกอบการกิจการเป้าหมายให้มีฝีมือเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับ เทคโนโลยี ทักษะด้าน STEM Workforce ทักษะ Multi-Skills ธุรกิจ Startup การเสริมสร้างเศรษฐกิจฐานรากและสนับสนุนสังคมผู้ประกอบการ โดยฝึกทักษะ พัฒนาสมรรถนะด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับแรงงานนอกระบบ และผู้ประกอบการอาชีพอิสระ ธุรกิจเกิดใหม่ (Startup) วิชาธุรกิจชุมชน และกลุ่ม SMEs อาทิ การจัดทำหลักสูตรและฝึกทักษะเพื่อ re-skill และเพิ่มรายได้ เช่น Digital Marketing, Creative & Innovative Economy การจัดทำโครงการเกษตรนวัตกรรมใหม่ โครงการเพิ่มอาชีพเพิ่มรายได้ เป็นต้น

สรุปและข้อเสนอแนะ

การยกระดับแรงงานของไทยเพื่อรองรับการพัฒนาที่ขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยีและนวัตกรรม ขณะที่ยังขาดแคลนแรงงานที่มีทักษะเฉพาะทางสาขาต่างๆ เช่น วิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี รวมถึงผลกระทบที่จะเกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี จึงจำเป็นต้องเร่งพัฒนากำลังเพื่อให้ปรับตัวและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศได้ โดย

- พัฒนาคูณภาพการศึกษา โดยจัดหลักสูตรการเรียนการสอนแบบ Competency-based เพื่อให้เรียนรู้ได้ตามความถนัดและความสนใจ และพัฒนาให้เด็กเป็นผู้ใฝ่รู้ เชื่อมโยงการคิดวิเคราะห์ สร้างสรรค์ มีคุณธรรมจริยธรรม และที่สำคัญควรต้องเร่งพัฒนากำลังคนอาชีวศึกษา ทักษะความรู้ ทักษะอาชีพ ความสามารถและสมรรถนะ ด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรม ที่สามารถสร้างสรรค์ คิดค้นสิ่งใหม่ๆ เพื่อสร้างความเข้มแข็งด้านเทคโนโลยีและนวัตกรรมให้กับประเทศ โดยที่จะต้องมุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือกับภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศในการพัฒนากำลังคนและการถ่ายทอดและส่งต่อองค์ความรู้ สร้างเครือข่ายจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาและสถานประกอบการให้เรียนรู้จากการฝึกปฏิบัติจริง และเรียนรู้โลกการทำงาน นอกจากนี้ จะต้องส่งเสริมการเข้าถึงแหล่งข้อมูลทางอาชีพเพื่อใช้ประกอบการตัดสินใจศึกษาต่อ การฝึกอาชีพ การแสดงให้เห็นถึงเส้นทางความก้าวหน้าทางอาชีพ การปรับค่าตอบแทนให้สอดคล้องกับสมรรถนะอาชีพ เพื่อสร้างความมั่นใจและจูงใจในการเรียนอาชีวศึกษา
- พัฒนายกระดับทักษะแรงงาน *กลุ่มทักษะแรงงานใหม่* มุ่งการพัฒนาแนวทางเรียนรู้ในระบบการศึกษากับการปฏิบัติ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติงานได้จริง โดยสร้างเครือข่ายความร่วมมือของภาครัฐ เอกชน และสถานศึกษามีส่วนร่วมออกแบบหลักสูตร พัฒนาเทคนิค จัดการเรียนการสอน และฝึกอบรม พัฒนาการออกแบบหลักสูตรอบรมให้เหมาะสมกับแต่ละคลัสเตอร์อุตสาหกรรม เพิ่มทักษะบางด้าน อาทิ การเรียนรู้และพัฒนาตนเองด้าน Digital Skill และความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะทางด้านเทคโนโลยี และนวัตกรรมใหม่ เช่น การจัดการ Big Data ฯลฯ *กลุ่มแรงงานเดิม* โดยอบรมให้มีทักษะใหม่ๆ (Reskilling) เพิ่มทักษะ (Up skilling) และพัฒนาให้มีทักษะที่หลากหลาย (Multi skilling) ทักษะด้านภาษาอังกฤษ และเทคโนโลยีสารสนเทศ เน้นการพัฒนาแรงงานให้สามารถปรับตัว และเรียนรู้ตลอดชีวิต ควบคู่กับพัฒนาคุณลักษณะด้านการทำงาน ได้แก่ ความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การผสมผสานระหว่างการใช้เทคโนโลยีกับการลงพื้นที่จริงอย่างเหมาะสม การคิดสร้างสรรค์ มีทักษะความสามารถหลากหลาย ยืดหยุ่น รู้จักการปรับตัว และพัฒนาทักษะการสร้างทีม
- ควรมีการจัดทำแผนแม่บทการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศ โดยศึกษาความต้องการเพื่อวางแผนการผลิตและพัฒนาากำลังคนในภาพรวมของประเทศ ให้เพียงพอและสอดคล้องกับความต้องการเพื่อตอบโจทย์การพัฒนาประเทศในระยะยาว รวมถึงพัฒนาและปรับปรุงการจัดเก็บข้อมูลแรงงาน ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของงานและรูปแบบการทำงานซึ่งมีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้สะท้อนสถานการณ์แรงงาน สามารถนำไปวิเคราะห์ วางแผนและบริหารจัดการแรงงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- สนับสนุนปัจจัยอื่นๆ อาทิ โครงสร้างพื้นฐาน การพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยีการผลิตที่เหมาะสมสามารถเข้าถึงและใช้ประโยชน์ได้โดยเฉพาะกลุ่ม SMEs การจับคู่/สร้างความร่วมมือระหว่างผู้คิดนวัตกรรม (startup) กับผู้ประกอบการธุรกิจ เพื่อให้เกิดการผลิตสินค้าบริการใหม่ๆ เป็นต้น ตลอดจนการส่งเสริมการสร้างวัฒนธรรมการเรียนรู้ในทุกองค์กร/สถาบัน โดยเริ่มต้นจากครอบครัว โรงเรียน ที่ทำงาน ชุมชน ฯลฯ เพื่อสร้างคนคุณภาพ โดยสร้างสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่เสริมสร้างแรงบันดาลใจ มีความมุ่งมั่น บ่มเพาะความคิดสร้างสรรค์ มีจิตสาธารณะที่ยึดผลประโยชน์ส่วนรวม และมุ่งการทำงานให้เกิดผลสัมฤทธิ์

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายไตรมาส)

องค์ประกอบหลัก	2558				2559				2560			
	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4
1. คุณภาพของคน												
การมีงานทำ ^{1/}												
การมีงานทำ (พันคน)	37,612	37,752	38,330	38,370	37,684	37,393	38,263	37,430	37,443	37,538	37,647	37,205
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ)	0.94	0.88	0.92	0.80	0.97	1.08	0.94	1.00	1.21	1.22	1.19	1.12
อัตราการว่างงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)												
- รวม	0.94	0.88	0.92	0.80	0.97	1.08	0.94	0.97	1.21	1.24	1.19	1.12
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	0.48	0.37	0.37	0.42	0.45	0.42	0.41	0.47	0.62	0.53	0.45	0.57
- มัธยมศึกษาตอนต้น	1.29	0.84	1.20	0.96	1.35	1.41	0.98	1.34	1.27	1.57	1.47	1.27
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	1.22	1.19	1.09	0.98	1.17	1.33	0.91	1.07	1.64	1.41	1.21	1.22
- อาชีวศึกษา	1.15	1.19	1.28	1.07	1.90	1.70	1.22	1.44	2.25	2.51	1.61	1.45
- วิชาชีพชั้นสูง	1.37	1.77	1.81	1.17	1.27	2.13	1.51	1.17	2.34	2.63	2.47	1.89
- อุดมศึกษา	1.61	1.86	1.82	1.44	1.61	1.98	2.24	1.75	1.91	2.02	2.40	2.07
การทำงานต่ำกว่าระดับ (พันคน)	281.18	277.18	250.90	280.82	292.90	351.81	217.31	237.45	335.65	350.14	271.39	256.00
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สพ.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)												
สัดส่วนกำลังแรงงานตามระดับการศึกษา (ร้อยละ)												
- รวม	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00	100.00
- ประถมศึกษาและต่ำกว่า	47.90	47.92	47.78	47.46	46.75	46.62	46.83	45.78	45.80	45.49	45.36	45.06
- มัธยมศึกษาตอนต้น	15.82	15.79	15.79	15.90	16.13	16.04	16.28	16.45	16.39	16.38	16.85	16.88
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	12.16	12.24	12.25	12.44	12.61	12.56	12.42	12.77	12.64	12.77	12.61	12.75
- อาชีวศึกษา	3.57	3.62	3.67	3.39	3.57	3.69	3.71	3.65	3.71	3.60	3.76	3.66
- วิชาชีพชั้นสูง	4.77	5.00	5.05	5.01	4.89	5.04	5.01	5.14	4.99	5.22	5.18	5.16
- อุดมศึกษา	15.77	15.43	15.46	15.80	16.05	16.04	15.74	16.21	16.46	16.54	16.25	16.49
สุขภาพ												
จำนวนผู้ป่วยด้วยโรคที่ต้องเฝ้าระวัง (ราย) ^{2/}												
- ปอดอักเสบ	56,556	42,176	57,754	60,473	65,661	45,244	72,851	61,455	65,600	53,992	79,748	68,401
- ไข้เลือดออก	7,538	24,409	60,768	52,237	14,840	7,874	25,744	15,473	8,020	12,936	20,995	11,238
- มือ เท้า และปาก	9,217	7,771	14,594	9,810	10,066	19,012	39,589	11,243	15,746	18,248	28,213	7,982
- ไข้หวัดใหญ่	24,206	10,840	18,397	24,483	43,634	14,135	58,535	53,058	20,192	18,930	108,122	50,567
- บิด	1,804	1,956	1,774	1,508	1,820	1,841	1,887	1,178	1,416	1,501	1,146	784
- หัด	224	236	276	279	221	271	466	730	1,398	711	591	485
- ฉี่หนู	283	393	723	752	446	401	671	777	575	601	1,166	1,132
- ไข้สมองอักเสบ	164	144	178	146	179	187	231	175	251	210	211	143
- อหิวาตกโรค	2	2	4	100	41	2	7	1	2	2	2	2
- ไช้กาฬหลังแอ่น	4	6	9	6	6	5	4	2	5	9	8	6
- พิษสุนัขบ้า	1	1	2	1	4	2	5	2	1	4	2	1
2. ความมั่นคงทางสังคม												
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน) ^{3/}												
- สัดส่วนการบาดเจ็บและตายด้วยอุบัติเหตุ-การจราจรทางบก	9.67	9.57	8.02	8.83	7.11	5.82	5.26	5.37	5.15	4.68	3.92	4.56
- สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ	8.96	9.71	8.77	9.92	8.65	8.31	7.57	6.95	6.97	6.94	6.83	6.43
- สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน	16.20	18.87	19.18	17.51	24.32	22.32	24.55	22.82	18.91	21.47	22.41	21.12
- สัดส่วนคดียาเสพติด	123.55	99.15	96.05	96.37	84.31	78.60	89.61	115.29	95.98	93.8	110.46	111.72
การคุ้มครองผู้บริโภค ^{5/}												
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	1,522	1,911	1,787	1,898	2,033	1,983	1,744	1,649	1,701	2,807	2,304	2,058
- กรณีสัญญา	632	753	742	748	727	795	509	606	548	1,380	928	851
- กรณีฉลาก	572	726	614	640	704	559	387	360	618	472	486	450
- กรณีโฆษณา	260	272	253	334	457	373	298	500	432	827	734	432
- กรณีกฎหมาย	4	1	1	-	25	12	-	-	-	-	-	-
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	54	159	177	176	120	244	550	183	103	128	156	325
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	12,293	12,300	12,865	12,250	11,666	10,555	12,438	12,670	12,071	12,681	9,432	11,127

ตัวชี้วัดภาวะสังคม (รายปี)

องค์ประกอบหลัก	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
1. คุณภาพของคน												
การมีงานทำ												
ผลิตภาพแรงงาน กรณีแรงงาน (บาท/คนปี) ^{6/}	201,450	209,094	208,294	203,072	216,435	215,823	228,623	234,974	242,455	250,181	260,611	272,477
อัตราการมีงานทำ (ร้อยละ) ^{7/}	97.96	98.13	98.19	98.13	98.43	98.83	98.81	98.81	98.70	98.62	98.50	98.32
อัตราการว่างงาน (ร้อยละ) ^{7/}	1.51	1.38	1.38	1.49	1.04	0.70	0.70	0.70	0.80	0.88	0.99	1.18
การทำงานต่ำระดับ (พันคน) ^{6/}	578	597	508	605	521	383	347	274	256	273	275	303
(ทำงานน้อยกว่า 35 ชม./สป.ที่พร้อมจะทำงานเพิ่ม)												
สุขภาพ ^{8/}												
อัตราผู้ป่วยนอก (ต่อประชากรพันคน)	2,080	2,292	2,436	2,639	2,816	2,948	3,116	2,917	2,837	3,160	3,733	
อัตราการป่วยด้วยโรคไม่ติดต่อ (ต่อประชากรแสนคน)												
- มะเร็ง และเนื้องอกทุกชนิด	113	617	629	613	784	821	862	902	829	1,026	1,083	
- หัวใจ	618	688	750	793	845	936	955	887	845	1,012	1,027	
- เบาหวาน	587	650	676	736	793	849	868	1,081	1,033	1,233	1,293	
- ความดันโลหิต	660	778	861	981	1,059	1,187	1,246	1,622	1,561	1,901	2,009	
ความผิดปกติทางจิต/จิตเภท/ความหลงผิด (ต่อประชากรแสนคน)	46	49	47	50	57	64	63	83	79	92	95	
ความผิดปกติทางอารมณ์ (ต่อประชากรแสนคน)	16	18	20	26	31	34	35	43	45	55	58	
ความผิดปกติจากโรคประสาท/ความเครียด (ต่อประชากรแสนคน)	65	63	61	61	56	60	54	46	39	44	42	
ภาวะแปรปรวนทางจิตและพฤติกรรม (ต่อประชากรพันคน)	42	42	46	49	57	61	62	60	51	72	76	
ประชากร												
อัตราส่วนการพึ่งพิง (ร้อยละ) ^{9/}	49.26	48.84	48.43	48.11	55.22	55.47	55.83	56.29	56.85	57.50	58.24	59.06
สัดส่วนคนยากจน (ร้อยละ) ^{10/}	21.94	20.04	20.43	17.88	16.37	13.22	12.64	10.94	10.53	7.21	8.61	
การศึกษา												
อัตรานักเรียนต่อประชากรวัยเรียน ^{11/}												
- ประถมศึกษา	103.47	104.51	104.83	104.00	104.30	103.50	104.00	102.72	102.24	102.40	102.74	
- มัธยมศึกษาตอนต้น	96.67	96.37	95.62	94.87	98.01	98.43	97.65	96.75	97.13	98.71	96.77	
- มัธยมศึกษาตอนปลาย	65.77	67.16	68.14	69.57	71.68	72.18	73.18	75.07	77.29	78.45	78.57	
- อุดมศึกษา (ปริญญาตรีและต่ำกว่า)	62.50	61.05	60.47	56.21	46.21	47.18	51.85	46.48	46.22	48.17	47.72	
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15 ปีขึ้นไป ^{12/}	7.8	7.9	8.0	8.1	8.2	8.2	8.0	8.0	8.1	8.5	8.5	8.6
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 15-59 ปี ^{13/}	8.7	8.7	8.8	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9	9.0	9.3	9.4	9.5
- ชาย	8.9	8.8	8.9	9.0	9.1	9.2	8.9	8.9	9.0	9.3	9.3	9.4
- หญิง	8.6	8.6	8.7	8.9	9.0	9.1	8.8	8.9	9.0	9.4	9.5	9.6
จำนวนปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรกลุ่มอายุ 60 ปีขึ้นไป ^{13/}	4.2	4.3	4.4	4.4	4.6	4.7	4.5	4.7	4.8	5.0	5.0	5.0
- ชาย	4.9	5.0	5.1	5.1	5.3	5.4	5.1	5.3	5.4	5.6	5.7	5.7
- หญิง	3.6	3.8	4.0	3.9	4.1	4.2	4.1	4.3	4.3	4.5	4.5	4.5
2. ความมั่นคงทางสังคม												
สถาบันครอบครัว												
สัดส่วนครัวเรือนที่มีที่อยู่อาศัยถาวร (ร้อยละ) ^{14/}	98.50	99.30	98.86	99.70	99.78	99.84	99.53	99.71	99.64	99.59	99.62	99.69
ดัชนีครอบครัวอบอุ่น (ร้อยละ) ^{15/}	62.24	61.65	63.97	63.18	63.08	65.17	68.31	65.58	65.53	65.34	67.98	
หลักประกันทางสังคม												
ร้อยละของการมีหลักประกันสุขภาพ ^{16/}	97.82	98.75	99.16	99.47	99.36	99.95	99.90	99.87	99.84	99.92	99.95	99.95
- ประกันสังคม	14.75	15.35	15.73	15.34	15.60	15.91	15.99	16.54	16.83	17.18	17.67	
-สวัสดิการข้าราชการ/รัฐวิสาหกิจ	6.51	8.22	8.00	7.90	7.75	7.77	7.69	7.80	7.62	7.37	7.21	
- ประกันสุขภาพถ้วนหน้า	76.20	74.79	75.06	75.86	75.20	75.28	75.27	74.61	73.48	73.71	73.44	
- สิทธิสวัสดิการพนักงานส่วนท้องถิ่น	-	-	-	-	-	-	-	0.15	0.87	0.93	0.93	
- สิทธิอื่นๆ	0.36	0.39	0.37	0.37	0.81	1.00	0.95	0.93	1.03	0.73	0.70	
- สิทธิว่าง (ผู้ยังไม่ลงทะเบียนสิทธิ)	2.18	1.25	0.84	0.53	0.64	0.05	0.10	0.13	0.16	0.08	0.05	
สัดส่วนผู้ประกันตนต่อกำลังแรงงาน ^{17/}	24.32	24.86	24.65	24.53	25.11	27.07	29.70	31.56	35.32	35.77	36.69	
ความสงบสุขในสังคม (ต่อประชากรแสนคน)												
อัตราการตายด้วยอุบัติเหตุการจราจรทางบก ^{18/}	20.20	19.80	18.20	16.90	11.90	14.15	11.84	11.29	9.99	9.77	12.75	13.02
สัดส่วนคดีชีวิต ร่างกาย และเพศ ^{18/}	69.30	62.60	52.80	51.40	45.80	39.76	40.03	36.97	37.26	38.24	32.22	27.52
สัดส่วนคดีประทุษร้ายต่อทรัพย์สิน ^{18/}	122.40	115.80	106.00	93.70	88.90	78.88	79.72	77.40	72.70	73.44	96.22	85.78
สัดส่วนคดียาเสพติด ^{18/}	176.20	225.00	320.00	371.60	416.40	539.91	565.44	688.30	568.67	424.77	356.21	421.23
ร้อยละของคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดซ้ำต่อคดีทั้งหมด												
ที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ^{4/}	11.85	12.92	14.06	13.57	12.62	11.77	19.98	20.37	17.52	19.03	20.02	

องค์ประกอบหลัก	2549	2550	2551	2552	2553	2554	2555	2556	2557	2558	2559	2560
การคุ้มครองผู้บริโภค^{5/}												
จำนวนเรื่องร้องเรียน (ราย)	5,693	5,898	4,504	6,818	6,574	7,427	9,489	7,093	6,638	7,118	7,409	8,870
- กรณีสัญญา	2,875	2,681	1,758	2,794	2,362	2,927	3,547	2,729	2,571	2,875	2,637	3,707
- กรณีฉลาก	2,059	1,937	1,540	2,827	2,835	3,121	3,876	2,631	2,352	2,552	2,010	2,026
- กรณีโฆษณา	673	1,187	892	1,072	1,354	1,257	2,013	1,033	1,515	1,119	1,628	2,425
- กรณีกฎหมาย	-	-	-	-	-	5	38	624	69	6	37	0
- กรณีขายตรงและตลาดแบบตรง	86	93	314	125	23	117	15	76	131	566	1,097	712
การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 (ราย)	12,984	14,599	16,808	34,804	53,341	61,242	60,982	41,773	38,701	49,708	47,329	45,311
3. ความเป็นอยู่และพฤติกรรมของคน												
พฤติกรรมในการบริโภค												
ค่าใช้จ่ายเพื่อการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{18/}	88.75	87.83	88.36	87.90	88.32	88.07	88.30	88.07	87.88	87.11	87.10	
ค่าใช้จ่ายที่ไม่เกี่ยวกับการอุปโภคบริโภค (ร้อยละของค่าใช้จ่ายรวม) ^{19/}	11.25	12.17	11.64	12.10	11.68	11.93	11.70	11.93	12.12	12.89	12.90	
อัตราการบริโภคสุราของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	29.30	-	32.04	-	31.53	-	32.22	32.29	34.00	-	
อัตราการบริโภคเนื้อหรีของประชากรอายุ 15 ปีขึ้นไป (ร้อยละ) ^{20/}	-	21.22	-	20.70	-	21.36	-	19.94	20.72	19.90	-	
การใช้เวลาในชีวิตประจำวัน												
การใช้บริการจากสื่อต่าง ๆ (ชม./วัน) ^{21/}	-	-	-	2.90	-	-	-	-	-	3.19	-	
- การอ่านหนังสือ (รวมถึงพิมพ์/วารสารทางอินเทอร์เน็ต)	-	-	-	1.00	-	-	-	-	-	1.11	-	
- การดูโทรทัศน์	-	-	-	2.70	-	-	-	-	-	3.00	-	
- การดูวิดีโอ	-	-	-	2.50	-	-	-	-	-	2.07	-	
- การฟังรายการวิทยุ	-	-	-	1.60	-	-	-	-	-	1.64	-	
- การท่องอินเทอร์เน็ต	-	-	-	1.90	-	-	-	-	-	2.03	-	
- การฟังสื่ออื่น ๆ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1.26	-	
จำนวนประชากรอายุ 6 ปีขึ้นไปที่ใช้ Internet (ล้านคน) ^{22/}	8.50	9.30	10.96	12.33	13.80	14.80	16.60	18.30	21.70	24.59	29.80	33.40
4. สิ่งแวดล้อม												
สารอันตราย												
ปริมาณการใช้สารเคมี (ล้านตัน) ^{23/}	29.34	30.20	29.40	39.64	79.96	65.36	68.13	62.38	21.42	20.36	n.a.	
ขยะ												
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	14.60	14.72	23.93	24.11	24.22	25.35	24.73	26.77	26.19	26.85	27.06	
การผลิตขยะที่เกิดขึ้นใน กทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13	3.94	4.19	4.21	
ความสามารถในการกำจัดขยะแบบถูกสุขลักษณะใน กทม. (ล้านตัน) ^{23/}	3.07	3.11	3.20	3.22	3.20	3.37	4.01	4.13	3.94	3.70	3.73	
ปริมาณของเสียอันตรายทั่วประเทศ (ล้านตัน) ^{23/}	1.83	1.85	3.13	3.07	3.16	3.41	3.57	3.30	2.69	3.45	3.51	
มลพิษทางอากาศ												
ค่าเฉลี่ยฝุ่นขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน มกค./ลบ.ม. (บริเวณพื้นที่ทั่วไปใน กทม.) ^{23/}	43.35	46.27	47.90	42.50	37.80	38.10	38.20	41.00	41.30	38.20	38.40	

ที่มา: 1/ 7/ รายงานการสำรวจภาวะการทำงานของประชากร สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

2/ สำนักโรคระบาดวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข

3/ ข้อมูลสถิติการค้ายาและอาชญากรรมจากศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากการคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 และ พ.ศ. 2553-2583
ประมวลโดยสำนักพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

4/ กลุ่มงานข้อมูลและข้อสนเทศ สำนักพัฒนากระบวนการยุติธรรมเด็กและเยาวชน กรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน

5/ สำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค สำนักนายกรัฐมนตรี (การให้คำปรึกษาทางสายด่วน 1166 สคบ. ให้บริษัทเอกชนดำเนินการตั้งแต่ไตรมาส 4 ปี พ.ศ. 2552)

6/ ข้อมูล GDP chain volume measures [reference year = 2002] (original) จากสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และข้อมูลการมีงานทำจากสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

8/ สถิติสาธารณสุข กองยุทธศาสตร์และแผนงาน กระทรวงสาธารณสุข
ตั้งแต่ปี 2556 ได้เปลี่ยนแปลงวิธีการเก็บข้อมูลจาก 75 กลุ่มโรค เป็น 298 กลุ่มโรค

9/ การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2543-2573 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
ตั้งแต่ปี 2553 การคาดประมาณประชากรของประเทศไทย พ.ศ. 2553-2583 สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

10/ การสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ประมวลผลโดยสำนักพัฒนาข้อมูลและตัวชี้วัดภาวะสังคม สชช.

11/ สถิติการศึกษานับย่อ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

12/ 13/ ข้อมูลปี 2545-2546 จากรายงานผลการประเมินโอกาสและคุณภาพการศึกษาของคนไทย สำนักประเมินผลการจัดการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ
ข้อมูลตั้งแต่ปี 2547 เป็นต้นไป จากปีการศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทย กลุ่มพัฒนาเครือข่ายสารสนเทศ สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

14/ รายงานคุณภาพชีวิตของคนไทย จากข้อมูลความจำเป็นพื้นฐาน (จปฐ.) กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

15/ สำนักประเมินผลและเผยแพร่การพัฒนา สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

16/ สำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ กระทรวงสาธารณสุข

17/ สำนักงานประกันสังคม กระทรวงแรงงาน และสำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

18/ ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศกลาง สำนักงานตำรวจแห่งชาติ และข้อมูลประชากรจากสำนักบริหารการทะเบียน กระทรวงมหาดไทย

19/ รายงานการสำรวจภาวะเศรษฐกิจและสังคมของครัวเรือน สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

20/ การสำรวจพฤติกรรมคนสูบบุหรี่และการดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2547, 2550, 2554 และ 2557 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม
การสำรวจอนามัยและสวัสดิการ พ.ศ. 2552, 2556 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม (ปี 2544-2548 เป็นการสำรวจของประชากรอายุ 11 ปีขึ้นไป) ทำการสำรวจทุก 2 ปี

21/ รายงานการสำรวจการใช้เวลาของประชากร พ.ศ. 2547, 2552 และ 2558 สำนักงานสถิติแห่งชาติ กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม ทำการสำรวจทุก 5 ปี

22/ ข้อมูลปี 2545-2551 ศูนย์เทคโนโลยีอิเล็กทรอนิกส์และคอมพิวเตอร์แห่งชาติ และการสำรวจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ครัวเรือน) พ.ศ. 2552-2560 สำนักงานสถิติแห่งชาติ
กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม

23/ รายงานสถานการณ์มลพิษของประเทศไทย กรมควบคุมมลพิษ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

เอกสารอ้างอิง

- กรมการจัดหางาน กระทรวงแรงงาน. 2560. จำนวนผู้สมัครงาน ตำแหน่งงานว่าง และการบรรจุงาน. _____ . 2560. ผู้ประกันตนที่ขึ้นทะเบียนขอรับประโยชน์ทดแทนกรณีว่างงาน.
- กรมอนามัย กระทรวงสาธารณสุข. 2560. สถานการณ์อนามัยการเจริญพันธุ์ในวัยรุ่นและเยาวชน ปี 2559.
- กระทรวงแรงงาน. 2560. “รายงานสรุปการขับเคลื่อนและเร่งรัดการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล พลเอกประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี (รอบวันที่ 12 กันยายน 2559 – 30 กันยายน 2560)”.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2560. รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล ปีที่ 3 (วันที่ 12 ก.ย. 2556–30 ก.ย. 2560).
- กระทรวงสาธารณสุข 2560. ระบบการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสมรรถภาพผู้เสพยาเสพติด/บสต.
- กองทุนการออมแห่งชาติ. 2560. มอบของขวัญปีใหม่แก่ประชาชน จับมือหน่วยงานรัฐ 10 แห่ง เพิ่มสิทธิประโยชน์สมาชิก กอช. และยกระดับอำนวยความสะดวกทุกมิติให้ผู้สนใจออม.
- กัลยรักษ์ นัยรักษ์เสรี. 2560. “Gig Economy: โลกยุคใหม่ของการทำงาน”. นิตยสารการเงินธนาคาร ฉบับเดือนตุลาคม 2017.
- คณะกรรมการอิสระเพื่อการปฏิรูปการศึกษา. 2560. ร่างแผนการปฏิรูปประเทศด้านการศึกษา.
- เดลินิวส์ออนไลน์. 2560. “อันดับ 2 เป็นรองวัยทำงาน สูงวัยซึมเศร้าฆ่าตัวตาย”. วันที่ 26 กุมภาพันธ์ 2561.
- ไทยรัฐออนไลน์. 2555. “เผยเด็กไทยกว่า 3 แสนคน สมาธิสั้นส่งผลกระทบต่อ”. วันที่ 11 ธันวาคม 2555.
- ธนาคารแห่งประเทศไทย. 2561. สถิติสถาบันการเงิน.
- ผู้จัดการออนไลน์. 2560. “ก.ล.ต. เล็งเพิ่มสัดส่วนขั้นต่ำและเพดานเงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ” 4 ธ.ค. 2560. _____ . 2560. “พบเด็กเล็กเป็นโรค ไฮเปอร์เทียม มากขึ้นเหตุให้ลูกเล่นแท็บเล็ต-มือถือ”. วันที่ 29 พฤษภาคม 2560.
- พัชรพร ลิพพิพัฒน์ไพบูลย์ และนันทนิตย์ ทองศรี. 2560. “Automation : กระแสใหม่ที่แรงงานต้องกังวลจริงหรือไม่?” บทวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ 15 สิงหาคม 2560 ธนาคารแห่งประเทศไทย.
- ศูนย์ข้อมูลข้อสนเทศ สำนักงานตำรวจแห่งชาติ. 2560. สถิติคดีจราจรทางบก ตุลาคม-ธันวาคม 2560. _____ . 2560. สถิติคดีอาญา ตุลาคม-ธันวาคม 2560.
- ศูนย์อำนวยการป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนน. 2561. สรุปรายงานผลการปฏิบัติงานป้องกันและลดอุบัติเหตุทางถนนในช่วงเทศกาล ปีใหม่ 2561.
- สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน). 2559. ผลการสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนชั้น ป.6 ม.3 และ ม.6 ปีการศึกษา 2555-2559.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. 2559. จำนวนการฆ่าตัวตายของประเทศไทย แยกตามช่วงอายุปี 2554-2559.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2561. คำใช้จ่ายการบริโภคของครัวเรือนหมวดเครื่องใช้และเฟอร์นิเจอร์. _____ . 2561. รายงานผลการดำเนินงานตามนโยบายรัฐบาล : นโยบายที่ 3 การลดความเหลื่อมล้ำของสังคมและการสร้างโอกาสการเข้าถึงบริการของรัฐ (ระหว่างวันที่ 12 กันยายน 2560–31 มกราคม 2561).
- สำนักงานพัฒนาธุรกรรมทางอิเล็กทรอนิกส์ (องค์การมหาชน). 2560. รายงานผลการสำรวจพฤติกรรมผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในประเทศไทย ปี 2560.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. 2560. การศึกษาเฉลี่ยของประชากรไทยจำแนกตามกลุ่มอายุ.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. 2560. การสำรวจภาวะการทำงานของประชากร. _____ . 2560. ผลการสำรวจการมี การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารในครัวเรือน พ.ศ. 2560.
- สำนักนโยบายและยุทธศาสตร์ สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข. 2560. จำนวนและอัตราผู้ป่วยในโรคไม่ติดต่อ ประจำปีปฏิทิน พ.ศ. 2559.
- สำนักโรคบาติวิทยา กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุข. 2560. สถานการณ์โรคที่เฝ้าระวังทางระบาดวิทยา.
- สำนักสื่อสารความเสี่ยงและพัฒนาพฤติกรรมสุขภาพ กรมควบคุมโรค. 2561. พยากรณ์โรคและภัยสุขภาพ ฉบับที่ 148 “แนะประชาชน กินร้อน ช้อนกลาง ล้างมือ ดื่มน้ำที่สะอาด ป้องกันโรคอุจจาระร่วง”. วันที่ 18 กุมภาพันธ์ 2561.
- เสาวณี จันทะพงษ์ และพัชรพร ลิพพิพัฒน์ไพบูลย์. 2560. “เทคโนโลยีแห่งอนาคต Gig Economy และโลกการทำงานที่ไม่เหมือนเดิม” บทวิเคราะห์ทางเศรษฐกิจ 6 มิถุนายน 2560 ธนาคารแห่งประเทศไทย.

